

MİMAR SİNAN

4. En Muh. Büyük Ustod Mesajı Can ARPAÇ
7. Message of The M.W. Grand Master Can ARPAÇ
9. İletişimde Bütünlük ve İnsanlık Cumhuriyet FERMAN
15. Kemalettin Apak Ahmet AKKAN
19. Ekrem TOK Ahmet AKKAN
22. Anderson, Kişiliği ve Anayasası Celil LAYIKTEZ
23. Tevazu Raşid TEMEL
36. Akasya'nın Sembolizması ve Felsefesi Tamer AYAN
47. Nür Sami GÜR'ÜN
53. Evren İшінde İnsan ve Masonluk Semih S. TEZCAN
63. Mason ve Görev Abdurrahman ERGİNSOY
69. Palanya'da Masonluğun Kısa Bir Tarihçesi Faliş ERKSAN
75. Masonik zarflar ve Mühürler Damlalar İsmail İŞMEN
81. Çayların İшінde F.E.
83. Localardan Haberler Mimar SİNAN
90. Aramızdan Ayrılanlar Mimar SİNAN
91. Mimar Sinan Dergisi 87-90 Fihristi Raşad UMUR

MİMAR SİNAN

Gevşemeyin, endişe etmeyin.

İnancınız sağlamsa, mutlaka başaracaksınız.

Şânı Yüce Kur'an, S.III.139

Kapak Kompozisyonu : ŐNASI BARUTÇU
YENİLİK BASIMEVİ
Tel. 243 55 72 - 243 32 48 ☆ İSTANBUL - 1994

MİMAR SİNAN

**Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locasının
tarihi, çağdaş ve gerçekçi açıdan
araştırma ve yayın organıdır.**

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına

İmtiyaz sahibi : Cavit YENİCIOĞLU

Yazı İşlerini fiilen idare eden : Reşad UMUR

DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AITTIR.
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR, ÜYELERE MAHSUSTUR. PARA İLE SATILMAZ

SAYI : 91 Nuruşiya Sokağı 25, 80050 - Beyoğlu Tel : 249 24 51 MART 1994

4. En Muh. Büyük Üstad Mesajı Can ARPAÇ
7. Message of The M.W. Grand Master Can ARPAÇ
9. İletişimde BÜTÜNleşme ve İnsanlık Cumhur FERMAN
15. Kemalettin Apak Ahmet AKKAN
19. Ekrem TOK Ahmet AKKAN
22. Anderson, Kişiliğı ve Anayasası Celil LAYIKTEZ
33. Tevazu Raşid TEMEL
36. Akasya'nın Şembolizması ve Felsefesi Tamer AYAN
47. Nur Sami GÜR'ÜN
53. Evren İçinde İnsan ve Masonluk Semih S.TEZCAN
63. Mason ve Görev Abdurrahman ERGİNSOY
69. Polonya'da Masonluğun Kısa Bir
Tarihçesi Falih ERKSAN
75. Masonik zarflar ve Mühürler Damgalar İsmail İŞMEN
81. Olayların İçinden F.E.
83. Localardan Haberler Mimar SİNAN
90. Aramızdan Ayrılanlar Mimar SİNAN
91. Mimar Sinan Dergisi 87-90 Fihristi Reşad UMUR

EN MUH.-. BÜYÜK ÜSTAD MESAJI

Sevgili Kardeşlerim,

Bu yıl ki Konvanımızı bir kez daha 23 Nisan'da yapacağız

Geçmişe göz atarsak pek çok konvanımızı 22-23 Nisan tarihlerinde yaptığımızı görürüz.

Bu tarihin seçilmesi bir rastlantı değil; eski Üstatlarımızın bir inceliği, Atatürk ilkelerine bağlılıklarının bir işaretidir. Çünkü, 23 Nisan yüce Atatürk'ün hâkimiyeti kayıtsız şartsız milletimize armağan ettiği ulusal bayramımız ve aynı zamanda; gene Atamızın ayırım yapmaksızın dünya çocuklarını gönül gönüle vermeye çağırdığı uluslararası nitelikte ilk çocuk bayramıdır.

Bu iki bayrama bir üçüncüsünü ekliyoruz. 1994, Türk Masonluğunun Dünya Masonluk tarihi içerisinde 85. yıldönümünü başarıyla kutlamasına tanık oluyor.

İşte kardeşlerim, bizler de üç bayramdan oluşan bir 23 Nisan Üçgeninde toplanıp, yurt dışından ve yurt içinden Kardeşlerimizin de katılacağı bir Konvanda ve ardından 85. yıl balomuzda insan sevgimizi ve mutluluğumuzu paylaşacağız.

1993 yılı Konvanımızı çok büyük bir başarıyla organize eden Kardeşlerimiz uzun zamandan beri büyük bir özveri ile mutlu günümüzü de Türk Masonluğuna lâyık bir şekilde başarıyla noktalamamız için çalışıyorlar.

Bizlere gelince ilgimizle, katkımızla, katlımımızla ve Masonluğa yakışır davranışlarımızla bu tarihi Konvanımızın ve Balomuzun başarısı için her zamankinden daha çok "Sevgi, Samimiyet ve Sadakatle elele vermektten başka işimiz kalmıyor."

Bu nedenle şimdiden işlerimizi, olanaklarımızı ve hepsinden önemlisi gönlümüzü Türk Masonluğunun 85 ci yıldönümü için hazırlayalım.

İlk hedefimiz birlik, Kardeşlik, anlayış, disiplin ve sevgi içinde, yapıcı bir ruhla başından sonuna kadar beraber olacağımıza inandığımız başarılı bir Konvan ve onun kadar güzel bir Mason Balosu olsun. Hemen ardından da 85 ci yılımızın şerefine adı Masonluk olan bir sevgi potasında, şayet varsa, ufak tefek kırgınlıklarımızı, alıngınlıklarımızı ve görüş ayrılıklarımızı eritip yok edecek bir Kardeşlik anlayışıyla bir kez daha elele verelim.

Düşüncelemizde ülkemizin ve tüm insanlığın mutluluğu ve aydınlık yarınları,...

Gönlümüzde Tanrı inancı, herkes için sevgi, barış, kardeşlik ve yardım duyguları... Yaşantımızda aklın ve Masonik ilkelerin rehberliğinde benliğimizi yenip ideal insana yaklaşma çabası ol-

mak üzere türk Masonluğunu yüzyıllara taşıyan başarılı Kardeşler arasındaki yerimizi alalım.

Ancak bu sayede, Türk Masonluğunu bu günlere getiren, bizlere Nur veren ve ebedî âlemden ışık tutmaya devam eden Kardeşlerimize karşı şükran borcumuzu ödemiş ve bizden sonraki Kardeşlerimize el vermiş oluruz.

Bunu başaracağınızın inancı içerisinde, 85 ci yılınızı hepimize kutlu olmasını diliyorum.

Kardeş sevgilerimle

Can ARPAÇ
Büyük Üstad

MESSAGE OF THE M.W. GRAND MASTER

My dear brethren,

Our Annual Grand Lodge Convention will once again be held on April 23rd.

If we glance in the past, we see that a great number of our annual conventions were held during April 22nd or 23rd.

This date is not chosen by sheer coincidence; it is the token of our old masters' dedication to the ideals of Ataturk and this is their finesse. April 23rd is a national holiday to commemorate Ataturk's presenting the sovereignty unconditionally to our nation. It is also the first international children's holiday which he presented to the world, calling them to join their hearts together.

We are adding a third holiday to these two. 1994 is witnessing the 85th anniversary of the Turkish Grand Lodge in the history of the world Freemasonry.

This my brethren, we shall meet in the triangle of these three holidays on April 23rd and we shall share our love for humanity and happiness during our 85th Anniversary Ball after our convention, in which the brethren of our country and from abroad will participate.

Our brethren who organised the convention of 1993 with great success are again working with great sacrifice to make this happy day of ours suitable for the Turkish Freemasonry.

Nothing remains for us now, therefore, but to join hands with love, loyalty and sincerity more than ever and make our historical convention and ball as successful as possible by our interest, participation and our behaviour befitting Masonry.

Let us then prepare our works, possibilities and, above all, our hearts for the 85th anniversary of the Turkish Freemasonry.

Our first goal must be a successful convention and ball which we trust will join us all together with unity, brotherhood, understanding, discipline, love and constructive minds. Immediately after this, let us unite once again and melt our, if there are any, differences of ideas and offences in the pot of love which we call Masonry for the sake of the 85th anniversary.

We must have in our minds a happy and bright future for our country and for all humanity; in our hearts we must have the belief in God and feelings of love, peace, brotherhood and philanthropy for all; in our everyday lives we must have the effort of getting closer to the Ideal Man by the guidance of the Masonic tenets and by subduing our passions and take our place among our successful brethren who carried Turkish Freemasonry to the centuries ahead.

We can only thus pay our tribute to those brethren who brought the Turkish Freemasonry to our time, enlightened us and continue to enlighten us from the Grand Lodge above, and extend our hands to those who come after us.

I am confident that we shall succeed in doing all these and with this in mind I congratulate your 85th anniversary.

With fraternal greetings.

**Can ARPAÇ
Grand Master**

İLETİŞİMDE BÜTÜNLEŞME VE İNSANLIK

Cumhur FERMAN

Günümüzde, insanlararası haberleşme, bütün yeryüzünü sarmış olan üç temel haberleşme ağı (şebekesi, network'u) aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Bunlar, sırasıyla, Telefon şebekesi, Televizyon şebekesi ve Bilgisayar şebekesidir.

Haberleşme sistemlerinin eskisini oluşturan (10 Mart 1876) telefon şebekesi, telli ve telsiz şekilleriyle, bugün yeryüzünün en yaygın, en geniş haberleşme ağını teşkil etmektedir. Telli telefon sisteminde, temel girdileri, bakırdan yapılmış kablolar ile analog santraller oluşturmakta; mesajları içeren ses dalgaları, kaynaktan alıcıya, elektrik dalgalarına dönüştürülerek elektronlar yardımı ile ve elektrik hızı ile taşınarak iletişim gerçekleştirilmektedir. Telsiz telefon sisteminde ise, iletişim, yeryüzündeki verici istasyonlardan atmosfere gönderilen elektrik dalgalarının, uzaydaki haberleşme uyduları aracılığı ile yansıtılarak yine yeryüzündeki alıcı istasyonlara ulaştırılması suretiyle gerçekleştirilmektedir. Başta, özellikle de gelişmiş ülkeler insanları olmak üzere, günümüz insanlığının çok büyük bir kısmı, meskenler ve kuruluşlar arası haberleşmelerini, bütün yeryüzünü kaplamış olan ulusal ve uluslararası telli ve telsiz telefon şebekeleri yardımı ile sağlar durumdadırlar. Bu haber taşıyıcısı sistemin ana özelliğini, temel girdinin bakır olmasından kaynaklanan bir takım teknolojik ve ekonomik dar boğazlar oluşturmaktadır.

Altmış yıldan daha az bir geçmişe sahip olduğu halde, özellikle de son on yıllık dönemde çok büyük bir gelişme kaydetmiş olan televizyon şebekesi, kablosuz ve kablolu şekilleriyle, halen Kuzey Amerika, Avrupa ve Asya ülkelerinde, görüntü şeklindeki mesajların naklinde büyük bir rol oynamaktadır. Başlangıçta, elektrik dalgaları yardımı ile atmosfer üzerinden ve yeryüzündeki kablolar aracılığı ile yapılan görün-

tü taşımacılığı, özellikle de haber uydu sistemlerinin devreye girişinden sonra görsel haberleşmede büyük atılımların gerçekleşmesini sağlamıştır. Halen, büyük ölçüde uydu sistemleri ve atmosfer aracılığı ile yürütülen televizyon yayıncılığı, A.B.D. başta olmak üzere, Avrupa ve Asya ülkelerinde de büyük bir hızla, yeryüzü üzerinden optik kablolar aracılığı ile yapılar hale dönüşmektedir. Bunun temel nedeni, atmosferdeki yayınlar için mevcut bant genişliğinin (bandwidth) azamf sınırlarına varılmış olması; buna karşılık yeryüzündeki optik kablo şebekesinin ise, bant genişliği (bandwidth) açısından azettiği kapasitenin, sonsuz denilecek kadar geniş ve büyük olmasıdır. Yeryüzündeki bu haberleşme ağında, temel girdiyi, yüksek nitelikli camdan yapılmış cam kablolar (optic fibrës) ile dijital santraller oluşturmaktadır. Ayrıca, mevcut bakır sistemlerinin, digital ve optik sistemlerle desteklenerek takviye edilmeleri suretiyle, görüntü naklinde hız, kalite ve ucuzluk sağlanmaktadır.

İnsanlığı, birbirine bağılayan üçüncü haberleşme şebekesini (ağını, network'unu), bilgisayar haberleşme sistemi oluşturmaktadır. Başlangıçta, münhasıran askeri ve bilimsel amaçlarla oluşturulan ve zaman kişi ve kuruluşlar arasında, konularıyla ilgili verilerin nakline hizmet eden bu haberleşme sistemi, son iki on yılda büyük bir atılım yaparak, diğer uzmanlık alanlarına da yayılmış; günümüzde, askerlik, bilim, media, finans, tarım, AR-GE ve benzeri alanlarda da yaygın bir biçimde kullanılır hale gelmiştir. Masa üstü ve dizüstü bilgisayarların, yeni malzeme ve mikroelektronik teknolojilerinin kaydettiği hızlı gelişmeler, bu sistemin oluşturduğu veri taşımacılığının da inatılmaz ölçülerde gelişmesini imkân dahiline sokmuştur.

Ses, görüntü ve veri naklinde yararlanan bu üç temel haberleşme sistemlerinde ikili ve üçlü birleşmeler, bütünleşmeler (integration) yardımı ile teknolojik ve ekonomik açılardan bir çok darboğazın aşılması imkânı sağlanmış; insanlığa, daha ucuz, daha hızlı ve daha kaliteli haberleşme yapabilme yolları açılmıştır. Kablo lu televizyon yayınlarının telefon şebekesi üzerinden yapılması, ses nakli ile görüntü taşımacılığının birlikte gerçekleştirilmesini mümkün kılan bir birleşme örneğidir. Yine telefon şebekesi üzerinden, bilgisayar verilerinin aktarılması, bu tür birleşmelerin bir diğer örneğidir. Özellikle, bankacılık ve çeşitli finans kuruluşlarının uğraş alanlarında gerçekleştirilen bu birleşme ve bütünleşmeler, teknolojik bakımdan, karşılıklı etkileşim (interactivity) olgusu ile telefon sisteminin yeni girdi, donanım ve yazılımlarla takviyesi; ekonomik alanda, ortak şirketler (konsorsiyumlar) oluşturulması; yasal alanda da, yeni hukuki düzenlemelere (deregulation gibi) gidilmesi süratle gerçekleştirilmiştir. ISDN (Integrated Services Digital Network), bunun somut bir örneğidir.

İletişimde dijitalleşme (digitalization) teknolojik olgusunun bir ürünü olan bu ikili ve de üçlü birleşmelerin, beraberlerinde bazı zorlukları da getirdiklerini görüyoruz. Temel girdi olan bakır kabloların haber birimi taşıma kapasitesindeki azâmi sınırın düşük olması (saniyede en çok 144.000 bilgi birimi-Bps); bakır sistemdeki mesajları elektrik dalgalarına dönüştürerek nakillerini sağlayan analog santral ve devrelerin, dijital santral ve devrelerin işleyebileceği dijital verilere çevrilmesi zorunluluğunun gerektirdiği ek yatırım ve işletme giderlerinin, maliyetleri yükseltmesi ile zaman kaybı gibi zorluklar, bunlardan belli başlılarını teşkil eder. İşte, bu nedenledir ki, 1980'li yıllardan başlayarak A.B.D. , İngiltere, Fransa, Almanya ve Japonya ile Singapur gibi ülkelerde, bölgesel ve ulusal ölçülerde, hızlı bir biçimde, temel girdi olarak, bakır kabloların yerini, optik (cam) kablolar; analog santrallerin ve devrelerin yerini de dijital santraller ve devreler almağa başlamıştır. Bu sayede, mevcut bakır kablolu ve analog santralli telefon şebekeleri, hem ulusal, hem de uluslararası platformlarda, daha hızlı, daha ucuz ve daha kaliteli haberleşmeyi yapar; ses, görüntü ve veri naklede hale gelmiştir.

İletişimde geçiş dönemi olarak nitelendirebileceğimiz bu dönem, 1990'lı yılların başına gelindiğinde, insanlığı, 2000'li yılların hedeflerini açıkça tesbit ederek o hedeflere uygun teknolojik, politik, ekonomik ve sosyal politikaları saptama zorunluluğu ile karşı karşıya getirmiştir.

Bakırın temel girdi olarak yer aldığı iletişim şebekelerinde, mesaj naklinde azami bir kapasite sınırının bulunması; girdi maliyetinin yüksekliği; bu girdi ile yapılan haberleşme kalitesinin düşüklüğü dolayısı ile optik (cam) kabloların, bakırın yerini alması halinde, saniyede bilgi birimi (bit) nakil kapasitesi, bakıra oranla, en az 150.000 misli daha yüksek olacağı için, sonsuz denecek kadar büyük bir kapasite artışı, imkân dahilinde sokulmaktadır. Ayrıca, bu girdide maliyet, bakıra oranla çok düşüktür. Mesajlar, elektrik dalgaları (elektronlar) yerine ışık dalgaları (fotonlar) ile taşınmakta; bu da kaliteyi çok yükseltmektedir. Bu sistemle, Encyclopedia Britanica'nın tamamını, bir saniyede ve ışık hızı ile aktarmak mümkün olmaktadır.

Bu konu ile ilgili bazı yazarlar, bakıra ve analog santrallere dayalı iletişim şebekelerini, mesaj taşımacılığı bakımından yüzeyi bozuk (arızalı, taşlı, çukurlu) dar bir otoyoluna benzetmekte; bu şekildeki bir karayolu şebekesi üzerinde, nasıl hızlı, yüksek kapasiteli, güvenli ve kaliteli bir kara taşımacılığının yapılması mümkün değil ise, aynı şekilde bakırdan mamul iletişim şebekeleri üzerinden de hızlı, yüksek kapasiteli, ucuz, güvenli ve kaliteli bir mesaj (ses, görüntü ve veri) taşımacılığı da mümkün olmamaktadır. Bu sistemin, ileri teknoloji ürün-

leri aracılığı ile desteklenip takviye edilmesi de, açıklanan teknolojik dar boğazlar nedeniyle, sorunun köklü biçimde çözümü için yeterli olmamaktadır. Bu tür çözümün somut uygulama şeklini oluşturan ISDN sisteminin, A.B.D.'de gerçekleşmesi için 30-60 milyar dolarlık bir yatırım ile üç, dört yıllık bir süreye ihtiyaç bulunmaktadır.

İşte, bugün insanlık, geçiş döneminin deneyimlerinden de geniş ölçüde yararlanmak suretiyle, 2000'li yıllar için çok önemli bir karara varmış ve uygulamaya da geçmiş bulunmaktadır. Bu, yukarıda, herbirinin temel niteliklerini açıklamaya çalıştığımız üç iletişim sistemini tek bir sistem içersinde birleştirmek; insanlığın, küresel düzeydeki bütün ses, görüntü ve veri taşımacılığını, bu tek "Haber Taşıma Süper Yol Şebekesi" diye adlandırabileceğimiz tek, bütünleşmiş (entegre) bir haber yol şebekesi üzerinden gerçekleştirmektir. Temel girdilerini, optik kablolar ile dijital santrallarının; haber, mesaj taşıma kalıplarını dijital verilerin (0 ve 1); haber, mesaj taşıma araçlarını fotonların (ışık dalgalarının) oluşturduğu bu, Haber Taşıma Süper Yol Şebekesi'ne, uluslararası alanda verilen isim "Information Super Highway" dir. Bu, haber taşıma süper yol şebekesi, tıpkı yüzeyi pürüzsüz, çok sayıda gidiş-geliş şeridinden oluşan, yani genişliği ve gerekli alt yapı tesisleri mükemmel olan bir oto yol sistemi üzerinden kara taşıt araçlarının çok büyük bir hızla, güvenle, düşük taşıma maliyeti ile akıp gitmesi, gibi her türlü haber taşımacılığının çok hızlı, ucuz, güvenli ve kaliteli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. "Information Super Highway" şebekesinde, temel girdilerin teknolojik nitelikleri gereği, telefon, televizyon ve bilgisayar veri haberleşmesi, aynı anda yapılacak; mevcut çok büyük taşıma kapasitesi yardımcı ile alıcıların, sadece pasif bir dinleyici, seyredici ve yorum yapıcı olmaktan çıkıp aktif hale gelmesi de sağlanmış olacaktır. ATM (Asynchronous Transfer Mode) sistemi ile ses, görüntü ve veri paketlerinin birlikde taşınması yoluna gidilecektir. Bu sistemin kullanılması için gerekli ürünler, örneğin "Yüksek Tanımlı-HDVT" bir Televizyon alıcısı (monitörü) yardımcı ile, izleyicinin, telefon konuşmalarını; elektronik mektuplaşmalarını (electronic mailing-em); bankası ile olan finansal işlemlerini; süpermarketi ile olan alışveriş işlemlerini; film, tiyatro eserleri ile sanat eserlerinin izlenmesini; işletmesinin, evden yönetilmesini; çok uzaklardaki meslekdaşları ile bilgi (enformasyon) ve veri alışverişi yapmasını; tele-conferencing yoluyla çeşitli amaçlı toplantılar düzenlenmesini ve benzeri çok geniş bir yelpazeye yayılmış işlemlerini aynı anda, büyük bir hızla (data compression) gerçekleştirmesini sağlayacaktır.

A.B.D.'nin, yeni Cumhurbaşkanı Bill Clinton, seçim bildirgesi ile yapımını teahhüt ettiği bu şebekenin gerçekleşmesi için iktidara geldiği 1993 yılından başlamak üzere, Federal Bütçeye 1998 yılına kadar her

Yıl ödenek koymayı kabul etmiş; bu amaçla da 1993 yılı Ticaret Bakanlığı bütçesinde 489 milyon dolarlık bir ödenek yer almıştır. Bu projenin başına, sorumlu olarak, Başkan yardımcısı Al Gore getirilmiştir. Bu proje ile, A.B.D.'de sayısı 92 milyonu aşmış olan bütün meskenlerin; milyonlarca işyerinin, kamu ve özel sektör kuruluşunun, optik bir kablo ağı (şebekesi, network'u) ile birbirine bağlanması öngörülmektedir. 2020 yılına kadar gerçekleştirilmesi düşünülen bu proje için 200-400 milyar dolarlık bir yatırım harcamasının yapılması planlanmıştır bulunmaktadır. Yatırım marjının yüksekliği, hızlı teknolojik ilerlemenin yol açacağı ekonomik amortisman (obsolescence) oranının yüksek olması olayından kaynaklanmaktadır. A.B.D. için planlanan bu projenin gerçekleşmesinde, telefon, televizyon ve bilgisayar donanım ve yazılım firmalarının kendi aralarında ve Japon, İngiliz, Fransız ve Alman firmaları ile oluşturdukları ve oluşturacakları ortaklıklar, kuracakları konsorsiyumlar rol alacaklardır. Gerçekten, bu amaçla oluşturulan firmalara, milyarlarca dolar tutarında sermayeler ayrıldığını müşahede ediyoruz. A.B.D. firmalarının, Avrupa ve Asya firmaları ile başlattıkları ortaklık girişimlerini hızla sürdürdüklerine de şahit oluyoruz.

Japonya da, böyle tek bir optik iletişim ağı için A.B.D.'den önce uygulamaya geçmiş; 2000 li yılların başlarında, Japonya'daki meskenlerin tümünün, bu şekilde bir ağ ile yekdiğerine bağlanması çalışmalarına yoğun bir biçimde başlanılmıştır.

Singapur, böyle bir sistemi, 2003 yılında hizmete sokacaktır.

Avrupa'da, gelişmiş her ülke, gerek resen, gerekse diğer bir ülke ile işbirliği halinde (A.B.D.-İngiltere; Almanya-Fransa arasındaki işbirliği gibi) bu proje gerçekleştirme çalışmalarına yoğun bir biçimde girmiş durumdadırlar.

"Information Super Highway"ın, gerçekleşmesi halinde, kullanımın gerektirdiği yeni ürünler (HDTV-Yüksek tanımlı Televizyon Alıcısı gibi) pazarının hacmi, 3,5 trilyon dolar olarak öngörülmektedir.

Bu bütünlüşmüş (entegre) ve karşılıklı etkileşim halindeki (interactive) sistemin realize edilmesi durumunda, telefon (telli, telsiz), televizyon (kablolu ve kablosuz) ve bilgisayar donanım ve yazılım sektörleri arasındaki telif hakkı, imtiyaz, patent, tekel, rekabet, haksız rekabet v.b. durumlarla ilgili yasal sorunların çözümü; devlet müdahale ve denetiminin azaltılması (deregulation) meselesi, gibi hukuki konuların da ulusal ve uluslararası platformlarda çözüme bağlanması da gerekmektedir.

"(Information Super Highway), bu temel hukuk sorunları yanında, politik, kültürel, sosyal ve ekonomik bir çok sorunu da beraberinde geti-

recedir. Bilhassa, bazı görüş ve iddialara göre, bireylerin günlük yaşam biçimleri üzerinde dahi büyük değişikliklere yol açacak olan bu sistem, kişinin özel hayatı üzerindeki gizliliğin korunması; demokratik sisteme tam anlamıyla işlerlik kazandırılması; özellikle de, farklı kültür ve gelişmişlik düzeyindeki bireyler arası haberleşmelerde tek yanlılığın önlenmesi; çifte standart uygulamasına engel olunması; tarafların, pasif bir tutumdan aktif bir davranış içersine sokulması, gibi çok önemli sorunlar olarak karşımıza çıkacaktır.

"Information Super Highway", çağımıza "yüzyüze konuşan insanlar çağı" denilmesinin somut bir ifadesini de oluşturacaktır. Gerçekten de, bu şekilde bütünleşmiş bir iletişim şebekesi sayesinde, bütün insanlar, aralarındaki mekân ve zaman darboğazlarını kaldırarak, haberleşmek, yorum yapmak, müşterek kararlar almak imkânını elde edeceklerdir. İnsanlığın, şimdiden buna hazır olması gerekmektedir. Haberleşme hizmeti arzı, bu sistemle çok büyük boyutlara erişecektir. Aynı şekilde, yoğun ve büyük boyutlu bir talep hacminin yaratılmasına gerek olacağı da gözardı edilmemelidir.

"Information Super Highway"de, bilimin ve yüksek teknolojinin diğer ürünleri gibi, sadece bir araçtan, bir alt yapıdan (infrastructure) ibaretir.

Bütün mesele, bu aracı, alt yapıyı kullanacak insanların amaçlarının ne olduğunda veya ne olacağı konusunda düğümlenmektedir.

Bu konuda, bütün insanlık ve insanlar için bir sevgi mabedi inşa etme yolunda çaba sarfeden Masonların, bu amaca ulaşmada, "Information Super Highway) gibi bir aracı, alt yapıyı kullanmaktan uzak kalmaları düşünülemez.

Sevgisizliğin alabildiğince at oynattığı dünyamızda, "Information Super Highway" yardımı ile yüzyüze, doğrudan yapılacak haberleşmenin, uzlaşmayı sağlamada, anlaşmayı gerçekleştirmede büyük yararı olacağı inancındayız. Sosyal, ekonomik, politik ve kültürel alanlarda; iletişimin doğrudan değil de araçlar vasıtası ile dolaylı olarak yapılması, tarafların birbirlerini yanlış anlamalarına, algılamalarına yol açmakta; bu da, varlıklarını, insanlararası yanlış anlama ve algılamalara borçlu olan kişi ve tarafların yararına olmaktadır.

İşte, Masonların, insanlar arasında sevgisizlik yerine sevgiyi hâkim kılmak için verecekleri uğraşlarda, "Information Super Highway" ve bu sistem üzerinde yol alacak mesajların, büyük yardımı olacağı inancındayız.

Dileriz öyle olsun.

KEMALETTİN APAK (1898-1962)

Onbeşinci Büyük Üstadımız (1960-1962)

Ahmet AKKAN

Ticaret ile meşgul, Mehmet Bey'in oğlu Kemalettin (APAK), 1898'de İstanbul'da doğmuştur. Tahsilini, İstanbul Lisesi'nde bitirdikten sonra 1921 senesinde Mülkiye Mektebi'nden mezun olarak tamamlamıştır.

İş hayatına Şehremaneti, Tahrir ve Fen Şubeleri kâtipliği ile başlamış; 1923'te İktisat Vekâleti Ticaret Umum Müdür mümeyyizliği, 1924'te İstanbul'da Yerli Şirketler ve Sigortalar Komiserliği, 1925'te İktisat Vekâleti Sigortalar Şubesi Müdürlüğü, 1926'da İzmir, 1928'de İstanbul Ticaret

Borsaları Komiserliği'nde bulunmuştur. 1931-1934 senelerinde İzmir'de Kadioğlu Ticarethane Müdürlüğü, 1934'te iktisat Vekâleti Limanlar ve Gemi İşleri Şube Müdürlüğü, 1935'te İş Dairesi Başmüfettişliği, 1937'de bu dairenin Reis Muavinliği, 1944'te Ekonomi Bakanlığı Sınayi Umum Müdürlüğü, 1949'da İşletmeler Bakanlığı Danışmanlığı, 1950'de İşletmeler Bakanlığı Müsteşarlığı, 1954'te Türkiye Petrolleri A.Ş. İdare Meclisi Reisliği, 1960'ta T. Vakıflar Bankası Murakıflığı görevlerini yapmıştır.

Evli ve dört çocuk babası idi. İktisatçı olmakla beraber edebiyat ile çok meşgul olmuştur ve bir çok şiiri mevcuttur. Şiirlerinden, Melâmi - Bektaşî muhibbi olduğu sezilmektedir:

"Sev, çok sev, sevilmesen bile yine sev ki, aşkın aşk olsun;

Bu yolda vuslat da bir, firkat da bir, ta ki gönül can bulsun.

Alçal, in, daha çok in, hiç ol ki, Kemal Tanrı yolunda,

Melâmet sebilinden çağlayan âb-ı vahdetle kab dolsun.

Kemalettin APAK

18 Nisan 1961

MASONLUĞU:

1926'da İzmir'de GÜNEŞ Muhterem Locası'nda nura kavuşmuştur. 25.1.1927'de kalfa, 6.10.1927'de üstat olmuş ve 1945'te 33 dereceye terfi etmiştir.

2.1.1949'da DOĞUŞ Muhterem Locası kurucu üyesidir. (Matrikülde 0 görüldüğünden bilâhare BÜ.: L.: tarafından 206 numara verilmiştir)

9.7.1955'te Ankara Gran Loju BÜ.: Üs... 'ı seçilmiş; fakat faaliyet göstermeden tekrar 12.8.1955'te yapılan konvan ile Ahmet Salih KORUR BÜ.: Üs.: olmuştur.

21.5.1956'da Ankara'da YILDIZ Muhterem Locasının 1 numaralı kurucu üyesidir. (Matrikülde BÜ.: L.: tarafından 176 numara verilmiştir)

1 Şubat 1959'da YILDIZ Muhterem Locası aktif üyesi Kemalettin APAK, Büyük Üstat Kaymakamı seçilmiştir.

27 Mayıs 1960 ihtilâli neticesi BÜ.: Üs.: Ahmet Sahil KORUR tutuklanınca, 26 Haziran 1960'ta Umumi Heyet, BÜ.: Üs.: Kaymakamı Kemalettin APAK tarafından toplantıya davet edilmiş, fakat bu toplantıda BÜ.: Üs.: seçimi yapılamamıştır. 30 Ekim 1960'ta yapılan konvanda seçim neticesi BÜ.: Üs.: 'lığa Kemalettin APAK seçilmiştir.

22 Nisan 1961 tarihinde ekseriyetin reyleri ile Cemiyet Merkezinin Ankara'dan İstanbul'a nakledilmesi, Kemalettin APAK K.: 'in BÜ.: Üs.: 'lığa devresinde olmuştur.

Bulunduğu topluluğun, daima sevgi ve saygısını kazanmış; vatansever, disiplinli, titiz çalışması ve hoşgörülülüğü ile muhitinde örnek olmuştur. İnandığı, bağlandığı ve çok sevdiği mason topluluğuna karşı görevlerini kusursuz yapmağa çalışmış ve Büyük Üstat makamında iken, 11 Ağustos 1962 tarihinde 64 yaşında İstanbul'da ebedi maşrika in-

tikal etmiştir. Zincirlikuyu kabristanında medfûndur.

"Büyük Üstadımız her bakımdan kâmil bir insan, bir müdekkik, felsefe ve tasavvufta derin vukufa sahip idi. Okumaktan zevk alır, bilgisini kardeşlerine inti-

kal ettirmeği sever, allah vergisi tatlı bir hitabet kudretine malik idi. Hassas ruhunu aksettiren kelimelerinin şiiriyeti önünde vecde gelmemek mümkün değildi" diyor 1962 yılı mesaisine başlarken Hikmet TURAT K., bir hitabesinde....

BOYUK MAHALL

EBEDİ MESRIKA: B. 5.962 No: 211

APAK

DOGUS.....No. (0) 206
YILDIZ MAHALLI No. s: (26)

FOTO

ADAK KEMALETTIN NERHET 1st. 1938 B. 5. / 978
Boyadı Adı Baba Adı Doğum T.

Mikent Halli :

Mesleki ve iş adresi : T. Petrolçileri A.O. İşere Neçlisi Azarış

FY adresi :

Yenişehir Selanık Caddesi 32/4

tel : 24757
22066

Tahsilatı :

T.C.

Alış durumu : Evli adı : AYŞİ

Çocuk adları :

Ana Mahallı : DOĞUS

Tevdi : 21.5.1926 . Bat : 25.1.1927

Uyanış : 2/7/1949 Öl : 6.10.1927

Tevdi mahall. Kıs. İno karada tarihi :

İstifra halinde yerli Ana mahallı 21.5.1956

VAZİFELERİ
SEVİYESİ VE VAZİFE ADI

Kurucu

Tebennî :

Örn. adı :

Vazife :

Tarîhi :

İmlizâm :

Fevkalide Memneler :

EKREM TOK

(1892-1975)

Onaltıncı Büyük Üstadımız (1962-1965)

Ahmet AKKAN

Samsun Tapu Müdürü Ahmet Zarifi Efendi ile Hatice Hanım'ın oğlu Ekrem (TOK), 1892 tarihinde Samsun'da doğmuştur. İlk ve orta tahsilini Samsun, lise tahsilini İzmir'de tamamladıktan sonra 1914'te İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun olmuştur. Evvelâ Trabzon Kızılay teşkilâtında bulunmuştur; bilâhère, Hopa Hükümet Tabipliği görevini ifa etmiştir. 1923 - 1924 senelerinde Fransa'da parazitoloji ihtisası yapmış, Ankara Bakterioloji Müdürlüğü'nden sonra Balıkesir Hastanesi Başhekimliği, İstanbul Sıtma Mücadele Reisliği, Adana Sıtma Enstitüsü Müdürlüğü, Umumi Sıtma Mücadele Müfettişliği, 1935'te Sağlık Bakanlığı Sosyal Yardım İşleri Genel Müdürlüğü görevlerinde bu-

lunmuş; 1946 senesinde Sağlık Bakanlığı Müsteşarı olmuştur.

Roma'da yapılan "Milletlerarası Birinci Sıtma Kongresi"ne muharrif aza olarak gitmiş; "Office International d'Hygiène Publique" daimi komitesi Türkiye Delegeesi seçilmiş; Balkan Harbine Kızılay'da, Birinci Umumi Harpte ihtiyat tabip, İstiklâl Harbi'nde sivil olarak vazife görmüştür.

MASONLUĞU:

1933'te Gaziantep Cenup Yıldızı Locası'nda tekris edilmiş, 16.12.1934'te Ankara Cumhuriyet Locası'na geçmiş; 23.12.1934'te kalfa, bilâhère üstat derecelerine terfi etmiştir. 1935 uyku devresinden sonra

Ankara DOĞUŞ Locası'nda uyanmış (Matrikül no. 13); 1950'de DOĞUŞ Locası Üs.: Muh.: 'liği yapmıştır.

8.12.1953'te ÜLKÜ Locası'na tebenni etmiştir;

21.12.1954'te T.Y.Ş. kendisine 33 dereceyi tevcih etmiştir.

1956'da ÜLKÜ Locası Üs.: Muh.: 'i olmuştur;

5.4. 1958'de İDEAL Locası'na tebenni etmiş;

1962-1965 devresi için Büyük üstat seçilmiştir.

19.6.1966'da NUR Locasının'na tebenni etmiş (Matrikül no. 112);

9.12.1967' de Türkiye Fikir ve Kültür Derneği ismi ile reorgazine edilen E.K.S.R. Türkiye Yüksek Şûrası Pek Muktedir H.B.A. olmuş ve bu görevi, 27.12.1970'e kadar devam ettirmiştir.

29.1.1968'de İDEAL Locası'na geçmiştir. (Matrikül no. 127).

1.4.1975'te ebedi maşrika intikal etmiştir.

1954-1956'ya kadar devam eden "Bağımsız Türkiye Büyük Locası" kurulması buhranlı dönemlerinde 5 Şubat 1956 İstanbul Konvanı'nda Ekrem TOK K.:, hazır bulunmadığı halde Büyük Üstat seçilmiştir. Halbuki, 12.8.1956 Ankara konvanında Ahmet Salih KORUR, Büyük Üstat seçilmişti. Bu suretle 1956 senesi şubat ayında Türkiye'de birbirini tanımayan iki obediyan meydana çıkmıştı. Ankara ve İstanbul büyük locaları ismi altında bu

ikiliğin ortada kalkması için, Ahmet Salih KORUR ve Ekrem TOK Kardeşlerin uzlaşma zeminini aramaları ile 16 Aralık 1956'da İstanbul'da yapılan tarihi konvan toplantısında, arabuluculukta büyük gayret göstermiş olan merhum Galip Hamdi TEKYELİ Biraderin başkanlığında iki büyük loça, dünyanın dört bir yanında DÜZENLİ MASONLUK diye bilinen kuruluşlara benzer BAĞIMSIZ bir BÜYÜK LOCA haline gelmiş; ANKARA, merkez ve Ahmet Sahil KORUR, Büyük Üstat olmuştur.

T.Y.Ş.'nin 9 Aralık 1967 Reorganizasyonunda Ekrem TOK K.::

1965 -1966 olaylarından sonra, Yüksek Şûra ile Büyük Loca arasındaki konkordatonun, Y.Ş. tarafından yürürlükten kaldırılması ve bilâhère Y.Ş.'ya bağlı bir klandesten Büyük Loca kurulması üzerine, Muntazam Büyük Locanın Büyük Üstadı Hayrullah ÖRS K.:, muntazam masonların bu klandesten teşekküle devam etmelerini 3300 numaralı Mesaj ile yasaklamıştı.

Büyük Loca ile Y.Ş. arasındaki anlaşmazlık üzerinde, o zamanki Yüksek Şûranın 22 üyesi arasında tam bir fikir birliği yoktu. Başta Ekrem TOK K.: olmak üzere, 10 umumi müfettiş 9.12.1967'de eski Yüksek Şûranın muntazam masonik hüviyetii kaybetmiş olduğunu ve kendilerinin Türkiye Sûp;rem konseyini yeniden organize (Réorganisé) etkilerini ilân ederler.

H.B.A.	P.Mn.	Ekrem TOK
H.B.A. Kaym.	P.Mn.	M. Ali KIRCA
H.B. Um. Na.	P.Mn.	Macit DURUİZ
B. Um. Kâ. ve Şansölye	P.Mn.	Mukbil GÖKDOĞAN
B. Um. Ha.	P.Mn.	Kemal EYÜBOĞLU
B. UM. HZ. E.	P.Mn.	Yakup ÇELEBİ
B. Ev. Md. ve K. Mh.	P.Mn.	Arif ANIL
B. Ms. Ü.	P.Mn.	Mesut GÜN
B.Muhfz.	P.Mn.	Zühtü BERK>
B. San.	P.Mn.	Alâaddin MİZANOĞLU

(Not: Tafsilât için bak: MİMAR SİNAN sayı 84 - 1965 Olayları Suha UMUR K.:)

"Ekrem TOK Üstat, işte böyle en kritik dönemlerde, büyük insan sevgisi, masonik gelenek ve prensiplere bağlılığı, çalışkanlığı ile camiamıza dirayetli ve başarılı hizmetler sunmuş; kendisinden sonra gelen mason kardeşlere,

attıkları adımları aydınlatacak bir ışık olmuş..... lâıyk olduğu en yüksek derecelere ulaşmıştır." diyor, Nezih DEMİRALP K.:, DOĞUŞ Yıllığı No. 9 - 1987'de...

ANDERSON, KİŞİLİĞİ VE ANAYASASI

Celil Layıktez

Hürmasonluk ne zaman, nerede ve neden ilk defa teşkilatlanmıştır? Bu üç soruya tek cevabımız vardır: bilmiyoruz. Şimdiye kadar bu konu üzerine harcamış tüm kâğıt ve mürrekebe rağmen, bilmiyoruz. Konu iyi niyetli ancak yöntemleri tartışılır tarihçiler tarafından çıkmaza sokulmuştur.

18 ci yy ın ilk yarısından başlamak üzere, kaleme alınan, mesleğimizin güzel hayallerle süslemiş, tradisyonel tarihi, Quatuor Coronati'nin kurucuları ile başlayan akımla, bir yüzyıldır kritik bir gözle tekrar elden geçirilmektedir. Modern tarihsel yöntemleri de masonluk tarihi araştırmalarına uygulamaya başlayan bu tarihçiler, 1717 de ilk İngiltere Bü. L.sının kurulmasından önceki evrağı objektif bir gözle tetkik ettiler. Bu arada mistik ve romantik nitelikteki yazıların yayınlanması durmadı ve sonuçta ortalık iyice karıştı. Bu nedenlerle, Masonluk tarihine iki ayrı ana yaklaşım tarzından bahsedebiliriz: kontrol edilebilir olay ve dökümanlar üzerine bina edilen teorileriyle gerçekçi yaklaşım, ve eski misterlerin geleneklerine uyararak, Mesleğin öğreti, alegori ve sembolizmalarını muhtelif ezoterik geleneklerin sürecinde değerlendiren "gerçek dışı" yaklaşım.

Genelde masonlar Mesleğimizin tarihini ritüellerden öğrenirler. Derecelerin merasimlerinde ilerlerken, Kudüsteki Hz. Süleyman Mabe-di inşaatında iki sınıf mason olduğunu görürler: çıraklar ve kalfalar. Çıraklarla kalfalara, kendilerine mahsus bazı sırları paylaşan üç Büyük Usta riyaset eder: Akl-ı Hikmet'i simgeleyen Hz. Süleyman, Kuvvet'i simgeleyen Sur Kralı Hiram ve Güzelliği simgeleyen Üstat Mimar Hiram Abiff veya Adoniram. Sahib olduğu sırları açıklamayı red eden Hiram Abiff öldürülünce, bu sırlar kaybolmuş ve asılları tekrar bulununcaya kadar, yerlerine kaim olmak üzere, geçici yeni sırlar kabul edilmiş.

Ritüellerimizden böylece çıkarılabilecek sonuca göre, Hz. Süleyman'ın zamanında Masonluk mevcuttu ve bu Masonluk hiç değişmeden günümüze kadar geldi. Ancak, genç Masonun kısa zamanda idrak edebileceği gibi, ritüel gerçek tarih olmayıp, Mesleğimizin ilke ve akidelerinin açıklandığı bir dramatik alegoridir.

Mesleğimizin ilk resmi tarihçisi olan Anderson kimdir? Kendisini ilk Büyük Locanın tarihçisi veya Masonluk tarihinin babası diye ananların yanında bazıları da onu sipariş üzerine çalışan basit bir kiralık kalem olarak görürler.

James Anderson 1678 yılında, Aberdeen, İskoçya'da doğdu. Babası 1670 yıllarında Aberdeen Locası sekreteri, cam işçisi, James Anderson'dur. Doğduğu kentte tahsilini yapan Anderson, teoloji doktoru ünvanını kazandı, bu arada da mason oldu. 1710 yılında Londra, Swallow Street, Piccadilly'deki İskoç Presbyterian Kilisesine rahip tayin edildi. Jenealoji ile çok meşgul olan Anderson en önemli eseri olan "Kralların Jeneolojisi, veya Hz. Adem'den günümüze İmparatorlar, Krallar ve Prenslerin Jeneolojik Levhası" isimli eserini 1732'de yayınladı. Unitarianizm'in+ etkisinde olduğu bilinmekte olan Anderson 1733'de Gerçek İçinde Birlik ve Birlik İçinde Gerçek (Unity in Truth and Truth in Unity) isimli kitabını yazdı.. 1739'da ölümünden sonra da "News from Elysium or Dialogues of the Dead" (Elize'den Haberler veya Ölülerin Diyalogu) ile "Yvery Ailesinin Jeneolojik Tarihi" adlı eserleri yayınlandı.

İngiltere Bü. L. 1717'de kurulunca Anayasası henüz yoktu. 24 Haziran 1721 günü bir masonik yemek esnasında Bü. Üs. George Payne, Cooke MS'+yi ortaya koydu. Yaklaşık 1400 yılında yazılan Cooke MS eski yükümlülükleri özetleyen bir eserdir. Bu eski MS yedi liberal san'at ve bilimi sayarak hepsinin temeli olarak Geometriyi gösterir. Cooke

+ *Unitarianism: Hristiyanlıktaki 3'lü tanrı prensibini red eden, Tanrının tek ve Hz. İsa'nın insan olduğunu savunan düşünce*

MS'de Geometrinin Oklid tarafından Nil Deltasındaki arazilerin parsellemesi dolayısıyla, yeryüzünün ölçülebilmesi için geliştirilen bir bilim dalı olduğu anlatılır. Anderson'un metninde Geometrinin Masonluk ilmi olarak geliştiğini anlıyoruz, ve Geometri ile Masonluk sözcükleri bir noktada eş anlam kazanıyor.

18.ci yy ın başlarında tarih yazarları gerçeğin yanına hayali eklemeye sorun görmüyorlardı. Bu nedenle o devrin tüm tarih yazarlarını kuşku ile okumak gerekir. Örneğin, 1723 Anayasasını hazırlama görevinin 1721 yılında Anderson'a kimler tarafından ve ne şekilde verildiğini, gene Anderson'un kaleme almış olduğu 29 Eylül 1721 Büyük Loca tersimatından öğreniyoruz. Burada, 1716 - 1723 arası 6 yılı kapsıyan Büyük Loca tersimatlarının tümünün Anderson tarafından bir defada ve 1738 yılında, ortalama 20 yıl geçtikten sonra ölümden bir yıl önce ve yaşlı hafızasına dayanarak yazmış olduğunu hatırlayarak, olayları bu ışıktaki değerlendirmemiz gerekir.

Anderson'un 29 Eylül 1721 Bü. L. toplantı tersimatında, Bü. Üs. Montagu Dükü ile diğer Bü. L. mensuplarının "eski Gotik Anayasalarda hatalar bularak James Anderson K. i bunları yeni ve daha iyi bir yöntemle yeniden ele alması için görevlendirdikleri" yazılıdır. Anderson'a, sipariş edilen Masonluk tarihine kaynak oluşturmak üzere verilen eserlerin başında 1390 tarihli Regius + ile 1410 tarihli Cooke++ MS leri gelir. Bunlara, 17 cı yy sonlarında yazılan William Watson'un Eski Yüklümlülüklerini de ekliyebiliriz. Anayasa'nın "Tüzükler" kısmı için de, Ön. Bü. Üs. George Payne'in hazırladığı taslak kendisine verildi.

27 Aralık 1721 tarihli tersimatta eski anayasaları tetkik etmek üzere 14 kişilik komisyonun kurulduğunu, 25 Mart 1722 tarihli tersimatta da, birkaç değişiklikten sonra Anayasa taslağındaki tarihçenin, yüklümlülüklerin, tüzüklerin ve Üstat Şarkısının kabul edilerek baskısına karar verildiğini okuyoruz. Üstat şarkısı kafiyeli bir efsanevi Mason tarihidir. Sonra da, Nazır, Kalfa ve Çırac şarkıları da metine ilâve edilmiştir.

17 Ocak 1723 günü Bü. L. toplantısında Bü. Üs. Wharton Dükü Anderson'u Bü. Nâ. tayin etti. aynı toplantıda, Anderson'un matbu şekliyle takdim ettiği Anayasa kitabı tekrar onandı ve kitaba, eski tarihsel şekle sadık kalacak bir "yeni loca tahsis" ritüelinin eklenmesi kararlaştırıldı.

+ PEGIUS MS: Sahir Erman, Mimar Sinan Yayınları N.:4

++ COOKE MS: Celil Layiktez, Mimar Sinan No.: 81

Karar metninin altı Büyük Görevliler ve 20 Locanın görevlileri tarafından imzalandı. Anderson, 17 Numaralı locanın adına imzasını atarken, yanına da "bu kitabın yazarı" şerhini düşmeyi ihmal etmedi.

Böylece, Mesleğimizin ilk resmi tarihi Anderson'un 1723 Anayasasının ekinde yayınlandı. Büyük Loca bu yayını Anderson 'a sipariş ederek sonradan onayladığında resmîyet ve saygınlık kazandı. Tarihçe kısmı, Hz. Adem'in Cennet bahçelerinden kovulmasından ilk Büyük Locanın kuruluşu olan 1717 yılına kadar geçen süre içinde Mesleğimizin mitolojik tarihini kapsamaktadır.

Anderson'un 1723 Anayasası 1730 yılında İrlanda, 1730'lu yıllarda Fransa ve onu takiben Almanya, 1735 yılında da Amerika Büyük Locaları tarafından aynen kabul edilerek, kısa zamanda Batı dünyasında yayıldı.

Aslında, Eski manüskrillerde yazılı olan tarih Anderson tarafından tahrif edilmiştir. Anderson İbraniceyi bilen, Tevrat uzmanı bir protestan rahipti. Tarihini yazarken, düşüncelerine ters gelen putperest kökenli olabilecek Mısır, Helen ve Roma izlerini asgariye indirirken, rahip olarak kendisine uygun gelen Yahudi tarihine ağırlık vermiştir. Böylece örneğin, manüskrillerde sözü geçen Hermes ve Pitagoras'ın buldukları Tufan öncesi iki sütundan, Geometri Üstadı Öklid'in Hz. İbrahim'in müridi olduğundan hiç bahsetmez.

Anderson'un devrinin birçok rahibi gibi kronolojiye meraklı olduğunu yukarıda belirtmiştik. Masonluk tarihini yazarken de Hz. Adem'den Zorobabel'e kadar bir kronoloji yaratmış olmasına şaşkırmamak gerekir. olaya bu açıdan bakılınca, Eski Yüklülüklerde çok az sözü edilen Hz. Süleyman Mabedini yüceleştirmiş olması doğaldır.

Eski Yüklülüklerde olduğu gibi, Anderson'un yazılarında ezoterizme, Mısır ve Helen misterlerine, okültizme yer yoktur. İnsanlık, başlangıcından bu yana Masonluğun bilincindedir, zira Yahudilerin Tanrısı bu bilgiyi Hz. Adem'in kalbine naksetmiştir.

Cooke manüskrisinde Tufan öncesi Hz. Adem çağının, 7 ci kuşağında "Jabel" in geometri ilmi ile masonluğu keşfettiği, Hz. Adem'in oğlu Habel'in inşa ettirdiği insanlığın ilk büyük kenti olan "Enoch" kentinin mimarı olduğu, Regius'da ise, masonluk mesleğinin oluşmasına amil olan geometri ilminin Öklid tarafından yaratıldığı yazılıdır. Anderson Anayasasınının 1723 baskısında aşağıdaki satırları okuyoruz: "Evren'in Ulu Mimarı, Tanrı benzeri olarak yaratılan Adem'in kalbine Liberal Sanatları ve özellikleri Geometri ilmini naksetmişti.... Adem'in, oğullarına geometriyi öğrettiğine şüpheniz olmasın....."

1738 baskısında Anderson daha çok detaya girerek şöyle der: "Adem... oğulları loca kurma yaşına gelince onlara geometriyi ve bu ilmin mi-mariye uygulanmasını öğretti". Demek ki ilk mason locasını Adem'in oğulları kurmuştu.

Anderson kronolojisinde bize başka Büyük Üstadlar tanıtır: Nuh Pey-gamber ve oğulları, Hz. Musa, v.s. Geometri ilmi Yunanistan, Sicilya ve Roma yoluyla İngiltere'ye gelir, ancak Romalıların geri çekilmele-riyle bu bilgiler kaybolur. Şarl Martel, Sakson istilasıyla, İngilizlerin gerçek san'ata tekrar kavuşmalarını sağlar. Bu tarihten sonra da İn-giltere Kralları, teker teker, Masonluğu himayelerine alırlar.

Bu arada, Cooke manüskrisini süsliyen, "Jabel'in kardeşi Jubal, ilk demirci ustası kardeşi Tubal Cain'in çekiç seslerini dinlerken müzik san'atını keşfetti" gibi Geometrinin dışındaki diğer liberal sanatlara ait ilginç detayları Anderson'un göz ardı etmesi yazık olmuştur.

Diğer taraftan, Eski Yükümlülüklerde görmediğimiz Hiram Abiff'in ani ölümüyle ilgili, ve bugün bizlere çok kıymetli olan efsaneden An-derson, 1723 baskısında hiç bahsetmez. Bu efsane ancak Anayasanın 1738 baskısındaki tarihçeye ilave edilmiştir.

Anderson operatif ve spekülatif masonluk arasında fark gözetmez ve birinin diğerinin devamı olduğunu ima eder. Anderson yazmış olduğu tarih nedeniyle çok eleştirilmiştir, ancak bu da bir haksızlıktır. O, bu-günkü anlamda tarih yazmıyordu; nisbetten yeni olan bir cemiyete, si-pariş üzerine, saygın bir tarih kazandırmaya çalışan bir apolojist, bir (evliya tezkeresi muharriri) idi.

Anderson kronolojisinde yakın çağa geldiğinde, Eski Yükümlülükler-den topladığı bilgileri kullanmaya devam ederek, birçok dinsel, tarih-sel veya lejander kişinin masonluğu himaye ederek üst mertebelerine yükseldiklerini, Prens Edwin'in 926 yılında York kentinde masonları bir toplantıya davet ederek onlara bir anayasa verdiğini ve üç ayda bir toplanmalarını va'z ettiğini yazar. Bü. L. nın 926 dan beri aralıksız de-vam ettiğini böylece ima edebiliyordu. Anayasanın ikinci baskısında Anderson revize edilmiş ve genişletilmiş tarihçesini yayınlamasaydı, 1723 yayını gerçek değeri ile tarihe geçecekti, yani, lejand, folklor ve gelenekler üzerine bina edilen bir "apologia".

1723'den sonra Anderson Bü. L. toplantılarına pek seyrek katıldı. 1735'de Anayasanın bir korsan yayınının kendisine maddi zarar ver-dığını Bü. L. ya yazılı olarak duyurdu, sonra da 1738'e kadar tekrar or-tadan kayboldu. 1738'de, kimin talebi üzerine hazırlanmış olduğu belli olmayan yeni bir Anayasa yazdı ve başına 1716-1723 toplantı tersi-matlarını ekledi. Ayrıca, yukarıda da belirtildiği gibi, 1723 Anayasa-sında rağbet gören eski masonluk tarihini, daha da abartarak ve yer

yer değiştirerek yazdı. İlk eserinde sözü edilmeyen dünyanın her tarafından önemli kişileri Büyük Üstat olarak gösterdi. 1723'den sonra geleşen Masonlukta özellikle İngiltere ve Amerika'da, Bölge Bü. Üs. tabiri işlerlik kazanmıştı. Bunun üzerine, ikinci derecede önemli tarihsel kişilere Anderson'un Bölge Bü. Üs. payesini verdiğini görüyoruz.

1723 Anayasasına göre 1738 Anayasasında mevcut başlıca eklemeler şöyledir:

- Masonluk Noaşit (Nuh Peyg. i üstün tutan düşünce) olarak tanımlanmaktadır.

- Masonluk San'atı tabiri, Masonluk Mesleği olarak değişmiştir.

- Hristiyanlık öncesi efsanevi Masonlara da Hristiyanlık sıfatı eklenmiştir.

- Ayrıca, 1738 yayınında Anderson hayal gücünün dizginlerini tümüyle boş bırakarak, Prince Edwin'in York toplantısından (926) 1717'ye, oradan da 1738'e kadar geçen süre için teferruatlı bir İngiliz Mason tarihini yaratmıştır. Tarih içinde de devamın kesintisiz olduğunu ispatlamak üzere, 1717'yi yeni Büyük Locanın kuruluş tarihi olarak değil de, Bü. Üs. Sir Christopher Wren tarafından ihmal edildiği için yok olmaya yüz tutan bir eski cemiyetin uyanış yılı olarak nitelemişti. Bu iddia şaşırtıcıdır ve temeli yoktur. 1723 anayasasında Anderson uyanıştan hiç bahsetmemişti ve Sir Christopher Wren'i de yalnızca bir dipnotta, Oxford'daki Sheldonian Tiyatrosunun mimarı olarak göstermişti. 1723 de, ilk metin yayınlandığında Wren hayataydı, ancak ikinci metnin yayınlandığı tarihte uygun şekilde ölmüş olduğundan, artık itiraz edemezdi.+++

64 sayılı "The Good Book Guide"ın Eylül/Ekim 1993 katalogunda Mimar Sinan hakkında yayınlanmış bir eser tanıtılırken, Mimar Sinan, Michelangelo ile Sir Christopher Wren'in İslâm Dünyasındaki karşıtı olarak tanımlanmaktadır. Sir Christopher Wren Londra'daki St. Paul Katedrali ile sayısız kilisenin mimarı, 1666 büyük Londra yangınından sonra şehrin yeniden inşa edilme çalışmalarının baş mimarıdır. Gresham College ve Oxford'da astronomi profesörü, Sir İsaac Nexton tarafından asrın en büyük geometri üstadı diye anılan Wren, 1673 de şövalye ünvanı ile onurlandırılmış ve 1681'de de Royal Society'nin (Kraliyet Bilimler Akademisi) başkanı seçilmiştir. Parlamentoda değişik tarihlerde Plympton, Windsor ve Weymouth kentlerini temsil eden Wren, Kraliyet Baş Mimarı (Surveyor of Royal Works) görevini 50 yıl süreyle icra etmiştir.

+++ Sir Christoper Wren (20 Ekim 1632 - 25 Şubat 1723).

Wren, mason olmayan, ancak, Napolyon ve Beethoven örneği, zaman zaman kendilerine Masonluk yakıştırılan "önlüksüz" büyük adamlardan biridir, ve hiçbir zaman Büyük Usta olmamıştı.

Anderson'un 1738 tarihli ikinci Anayasası İngiltere Büyük Locası tarafından 18 yıl, 1756 ya kadar kullanıldı. Bu son tarihte, John Entick adlı bir Kardeşe yepyeni bir Anayasa hazırlama görevi verildi. 1813 yılında Eskilerle Modernlerin birleşmesinde esas olarak kabul edilen 1756 Anayasasıdır.

Anderson'un tarihçesine gelince, Bü. L. nin himayesinde yayınlandığından doğmalaşmış, 1784'e kadar Anayasanın her yeni baskısında aynen tekrarlanmış, Masonluk hakkında yazılmış birçok ifşaatin da kaynağını oluşturmuştur. Masonluğun Kuzey Amerika'ya sıçraması ve ilk anayasa kitabı baskılarının Fransızca ve Almanca'ya çevrilmeleri ile Anderson'un yarattığı efsanevi bilgiler dünyanın her tarafına yayıldı ve 19. cu yy masonik düşüncesini derinen etkiledi.

Anderson Anayasasında belirtilen Eski Yükümlülükleri aşağıdaki başlıklar altında toplayabiliriz:

1. Tanrı ve Din üzerine,
2. Yüksek Devlet Erkânına ve Devlete karşı olan görevler üzerine,
3. Localar üzerine,
4. Ustalar, Nâzırlar, Kalfa ve Çıraklar üzerine,
5. Mesleki çalışmaların yönetimi üzerine,
6. Davranış üzerine,
 - a. Çalışmakta olan Locada,
 - b. Loca çalışmalarından sonra, Kardeşler ayrılmadan önce,
 - c. Loca dışında, yabancılar yok iken, kardeşler kendi aralarında,
 - d. Mason olmıyan yabancılarla beraberken,
 - e. Evde,
 - f. Tanınmayan bir Kardeşe karşı.

7 ve sonuncu Yükümlülük: Kardeş sevgisi, Büyük Loca, Mahkemeler, İhtilaf olduğunda Kardeşlerin arabuluculuk görevleri üzerine.

Anderson'un Anayasasında en çok tartışılan konu Tanrı ve Din üzerine yazmış olduğu 1 No.lu Yükümlülüktür. Kemal Tunusluoğlu Kardeşimizin tercümesinden bu Yükümlülüğü şöyle okuyoruz:

"1. Tanrı ve Din'e Dair.

"Bir Mason, ayrıcalığı nedeniyle, ahlak yasasına itaat etmek zorundadır; ve Sanatı iyi anlamış ise, hiç bir zaman aptal bir TANRITANI-MAZ ne de inkarcı bir DİNSİZ olur. Ancak eski çağlardaki Masonlar, yaşadıkları memleketin veya ulusun dininden olmak zorunda idiler. Bu gün ise herkesin kendi düşüncesine saygı gösterilerek, genel kabûl gören dinlerden birine bağlı olması yeterli görülmektedir. Yani Mason olmak için, hangi meshep ve inancı seçmiş olursa olsun, hangi ünvan ve mevkide bulunursa bulunsun, kişinin iyi ve doğru insan olması, veya şeref ve namus adamı olması gerekir. Masonluk böylece Birlik Merkezi olur ve kişiler arasındaki mesafeler ne olursa olsun, Masonluk insanlar arasında uzlaştırıcı gerçek dostluk aracı haline gelir".

Buradaki aptal Tanrıtanıma (Stupid Atheist) lafı üzerine kitaplar yazılmıştır. Akıllı ateist Mason olabilir mi sorusu sorulmuş, aptal sözcüğünün anlamı tartışılmıştır. Bu konuyu burada açmak yer ve zamana sığmaz. Ancak "stupid" sözcüğünün 1720'lerdeki anlamının günümüzdeki anlamından farklı olduğunu ve zamanın sözlüklerinden "sorumluluk kabul etmeyen, yersiz yurtsuz kişi" anlamına geldiğine işaret etmekle yetinelim.

Masonun "kendi düşüncesine saygı gösterilerek genel kabul gören dinlerden birine bağlı olması yeterli görülmektedir" ibaresine dayanarak Masonluğun Hristiyan dinine bağlı olmadığı, aksine tolerans içinde tüm dinleri eşdeğerde kabul ettiği ileri sürülmüştür. Aslında bu da modern düşüncenin arzuladığı ama gerçeğe de hiç uymayan bir iddiadır. 18 ci yy dan kalan Masonik MS lerden, ritüel ve konferans konularından bu savın ne denli yanlış olduğu ve zamanın Masonluğunun tümüyle Hristiyanlığa bağlı olduğu anlaşılır. Anderson non-conformist bir din adamıydı ve Anglikan Kilisesine karşı Protestanlığı destekliyordu, muhtemelen de zamanında moda olmuş "Unitarianist" felsefe akımına katılmıştı. Şüphesizdir ki, yukarıdaki metinde, tüm insanların mutabık oldukları din Hristiyanlıktan başkası değildir ve serbest bırakılan inançlar yalnızca Hristiyanlık içindeki varyasyonlarla ilgilidir. Hristiyan olmayanların localara alınması Kıt'a Avrupasında Fransız İhtilali ve Napolyon döneminde, İngilterede de "Eskiler" ile "Modernlerin" birleşmelerinden sonra, ancak 1816 da başlamış, müstemleke siyasetinin icabı olarak istisnai ve yerel olarak gelişmiştir. Masonluğun tüm dinlere kapısını ardına kadar açması ise ancak 2 ci Dünya Savaşından sonra gerçekleşebilmiştir. İskandinav ülkelerinde de, İsveç Ritinde çalışan Büyük Localarda dünya masonluğunda istisna olarak, hala, yalnız Hristiyanlar kabul edilmekte, diğer dinlere ait kardeşler, başka bir ülkede tekris edilmiş olmaları şartıyla, ancak ziyaretçi sıfatıyla loca çalışmalarına katılabilirler.

Anderson'un, Ustat izin verdiğinde, dileğince tümünün ya da bir bölümünün koro halinde söyleneceği Üstat Şarkısından, Murat Özgen Ayfer K.in çevirisinden birkaç bölüm:

İlk önce Hz. Adem hakkında:

İnsan Türü'nün en ilkiydi ADEM;
Yaratılmış olduğu GEOMETRİ
Şahane Zihnine işlemiştii, hem
Yetiştirdi kendinden gelenleri,
KAİN ve ŞİT'i; geliştirdi onlar
Özgür Bilim'i, Sanatı içinde
Mimarlığın, ve onu aktardılar
Pek çok severek Nesilerine de.

Nuh Peygambere gelince:

Babamız Nuh geldi ondan sonra,
Bir Mason; tanrısal öğrenimiyle;
Tam uyararak tanrısal Buyruklar'a,
Yaptığı, yükü hayırlı Gemi'yle.
Doğru Geometri'yle yapıldı bu
Çok güzel bir Yapıtı Mimarlığın;
Ona yardımda bulundu Üç Oğlu
Oluşmasında ulu Tasarım'ın.
Kimse' kurtulmadı genel Tufan'dan
Masonlar ve Eşlerinin dışında
Ve bütün insanlık yalnız onlardan
Türedi, Mimarlık başarısında.

***Ketum olmıyan Samson Karısı Delila'ya sırlarını verdiği için
Mason da olamazdı. Onu da Anderson şöyle dile getiriyor.***

Burada kadeh kaldırıp duralım
Üstad ve Nâzırlar'ın Sağlığına;
Herkesi sakınmaya uyaralım

Samson'ca yıkıcı Un ve And'ına.
Sırlarını KARISINA açmıştı;
Gücü yokken, Cesareti kırılıp
Zalim Düşmanlarla karşılaşmıştı,
Hiç bir zaman da Mason olamayıp.

Antik çağlardan, Helenistik ve Roma devirlerinden sonra Anderson 17. y.y.'a gelir ve yukarıda sözünü ettiğimiz 1666 Londra yangınından söz eder;

Barış ve Taht yeniden kurulunca,
LONDRA'yı tümüyle Küller kapladı;
Sanat ve Ahenk ile Masonlarca
Daha da güzel bir LONDRA yapıldı.

Operatif Masonluktan Spekülatif Masonluğa geçiş:

İsterlerse Uluslar öğünsünler,
Şimdi olmaz teslim BÜYÜK BRİTANYA;
Çünkü onda Geometri ve Hüner,
Ahşap, Tuğla ve Taş inşaat, veya
Her bir türünde bütün Mimarlığın;
Oturdıkları ender LOCALAR'la
İçtikleri, Bilge ve Soyluların
Doğru ve nazik Zanaatkârlarla.

Ve son olarak :

Tüm Kardeşler birlikte neşelensin,
Gönül şenliğiyle dolsun kadehler,
Şükranlı seslenişle belirtilsin
Harikülade Sanat'a övgüler.
Her Kardeşin Sağlığı tammlansın,
Dalkavuk, Uşak değil, MASON GERÇEK,
Ve Üstadımızın Ünü çılasın,
Soylu MONTAGU DÜKÜ, o pek Yüksek.

KAYNAKÇA:

Symbolism in Craft Freemasonry, Colin Dyer

Aiming in the Right Direction, Chester Austin (Victoria)

Hür Masonlar Anayasası (Anderson Nizamâtı) 1723), M. Kemal Tunusluoğlu

ANDERSON'un KİTABI - Murat Özgen Ayfer

Tarihsel Araştırma Yöntemleri, Anderson, v.s., Celil Layıktez

Cooke MS, Celil Layıktez

Coil's Masonic Encyclopedia

TEVAZU

Derleyen: Raşid TEMEL

Tevazu ve dürüstlük, ikiz erdemler olarak düşünülür. Deyimler sözlüğü gibi kitapların içinde A dan Z ye kadar aşağı yukarı 3000 başlık vardır. Tevazu, bu başlıkların arasında yer almıştır. Ama dürüstlüğe pek yer verilmemektedir. Peki dürüstlük nedir? Vicdanımızın en yüksek düzeyinde ve sırf doğru olduğu için bizi yükümlü gördüğü şeylerden söz ve işin yansması, yani doğru uygulanmasıdır. Eğer dürüstlük, tevazu gibi bir erdem değilse nedir? İnanyorum ki, o erdemden de üstündür. Çünkü dürüstlüğün olmadığı yerde erdemlerin hiçbir kıymeti kalmaz.

Nefislerine bile dürüst olamayan kişiler için tevazu, zeka, adâlet, sevgi ve saygı gibi şeylerin bir an-

lamı olabilir mi? Bu gibilerin, uydurmacıların, iki yüzlüler ve yalancılardan bir farkları olabilir mi? O zaman ahlâksızlıkların da mütevazî gözükebilmeleri mümkündür. Onun için Emerson'un dediğinden şaşmayalım: "Evvelâ dürüstlük." Bunun anlamı da tevazuun meydana gelmesi, kök salıp yeşillenmesi için akıl ve ruh karışımından meydana gelen bir top-rağa ihtiyacı vardır. İşte dürüstlük, bu topraktır.

Dürüstlüğün, tevazu veya diğer erdemlerden birini garanti etmediğini de belirtmek doğru olur. Ama böyle olmasına rağmen dürüstlük her zaman düşünölmeli, aksettirilmeli, şevkle arzu edilmeli, hem de tutku haline getirilmelidir. Çünkü dürüstlüğün ga-

yesi, sadece cennetin kapılarını açmak değil, doğru olanı uygulamak ve yükselmeyi başarmaktır.

Tevazu, kişinin kendini bilmesidir. Bu ise, başarılması en güç olan şeydir. Dürüstlükten bile güçtür. Dürüstlüğü uygulayanların bir tek referansları vardır, o da doğru olduğuna inandıkları şeydir. Yalancılar ise, bütün söyledikleri yalanları şaşmadan daima hatırlamak mecburiyetindedirler. Kafalarına da iyice yerleştirmelidirler. Yoksa birgün foyalarının meydana çıkması kaçınılmazdır. Çünkü ne kadar güvenirse güvenelim hafızamızdan bu kadar mükemmel bir hizmet beklemek doğru değildir ve mümkün değildir. Bunu unutmayalım.

Tevazu neden bu kadar güçtür? Sınırı bilinmeyen zekâmızın derecesini tayin etme şansımız kısıtlıdır. Bunu anlamanın çaresi, dürüst ve gerçekçi olarak kendimizi bilme ihtiyacıdır. Eğer bu durumu kavramaktan aciz kalırsak, o zaman benliğimizi kibir ve azamet sarar ve gözlerimiz yukarıya değil daima aşağıya yönelir, sadece altımızdakileri görürüz, bizden üstün olanları görmeyiz. Bu, kişiliğimizi alçalttığı gibi başkalarına da zarar verir, etrafta huzursuzluk yaratır. İşte o zaman kendimizi yükseltecek ve başkalarına yardımcı yapacak tek şey, tevazuumuzdur.

Bu söylediklerimizi dramatize etmek için yerden göğün sonsuzluğuna uzanan bir merdiveni zihnimizin gözünde tahayyül ede-

lim. Her basamağında değişik idrak derecelerine göre aşağıdan yukarıya, düşük seviyeden yüksek seviyeye doğru kişiler sıralanmış olsun.

Şimdi ikinci basamaktaki bir kimseyi ele alalım. O en azından bir yönden birinci basamaktan daha üstün olacaktır. Ama her bireyin genel olarak kendine has özellikleri olduğundan, birinci basamaktaki kişi bütünüyle ve her yönden üst basamaktan daha aşağı olamaz. İşte tek dahi olsa bu üstünlük onu öyle bir etkileyecektir ki, alt basamaktakilerin her yönden kendinden aşağı olduğu zehabına kapılarak onlara yukarıdan bakacaktır. Bu şekilde büyülenince de gözü üçüncü basamağa, yani ilim ve irfanı üstün saygıdeğer olanlara bakmayacaktır. İşte o zaman ilerleme olamaz! Durgunluk başlar! Tevazu, doğruluğun reçetesidir. Zihni ve ruhi hastalıklarımızı tedavi etmenin de belki bir yoludur.

"Çocuk gibi masum ol" sözünü hatırlayalım. Çocuk hiçbir basamakta değildir. Kimseye yukarıdan bakmamaktadır. Kendine paye vermemektedir. Çocuk taptaze Allahtan gelmiştir. Öyleyse onun övmeye değer özellikleri nelerdir? Onun soruşturması, öğrenme arzusu ve ileriye bakmasıdır. Gerçek tevazu içinde yaşamak ve kendimiz için en iyi olanı yapmak için çocuğun bu huylarından örnek almamız gerekmez mi? Öyleyse kendimizin ve başkalarının yararı için çocuğun bu

saf tevazuunu hayranlıkla taklit edelim.

Tevazuyu destekleyen daha birçok yollar vardır. Bunları ancak yukarı bakınca görürüz. İşte birkaç örnek:

1- İnsanın en büyük erdemi, yeteneklerinin sınırlı olduğunu bilmesidir.

2- Başkasını aşağı görmek kolaydır. Sadece bakmaktan başka bir yetenek istemez.

3- Çileden çıkmışları gerçeğe yönelten şey, yalnız tevazu'dur. Ancak tevazu, iyi şeyleri meydana çıkarır.

4- İnsanın nefesine olan saygısını gurura ve kibire döndürmemesi, akıl ve hikmetin icabıdır. Aksi halde boşluğa düşmesi kaçınılmaz olur. İnsan kusurlu olduğu için ancak akıl ve hikmet yoluyla kendini yükseltir.

5- Güçsüz durumda iken tevazu göstermek bir meziyet değildir. Ama zirvede iken, övülürken tevazu göstermek ender rastlanan bir meziyettir.

6- Tevazu'un başarılı olması için insanın kendine daha acımasız; başkalarına ise, daha bağışlayıcı olması lâzımdır.

Kasım 1993

AKASYA'NIN SEMBOLİZMASI VE FELSEFESİ

Tamer AYAN

Giriş

Sunulan konunun ana teması Akasya'nın Sembolizması ve Felsefesi'dir. Ancak, Akasya'nın sembolizması ve felsefesinin daha iyi aktarılabilmesi için, asıl konuya girmeden önce, akasya ile ilgili Masonik, botanik, dinsel ve mitolojik bilgilerin özetlenmesi yararlı olacaktır.

Botanik Açıklama

Akasya, Masonlara **Acaciens** sıfatını verdirecek kadar önemli ve Masonlukla özdeş bir bitki olmasına rağmen, Operatif Masonlukta hiçbir değeri yoktur. Zaten, önemli olması da mesleki ve ekolojik yönlerden beklenemez. Ortaçağ Avrupası'na özgü bir altyapı mesleki dayanışma kurumu olan Operatif Masonluğun, bir Ortadoğu bitkisi olan akasya'yla nasıl bir ilişkisi olabilir ki..

Halbuki, Spekülâtif Masonlukta, akasyaya birdenbire olağanüstü bir önem verilmiştir. Bunun tek sebebi, akasyanın Masonluğun **kâmil insan** simgesi **Hiram Abi'nin** mezar-bitki episoduyla yakından ilgili olmasıdır. Dolayısıyla, hem bitki olarak akasya, hem de sembolizması ve felsefesi doğrudan spekülâtif kaynaklıdır. Akasya ile ilişkili **Hiram Efsanesi**, Sembolik Masonluğun nihaf aşamasında kısmen işle-

nir; daha doğrusu, Ustad Mason'a tanıtılır. Ama, Ustad Mason'la özdeş olacak kadar değerli olmasına karşın, sembolizması üzerinde yeterince ayrıntılı durulmaz. Sanki, aynı "G" Harfi'nde olduğu gibi, zımnen de olsa, sembolik araştırması Üstad Mason'un gayretine ve yorumuna bırakılır. Halbuki, akasya'nın sembolizması Rit'lerin felsefi derecelerinde derinleştirildiği gibi, felsefesi de özel bir önemle incelenir. Akasya'nın sembolizmasından felsefesine geçmek, Masonik olgunlaşmanın bir aşaması ve göstergesidir. Her ikisi entegre bir bütündür. Bu bütünlük, Sembolik derecelerden sonra felsefi derecelerin gerekliliğinin bir kanıtıdır.

Dünya Masonluğunda Hiram Abi'nin mezarındaki bitkinin cinsi hakkında görüş birliği sağlanmamıştır. Masonik kurumların çoğunluğu mezardaki bitkinin akasya (*acacia*) olduğunu kabul ederler. Fakat, bir kısım Masonik kurum da *cassia* olduğunu savunur ve resmen ritüellerinde kullanırlar. Acaba, aslında, botanik ve ekolojik yönlerden, hangi bitki doğru olabilir? Akasya mı, yoksa *Cassia* mı? Çok ayrı familyalardan olan ve değişik ekolojik şartlarda yetişen *acacia* ve *cassia*'nın, dış görünüşleri bile birbirinden çok farklıdır. İkisinin tek ortak yanı, bazı türlerinin, her mevsim ve iklim koşulunda yaprak dökmeyen hep yeşil kalan (*evergreen*) bitkiler olmasıdır. *Cassia* ve Akasya karşılaştırılırsa:

Cassia veya Latince **Senna**, **Sinameki** ve **Çin Tarçını** adları da verilen, Mısır, Hindistan, Sudan gibi daha sıcak iklimlerde yetişen bir bitkidir. Hiram Efsanesi'nin geçtiği Kudüs yöresinde doğal olarak yetişmez. *Cassia*'dan, müshil ilâcı, baharat, rayiha, yağ ve koku yapılır. Kitabı Mukaddes'te de aynı amaçlar için anılan bu bitki, adı geçen ülkelerden ithal edilmektedir. Bu nedenle, bilimsel olarak, Hiram Efsanesi'nde mezarda bulunan bitkinin *Cassia* olamayacağı anlaşılır. Yani, *Cassia* olarak adlandırılması galâttir.

Akasya (*Acacia*, *Akakia*) bitkisi ise, botanik yönden **hakikî akasya** ve **yalancı akasya** olmak üzere iki ayrı cinstir. **Hakikî Akasya**, Hiram Efsanesi'nin geçtiği bölgede çok bol yetişen, kuraklığa ve sıcağa dayanıklı, uzun ömürlü bir bitkidir. Hakikî Akasya'nın üç ayrı türü, dinsel ve Masonik pasajlarda yer almaktadır. Bunların birincisi, **Acacia seyal** türünün pembe damarlı sarı kerestesi mobilyacılıkta değerlidir. Bu nedenle Hz.Musa, Ahit Sandığı'nı ve diğer kutsal eşyaları bu ahşaptan yapmış; Melik Süleyman Mâbedi'ndeki kerubiler de yine bu ağaçtan yapılmıştır. İkincisi, **Acacia nilotica**, Hz.Musa'ya Sina Dağı'nda tanrının tecelli ettiği **Yanan Çalı**'dır. Üçüncüsü, **Acacia vera**, Kudüs yöresinde çok yetişen, Mısır Dikeni adıyla da bilinen çok dikenli yeşil bir bodur çalıdır. Ekolojik ortama göre, Hiram'ın mezarındaki bitki, bu bitki yani gerçek akasya türü olan **Acacia vera** olmalıdır.

Inançsal ve Kültürel Açıklama

İbraniler, Eski Ahid'deki **Hayat Ağacı**'na, yaşam özelliklerini yansıttığı için, önem verirmiş. Bunun simgesi olarak, başta akasya olmak üzere diğer yeşil ağaçların hem ölümsüzlük inancını göstermek hem de üzerine basılmasını engellemek amacıyla mezar başına dikme geleneği eski çağlardan ber süregelmiştir. Toprağa dikilen kuru akasya dalından bir deyneğin bile tutup köklenecek ölçüde dayanıklı ve canlı olmasıyla **ölümsüzlük** ve yeşil rengi nedeniyle **masumiyet** simgesi sayılması töresi bölgede benimsenmiştir. Tekvin'e göre, Hz.İbrahim, bu ağacı (belki Ilgın ağacı?), Allah'ın adına dikmiş. Hz.Yakup, ağaç filizlerini Mısır'da üretmiş. Hz.Musa'nın Mısır'dan çıkardığı İbraniler, fidanları yanlarına almış ve kutsal eşyaların yapımında bu ağacın ahşaplarını kullanmışlar. Akasya ağacının özelliği, güzel, çok sağlam, ağaç kurdu ve beyaz karınca girmeyen, sudan ağır, sağlam ve dayanıklı ahşap vermesidir. Bu özelliği nedeniyle akasya kerestesinden yapılmış kutsal eşyaların kıyamete kadar kalacağı varsayılmıştır. Hz.Musa'nın, Ahit Sandığı'nı ve diğer kutsal eşyaları, Tevrat'ta **şitta ağacı** veya **şittim odunu** olarak geçen akasya ağacından yaptığı yazılıdır. Akasya ahşabından yapılan sandık altınla kaplanmıştır. Akasya ve altının bir arada kullanılmasıyla, hem kölelikten **kurtuluş** ve **yeni den doğuş** hem de **safiyet** ve **kudret** anlamları birleştirilmiştir.

İncil'de, bitkilerin mevsimsel ölüp canlanmalarıyla ruhun ölümsüzlüğü arasında benzeştirme yapılır. Bitkinin tohumdan yeşermesi ile insanın ölümünden sonra dirilmesi arasındaki yakınlık vurgulanır. Ayrıca Hz.İsa'nın başına konulan dikenli taç'ın ve gerildiği çarımh'ın akasyadan olduğuna inanılır.

Akasya, İslâmiyet öncesi, Arap inancına göre, cinlerin gözde ağacıdır. Araplarda, sarı renkli akasya çiçeğinin, sabahları açıp akşamları kapanmasıyla, **güneş**'i temsil ettiğine inanılmış. Cennetten kovulan Adem'i kaçarken uzun saçından yakalayan **sünbüle** ağacının bir dalı dünyaya inmiş ve diğer tüm bitkiler bu daldan yetişmiş. Kâbe'de Hz.Muhammet'in kırdığı El-Üzza putunun, akasyadan olduğu rivayeti vardır.

Hiram'ın mezarına akasya dikilmesinin en akla yakın sebebi, yerel görenek ve gelenekler olabilir. Doğu kültürlerinde, matem ve ölümsüzlük işareti olarak, mezara çeşitli yeşil bitkiler gibi akasya dikilir; Eski Mısırdaki akasyaya ilâhi onur verilmiş. Filistin cenaze törenlerindeki çelenkler, akasyadan veya diğer yeşil bitkilerden yapılmış. Akdeniz kültürlerinde, mezarlara kokulu bitkiler atılması ve başına dikilmesi geleneği varmış. Örnek olarak, Müslümanların mezarlık bitkisi de servidir.

Hiram Efsanesi'nin Tarihsel Kaynakları

Hem Hiram Efsanesi'nde Hiram'ın hayali ölümünden sonra geçen olaylar ve hem de Hiram'ın mezarı ile bitki ilişkisi senaryosu, Masonlara ait bir buluş değildir. Daha eski efsanelerden yapılan alıntılarının bir sentezidir. Ama, sentezi yapan Masonlardır. Yeşil bitkilerle mezarlardaki ölümler arasında ilişki kurulması eski çağlara kadar geriye gitmektedir.

Eski Mısırda, İsis'in kocası **Osiris**'in cesedini bulmak için mezarda yetişen dikenli çalıdan (funda, belki de akasya) yararlanması, bu episodun temeli sayılır.

Ama, Masonların Hiram Efsanesindeki bitki, mezar episodunu için yararlanmış oldukları temel kaynak, **Aenis Destanı** olmalıdır. Bu destanı, İÖ 29-19 arasında Romalı ozan **Vergilius** (Virgil) yazmıştır. Konusu, destanın kahramanı Aeneas'ın, yakılan Truva kentini terkettikten sonra, doğaüstü yol göstericinin peşine takılarak **Ebedi Kent**'i kurmasıdır. Destanda geçen iki öykü ile Hiram'ın mezarının bulunması arasında büyük benzerlikler vardır. İlk öyküde, "*Aeneas, ölen babasından bazı önemli sırları ve kaderini öğrenmek amacıyla Kâhin Sibyl'in öğüdü ile bir altın dal kullanır ve babasını mezardan kaldırır ve konuşur*". Diğer öykü, Hiramın mezarının yerinden sökülen bitkiyle tesadüfen bulunmasına daha çok benzemektedir. "*Aeneas, hain Trakyalılar tarafından öldürülüp gizlice gömülen Truva kralının oğlunun mezarını, bir tepenin yamacına dinlenmek için otururken tuttuğu çalının kolayca yerinden çıkmasıyla bulur*". Aenis Destanı ile Hiram Efsanesi bitki-mezar episodunu arasındaki benzerlik, Hiram Efsanesini yazanın 1750 yılı kadar eski bu destandan yararlandığını kanıtlamaktadır.

1726 Tarihli **Graham Elyazması** adlı Masonik belgede geçen **Nuh Efsanesi**'nde, "Nuh Peygamber'in cesedinin, üç oğlu tarafından Masonların aşına olduğu Beş Dokunuş Kuralı ile mezardan kaldırıldığı; kendisinden dünya ve ahiretle ilgili bazı sırlar ve bilgilerin öğrenildiği" anlatılır.

Akasya'nın Masonik Tarihçesi

Akasyanın Masonik tarihçesi, onsekizinci yüzyılın ilk çeyreği sonunda başlar.

İngiltere'de 1725 tarihli bir antimasonik mektupta Hiram'ın mezarındaki bitkiye adı verilmeden değinilmiştir. Nuh Öncesi Masonluğu ile alay eden 1726 tarihli bir gazete ilânında ise, ilk defa cassia bitkisinin adı geçmektedir.

Masonlukta ilk defa, Hiram Efsanesi ve mezardaki bitkiye, **Samuel Prichardt**'ın 1730 tarihli **Masonry Dissected** adlı kitabında yer verilmiştir. Bu kitapta, "*Melik Süleyman'ın Hiram'ı aramak için görevlendirdiği Kalfalardan birinin dinlenmek için oturduğu yerden kalkarken tuttuğu çalının topraktan çıkmasıyla Hiram'ın mezarını Tesadüfen bulduğu; mezarı açıp Hiram'ın cesedini bulunca "Musculus Domus Dei Gratia" (Allah'a şükür, Üstadımızın yeşil evi var!) dedikleri; mezarı saygıyla yeniden örttükleri; baş tarafına süslemek amacıyla Cassia dalı (spring of cassia) diktikleri*" anlatılır. Ayrıca, "**S Üstad Masonun adı nedir? / C. Benim adım Cassia'dır**" kateşizmiyle bitkinin özgün adı ve simgesi tekrarlanır.

Dikkat edileceği gibi, bu ilk kaynakta, Hiram'ın mezarındaki bitki akasya olarak değil de cassia olarak belirtilmiştir. Acaba, bunun sebebi ne olabilir?

A.G.Macey'e göre, "bitki aslında akasya (acacia)'dır; zamanla, bir telâfuz hatâsı olarak sözcüğün başındaki "a" ünlüsünün düşüp; **acacia, cassia**'ya dönüşmüştür. Çünkü, akasyanın kutsallığı olmasına karşın; cassia'nın böyle bir üstünlüğü yoktur".

Acaba gerçek sebep Macey'in açıkladığı kadar basit midir?

1744'de Fransa'da yayınlanan **Le Catechisme Des Francs-Maçons** ritüelinde, Hiram Efsanesi'ndeki bitkinin adı değişmiş; cassia yerine, **Akasya Dalı (Branch of Acacia-Bois d'Acacia)** olmuştur.

Dolayısı ile, bitkinin, akasya adıyla, Masonik terminolojiye ilk giriş tarihinin 1744 ve ilk girdiği yerin de Fransa olduğu kabul edilir.

Ama, neden Fransa'da girmiştir ve bitki niçin akasya olarak alınmıştır? Yaklaşık ondört yıl sonraki değişikliğin, yani cassia'nın akasyaya dönüşmesinin gerçek nedeni bilinmemekle birlikte, bazı varsayımlar ileri sürülmektedir.

Birinci varsayım, akasyanın ekolojik yayılımı ile ilgilidir. Sarı çiçekli güzel bir süs bitkisi olan **Acacia dealbata**, 18.yy'da Fransa'ya girmiş ve çok popüler olmuştur. Bu nedenle, cassia'nın yerini akasyanın aldığı sanılmaktadır.

İkinci varsayım, sözlükseldir. Cassia'nın Fransızcası **cassier**'dir. Fransızcada acacia ve cassier arasındaki ses uyumu, İngilizcede **acacia** ve **cassia** arasındakine oranla, daha benzerdir.

Üçüncü varsayım, **Skoç Masonluğu** ile yakından ilgilidir. Çünkü, Cassia'nın seçilme nedeni siyasal bir yakıştırmadır. Hatırlanacağı gibi, 1740'lı yıllardan itibaren **Skoç Masonluğu Locaları** Fransa'da hızla yayılmış ve yüksek derece uygulamaları ile etkinleşmiştir. Gallik (es-

ki Fransızca) dilinde, "Cas" sözcüğünün anlamı hem **ağaç dalı** hem de **genç adam**'dir. Skoç Localarında etkili olan Jakobitler, cassia terimini, delikanlı anlamından yararlanarak, Fransa'da sürgünde yaşayan Stuart hanedanından Charles'ı mezardan çıkıp diriltmek parolasıyla, yeniden tahta çıkarmak amacı için kullanmışlardır.

Bu arada, Skoç Masonluğunun felsefe yanında sembolizma olarak da Spekülatif Masonluğa çok önemli katkıları olduğu özellikle vurgulanmalıdır. Akasyadan başka, Dul Kadının Oğlu, Merdiven, Arı Kovanı, gibi semboller de Skoç Masonluğu kaynaklıdır. Bu sayede, çok kuru ve dinsel-doktriner yanı ağır basan Anglosakson ritüellerinin yanında daha zengin sembolizma içerikli, yorumsal ve esnek ritüeller oluşabilmiştir. Bu nedenle akasya, Skoç Masonluğunun armağanı sayılabilir.

W. Hutchinson, Spirit of Masonry (1775) kitabına, mezarla ilgili olmamakla birlikte, akasyayı almış ve bütün Masonlara **Acacians** sıfatını vermiştir. Bu, spekülatif Masonlukta akasya için önemli bir dönüm noktasıdır.

En sonunda, Üstad Mason "**akasyayı görmek**" formülüyle evrensel boyutta kimliklenmiştir.

Mezardaki Bitkinin Cinsi ve Dikenlerin Kimliği Meselesi

Günümüzde, Hiram'ın mezarındaki bitkinin ne olduğu ve kimlerin diktiği hususunda fikir birliği yoktur.

Mezardaki bitkinin cinsi hakkında iki değişik görüş vardır. Türk, Anglosakson, Avrupa ve bir bölüm Amerikan Masonluğunun dahil olduğu çoğunluk, mezardaki bitkinin akasya olduğunu kabul ederler. Amerikan Masonluğunun büyük bölümü, bitkinin cassia olduğu görüşündedir. Efsanenin geçtiği bölgede akasyanın çok yaygın olmasına karşın cassia'nın yetişmemesi; ayrıca, akasyanın özelliklerinin episod ve sembolizmaya daha uygun düşmesi nedeniyle, mezardaki bitki gerçek akasya olmalıdır.

Bitkiyi dikenlerin kimlikleri hakkında da iki farklı görüş vardır. Türk, Amerikan ve EKSR Masonluğuna göre bitkiyi Hiram'ı öldüren hain Kalfalar dikmiştir. Oysa, Anglosakson Masonluğuna göre, akasyayı dikenler mezarı bulan iyi Kalfalardır; iyi Kalfaların mezarı bulmalarında rolü olan bitki ise, cinsi ve kimin tarafından konulduğu belirtilmeyen (herhalde katiller koymuş olabilir) bir çalıdır. Akasyayı iyi Kalfaların dikmiş olması daha mantıklıdır.

Akasya'nın Sembolizması

Akasyanın dinsel ve dayanıklılık, yeşil kalmak, bozulmazlık gibi olumlu özellikleri, ilginç sembolizmaların oluşmasını sağlamıştır. Bu sembolizmalar, üç basit cümle ile özetlenebilir;

- * Akasya, kutsal öğelerin yapıldığı bir ağaçtır ve dinsel değeri vardır.
- * Akasya, sözlük anlamı olarak, masumiyet ve suçsuzluk sembolüdür.
- * Akasya, gelecek yaşam beklentisi ve umudu olan ölümsüzlükler simgesidir.

Akasya, kutsallık, masumiyet ve ölümsüzlük gibi niteliklerinin doğal bir sentezi olarak;

- * zamanın ve sonsuzluğun,
- * şimdinin ve geleceğin,
- * yaşamın ve ölümün,

Masonik gizemlerini yansıtır.

Akasyanın bu çok yönlü özellikleri göz önüne alındığında, Hiram'ın mezarının süslenmesinde daha anlamlı bir başka bitkinin seçilmesinin çok zor olacağı anlaşılır. Nitekim, eski Skoç ritüellerine göre, Hiram'ın mezarındaki akasya, Masonik onuru ile ölen her Kardeşin mezarına dikilmelidir. Kardeşlerin mezarlarında her zaman yeşil kalacak olan akasya, hem sevginin ölümsüz olduğunu hem de Kardeşlerin birbirlerine karşı sevecen bağlılıklarını anlatacak; ayrıca, ruhun ölümsüzlüğünün simgesi olarak, ölümün soğuk gecesinin bittiğini ve yeniden doğuşun şafağının başladığını hatırlatacaktır.

Akasya sembolizması, beş anlamda özetlenebilir.

1- Akasyanın (Grekçede **akakia**) bir anlamı, **bozulmazlık ve çürümezlik** yani **dayanıklılık**'dir. Akasyanın, Ahit Sandığı ve diğer kutsal eşyaların yapımında kullanılmasının nedeni, ahşabının olumlu özelliklerinden dolayı, kıyamete kadar sağlam kalmasını sağlamak olmalıdır.

2- Akasyanın Grekçedeki diğer anlamları, **masumiyet, safiyet, suçsuzluk, günahsızlık ve samimiyet**'tir. Safiyet ve masumiyet sembolü akasya, Hiram'ın suçsuz ve günahsız olarak öldürüldüğünü anlatmak için mezarına dikilmiştir. Masonlar, suç ve günah işlemekten kaçınmalıdır.

3- Akasyanın belirgin özelliği, bazı türlerinin, her iklim ve mevsimde yaprak dökmeden sürekli yeşil kalan (**evergreen**) bitkilerden olmasıdır. Akasya bu özelliği ile, **ruhun ölümsüzlüğünü ve ölümden sonraki yaşamın ümidi**'ni simgeler. Akasyanın Masonluktaki en önemli sembolizması, **ölümsüzlük**'tür. Buna kavuşmak için, saf ve temiz yaşam sürdürmek zorunludur. Akasyanın yeşil rengi ölümsüzlüğün

sembolüdür. Yeşil renk, baharda ağaçların tomurcuklanması gibi, **kişisel ahlâkın temizlenip saflaştırılması** gereğine işaret eder.

4- Akasyanın bir diğer sembolizması, **suçsuzluk, günahsızlık ve ruhun ölmezliği** özgün gizemlerinin ortak türevi olan **Evrensel İlahî Adâlet**'tir. İşlenen suç ve günah, hiçbir zaman cezasız kalmaz. Mâsumlar, iyi, temiz ve saf bir yaşam sürenler, ergeç, ödüllendirilirler. Suçsuz oldukları halde, zulüm görenler ve boşuna ceza çekenler mutlaka kurtuluşa ereceklerdir. Adâletten hiçbir zaman umut kesilmemelidir. Adâletin genel kıstasları ilâhidir; yani, **E.:U.:M.:** 'nın yasalarıdır. Bu nedenle, vicdan için gerekli bütün erdemler ve kuralların temelidir. Adâlet erdemi, eşitlik ve şefkat ilkelerinin de ayrılmaz bir parçasıdır. Başka bir ifade ile, **Adâlet-Eşitlik-Şefkat** birbirini tamamlayan bir üçlü erdemdir. Mason, bütün hareketlerinde adâleti rehber alır. Diğerlerinin davranışlarını yargılamakta de objektif davranır ve sonuna kadar toleranslı olur. Mason çevresiyle tüm ilişkilerinde üçlü erdemini sınırları içindedir. Davranışları doğaldır, Masonik müktesebatıyla doğru orantılı olarak, ağacın yaprakları gibi, kendiliğinden gelişir ve çoğalır.

5- Akasyanın bir önemli özelliği de, doğrudan doğruya, **tekrisi simgelemesidir**. Tekris, bir anlamda **yeniden doğuş ve yeniden dirilme**dir. Tekris, Masonluk dışında, diğer ezoterik kurumlarda yeni diki len bir ağaç olarak temsil edilir. Hattâ bu ağaç, toprağa yeni **fidan** dikilmesi olarak açıklanır.

Akasya'nın Felsefesi

Akasyanın yukarıda sıralanan beşli sembolizması, entegre bir bütün olarak yorumlandığında, değerli bir felsefe kaynağı ortaya çıkmaktadır. Çünkü Mason, bir fidanın bereketli toprağa dikilmesi gibi tekris edilir. Dayanıklığı ve çürümezliği, yaşamın zor koşullarına göstereceği direnç ve metanettir. Ömrü boyunca saf ve samimî olarak, üstlendiği tüm görevleri bilinç ve sebatla tamamlar. Böylece, manevî kölelikten kurtulur ve gerekli kudreti iktisab eder. Sonunda, kendisine, ailesine ve insanlığa karşı görevlerini başarmış veya en azından tüm gayretiyle yapmaya çalışmış olmanın ve kişisel ahlâk olarak arınmışlığın vicdan huzuru içinde ölümüne ulaşır. Artık, gönül rahatlığı ile Evrensel İlahî Adâlet'in önünde ömrünün hesabını vermeye hazırdır. İşte, bu süreç, bir Masonun, felsefi öğretilerle olgunlaşmasına yani insan-ı kâmil olmasına eşdeğerdir. Yücelme ve yetkinleşme olgusunun hem simgesi hem de olgunlaşma temel felsefesinin göstergesi, yeşil akasya dalıdır. Bu nedenle, yeşil akasya dalı, diğer Masonik sembollerini içeren, değerli bir sembolik ve felsefi simge niteliğindedir.

Akasyanın, sembolizmasına bağlı felsefesi, özellikle olgunlaşma aşaması için çok önemlidir. Masonluk, topluma, sözünden dönmez, görevden yılmaz, yetkin önderler kazandırmayı amaçlar. Masonların yükümlenmiş olduğu ve kendisini yüceltecek savaşımı yalnızca düşünsel değil; aynı zamanda, eylemseldir. Mason, toplumsal görevini üstlenirken elindeki tüm olanakları tam bir özveriyle kullanacağına içtenlikle söz vermiştir. Masonlar, görevlerini anlamadan benimsemez, taşıyamayacağı yükün altına girmez ve tutamayacağı sözü vermez. Bu olumlu davranışları, edindikleri törel ilkelerin ve toplumsal erdemlerin doğal bir sonucudur.

Hakikat'i arama ülküsü hür düşünce ile mümkündür. Hakikat'i aramada; gerçek temeline dayanmak şartıyla başarı sağlanır. İzlenecek tek yöntem, bâtil ve bağınaz etki ve engellerden arınmış; yalnızca akıl ve bilim'le donanmış hür düşünce'dir. Bu nedenle, Masonluğun, hakikat'in düşmanı, taassup, bâtil, cehâlet'e karşı savaşında etkili silâhı hür düşünce'dir. Akıl ve duyu sınırlarının ötesinde baş vurulacak basfret, bu silâhın görünmez gücüdür.

Felsefi Masonlukta yeşil akasya dalı, olgunlaşma aşamasının aktardığı öğretilerin felsefesini ve toplumsal pratiklerini gösteren bir amblemdir. Akasyayla simgelenen olgunlaşmanın felsefesi ve toplumsal uygulamaları, birbirini izleyen onbir yasadan oluşan bir entegre dizi şeklinde sunulabilir.

Olgunlaşmanın yasaları özetle:

1. *Görev Yasası (İtaat-Ketûmiyet-Sadakât),*
 2. *Dürüstlük Yasası (Namus-Ödev Bilinci-Çalışkanlık),*
 3. *Güvenirlilik Yasası (Tarafsızlık-Ön Yargısız Davranmak-İyilikseverlik),*
 4. *Adâlet-Hürriyet Yasası (Eşitlik-Hakkaniyet-Yargının Bağımsızlığı),*
 5. *Emek-Mülkiyet Yasası (Hür Düşünce-Şefkat-Yardımseverlik),*
 6. *Eğitim Yasası (Cehâletle Savaş-Toplumun Aydınlatılması),*
 7. *Tolerans-Hür Düşünce Yasası (Taassup-Bâtil-Zulümle Savaş),*
 8. *Yönetim Yasası (Aklîselim-Ciddiyet-Doğruluk),*
 9. *Liderlik Yasası (Önderlik--Barışseverlik-Kudret),*
 10. *Bilgi Yasası (Zekâ-Akluhikmet-Şeref),*
 11. *Olgunlaşma Yasası (İman-Akıl-Vicdan Dengesi),*
- şeklinde sıralanabilir.

Skoç Masonluğu, Olgunlaşma Aşaması'nın bunun onbir temel yasası, yeşil akasya dalının beş ayrı sembolizmasını bütünler şekilde sıralanır. Sembolizmanın bireysel öğretileri, Masonluğun sosyal pratikleri olarak Masondan topluma yansır. Böylece, aslında bireysel yetkinleşmeyi hedef alan Masonluğun öğretileri sosyal uygulamalar olarak toplumla bütünleşir. İşte bu globalizasyon, Masonluğun nihaf amacı olan Ülkü Mabedi inşası olarak tamamlanır. Sembolik Masonlukta yılan ve projesi hazırlanarak inşasına başlanan Ülkü Mâbedi'nin yapımı, felsefi derecelerde fiilen sürdürülür. Zaten, Sembolik Masonluk aşamasını izleyen Felsefi Masonluk, bu sebeple gereklidir.

Akasyanın en önemli sembolizması ve felsefesi, bütün yorumların ve yakıştırmaların bileşkesi olarak, **akasyayı gördüm** formülüyle açıklanan **evrensel Masonik kimliğin kapsadığı derin anlam ve ÖZ'dür**. Akasyayı gördüm demek, hakikate giden yolu biliyorum, demektir. Masonlukta sır denilen olgunun bütün zâhiri ve bätını, işte bu özün içindedir. **Yeşil akasya dalı**, Masonik öğretinin ekzoterik-ezoterik aşamaları, Masonun yaşamıyla ölümü, **Hiram**'ın ruhuyla Masonun bedeni arasındaki çift yönlü geçiş dinamiğinin yani hakikat yolu kapısının şifreli anahtarı'dır. Akasyanın yeşilinin solması, şifreli anahtarın kaybolması, demektir.

Akasya'nın Güncel Yorumu

Masonlar, özde saklı sırları gereğince, kendileriyle özdeş akasyaları daima yeşil görmek zorundadırlar. Masonlar, **akasyaların** da dahil olduğu yeşil bitkilerin ve doğanın korunmasına özen göstermekle yükümlüdür. masonların görev alanları kendilerinden başlayıp tüm çevrelerine yayılır. Dolayısı ile, Masonun içinde yaşadığı toplumun, dünyanın ve evrenin tüm sorunları görev kapsamındadır. İnsanliğın sağlık, refah ve mutluluğu ile ilgili tüm sorunlar gibi çevre sorunları da Masonların ilgi alanlarına girer.

Çünkü, akasyalar, Masonları anlayacakları sembolik dille göreve çağrılmaktadır. Akasyanın bir Mason için güncel sembolizması, bu ivedi ve öncelikli yardım çağrısıdır. Masonlar, çevre bilincine sahip yetkin insanlar olarak, akasyaların bu çağrısına cevap vermek ve yardımcı olmak zorundadır. Çünkü, bu çağrının yanıtlanması, dünyayı ve evreni tehdit eden bätıl uygulamalara karşı, Masonların yüklenmek zorunda oldukları düşünce ve eylem savaşıdır. Masonlar, doğaya karşı olan herşeyin bätıl olduğu bilincindedir. Çünkü, doğa Ev.Ul.Mi.'nin tecelli ettiği aynadır.

Yoksa gelecek kuşak Masonlarının akasyayı doğada görebilmesi hayal olacaktır. Belki de sadece, akasyanın resmi ile yetineceklerdir.

Akasyayı gördüm formülünün gelecekte akasyanın resmini gördüm şeklinde yozlaşmasına engel olmak tüm Masonların ödevidir. Bu nedenle, Masonlar devraldıkları akasya mirasını gelecek kuşaklara bozulmadan ve değişmeden aktarmak zorundadır.

Bu mücadelede Mason, belki de, başarılı olamayacağını düşünse bile, akasyaların ve tüm yeşillerin solmaması için, hiçbir ödül ve karşılık beklemeden, görevini yapacaktır. Elinden gelen bütün gayreti gösterecektir. Çünkü, başlamak için ümit etmek ve direnmek için başarılı olmak zorunlu değildir.

Bu yazının okunduğu sürenin her dakikasında 16 futbol sahası büyüklüğünde orman alanı yok olmuştur Demek ki, geçen sürede Yıldız Parkı'nın 5 katı kadar orman dünyadan silinip gitmiştir.

Akasya aşkına çabuk olalım!..

K a y n a k

AYAN Tamer; MASONİK FLORA, Güzel İstanbul Locası yayını, İst., 1992

NUR

Sami GÜR'ÜN

"Nur" sözcüğünün, dünyadaki tüm dillerde olduğu gibi, Türkçemizde de çok zengin, çok çeşitli anlam ve sözcük türleri vardır. Bu nedenle dinler, tasavvuf ve Masonlukta olmak üzere çeşitli yerlerde kullanıldığı dalları da oluşturduğundan gerçek anlamda bir ummandır. İşte, böylesine engin boyutları olan bir konuyu, kısa bir yazının sınırları içerisinde toplamak ise, en güç olan yönüdür. Böyle olmakla beraber konumuzu üç başlık altında açıkla- mağa çalışacağız.

Nurun Anlamları

Sözcük anlamı yönünden, (Nur) Arapça kökenlidir. Fransızcası lumière veya clarté, İngilizcesi light ve Almancası Licht'dir. (Nur) sözcüğü, ışık, ziya, parlak,

parıltı, pırlıl pırlıl, şeffaf'dan başka kandil-mum-lamba-elektirik-pencere gibi ışık veren ya da ışık gelen yeri anlatır. Işık ile ziya kuvvetli oldukları gibi maddeseldirler. Fakat (Nur)'un; dinsel ışık yani ilâhî kuvvet tarafından gönderilen, kutsal parlaklık yada ışık gibi anlamları da vardır. Bir yönden şunu da belirtmek gerekir ki, konuşma dilimizde gökten (Nur) indi denir de, gökten (ışık-ziya-parlaklık yada şeffaflık) indi denilmez.

Mecazi anlamı yönünden (Nur), talih, baht, temizlik, saffet, vuzuh, selâmet, ömür, hayat, doğmak, genel bilgi, bilgi, düşünce, şerh, irfan, izan, marifet, vukuf ve görme organı olan göz, demektir.

Fizik, matematik bilimleri yönünden, ise ışık konusu üzerinde ortaya konmuş pek çok teoriler ile buluşlara burada değinilmemiştir.

Dinlerde Nur

Çok tanrılı dinlerde (Nur) ile onun anlamları üzerinde çok az durulmuştur. Tanrı sayılan ışık ve güneşteki ısı ile ısı kaynağı, çok eski çağlardan beri insan öğlunun dikkatini çekmiştir. Bu nedenle (güneş) eskiden (Allah) sayılmıştır. Eski Mısır'da, Ra (güneş tanrısı) ile beraber (gök) ve (yer) tanrılar üçlüsü bulunuyordu. Ayrıca hermetizm anlayışı da (ışık düşüncesi) üzerine kurulmuştur. Yine eski Mısır'da (güneş) tapımı, Amenofis IV. zamanında dünyanın yaratılışı güneşle açıklamıştır. Önceleri evrende sadece sularda yüzen güneş varmış ve buradan da dünya olmuştur. Amerika Kızılderilileri, Mayalar ve Japonlar tanrılarının güneşten geldiğine inandıklarından Japonlar İmparatorlarının (güneş) den geldiğini kabul ederek onu (güneşin oğlu) kabul ediyorlar. Bu da (güneş soyludur ve Apollo (güneş) tanrıdır.

Eflâtun tarafından cisimleri aydınlatan ışık ile Helios (güneş tanrısı) arasında benzerlik vardır. Burada, ışıkla karanlık arasında zıtlık değil, ilişki bulunur. Yüksek âlemdeki (ışık), alçak âlemdeki az veya çok karanlıkla karışmış bir ışıktır. Yeni Eflâtuncular da, (ilk ışık Tanrı-

dır) demişlerdir. Bu benzeş sayesinde Aristo'ya göre ışığın cismini bir varlık olmadığı anlayışı ile ışık kavramı kolaylaştırılmıştır. Yalnız Aristo'nun (ışığı), faal bir kuvvet olarak kabul edilmiştir. Aristo'nun kuvvetleriyle Eflâtun'un Helios'ı, yeni Pisagorcular ile yeni Eflâtuncular tarafından (manevî cevher) olarak gösterilmiştir. Aristo'ya (karanlık), müsbet değil fakat (mahrumiyet) yani (ışık yokluğunu) anlatır.

Arapça Aristo ilâhiyatında ise, Allah (ışık kuvvetini akıl vasıtası ile bilinen ruhuna geçirir; sonra âlemin ruhu aracılığı ile akıl onu tabiata, tabiatta eşyaya geçirir düşüncesi hâkim idi.

(ilk ışık) veya (ışıklar ışığı) yani ışık olan Tanrıdır ve bu da sıfat değildir. Çünkü Tandrının sıfatları yoktur. (Işık), insanlar da dahil olmak üzere bütün âleme nüfuz eder: duygu üstü ilk örnekten ve ilk insandan (insan aklı), ikinci insana (insanı nefsanî) ve bunda da üçüncüsünün (insanı cismanî) ye yayılır. (Işık), normal olarak hâkim ve asıl insanların ruhunda en sadık varlık olarak bulunur. Birde manevî olan ruhanî ve akfî kuvvet olarak maddedeki kuvvetten başka bir şey olmayan ateşten (Nur) ayrılmıştır. İnsanların Zerdüşt dininde Zarathoustra'ya göre evreni, iki Allah yönetir: Birincisi, (iyilik Allahı) olan Ahura Mazda olup tüm iyilikleri kendisinde toplamıştır Sembolü ise: (Nur) ve (ates) dir. İkincisi, (fenalık Alla-

hı) olup bu da tüm, karanlıklar, fenalıklar, hastalıklar ve ölüm kendisinde bulunur. Zerdüş'te göre; dünya (ışık) ile (karanlık) ın savaş alınıdır. İnsanların görevleri, (iyilik Allahı)nın galebesine çalışmaktır. Bunu da ancak, faziletli, temiz ve âdil olmak gibi vasıflar ile elde etmek mümkündür. İncil'de (Allah) kavramı, ruh olarak belirtilmiştir.

Müslümanlıkta (ışık), genel anlamda Tanrısal ya da evrensel bilgi (ışık) deyimi, doğuda ve batıda gerek dinsel ve gerekse gizemsel anlamlarda bilgi ile bu bilgiyi vereni nitelemek için kullanılır. Bir çok tarikatlarda derviş, (Nur) yani (ışık) tır; tanrı ise, (Nurül envar) yani (ışıklar ışığı) dır. İslâm gizemciliğinde iştirakiye anlayışı yeni Platon'cu bir temelden yola çıkar ve evrensel oluşmayı (ışığın yayılması) ile açıklar.

Müslümanlıkta (Allah) kavramı; (Nur), (ışık), (kudret), (Nur ve zıya), (Nur kaynağı), (Nuru ilâhi) ve (Nuru alennur) vb. gibi sözcükler ile anlatılır. (Nur), manevî anlamda (dinsel ışık) tır. (Ziya) ise objektif olarak aydınlığı anlatır. (Nuru âlem) peygamber Hz. Muhammet ve (Nuru özra) ise, Meryem ana demektir. (Münever), aydınlatılmış, (Ziya) veya (ışık) demektir. O ise ki, (medinei münevvere) ışık saçan şehir, demektir ki Hz. Muhammed'in kabri de bu şehirdedir. İslâmiyette (sezgi), doğuştan bulunan iyi sıfatlar olup bu da (nur) u elde etmekle kazanılır.

(Nurculuk); saidi Nursî'nin kurduğu; nurculuk denilen, sapkın din akımını benimseyen kişilere de (Nur talebeleri) veya (Nur şakirtleri) denilir. Nakşibendiliğe dayanan, dinsel bir devlet kurmak amacını güden bir dindir. Kendi yazdığı (Risalei Nur) adlı kitabını Kuranı Kerimle bir tutmaktadır.

İslâmiyetin büyük filozoflarından, Farabi ve İbni Sina metafizikte olduğu gibi ruhiyatta da (ışık) anlamının akıl ile ilgili olduğunu düşündüler. Farabi; (Tanrı) ve (Akıl ışığı) nı eş anlamda kullanmıştır. Ayrıca düşüncesinin de bu bilgiyi kendisinin içindeki Allah'a eş yanıtının (gök ile yerin ışığı) olduğunu benimser. Belki bu düşünce kaynağının Kuranı Kerim'de ki (Allahu nurusemavâtı vel arz) yani Allah göklerin yer yüzünün (Nuru) dur. (Kurani Kerim; 24. Nur suresinin, 35. ayeti)nden esinlenilmiştir. İbni Sina ve Farabi gibi filozoflar ilâhiyatın ışık anlayışını daha da genişleterek, eserlerinde dört unsurdan biri olan (Nur)u (Ruh) ile birleştirirler.

Tasavvufta (Nur)un, aktiflik ve yücelik kazandığı görülür. Tanrı'nın evrende görünüm alanına çıkışı yani Sina dağında hazreti Musa'ya Tanrı'nın on emrini gönderdiği sıradaki görünüşü bazı mutasavvuflara göre Tanrı'yı tanımak ve nitelemek sınırlarını aşan belli bir; yer ve zamana sığmayan (Nur) dur. Hazreti Muhammed'in göğe çıkışı (miraç) sırasında karşılaştıkları Tanrı'nın

sesi ve sözleri ile Peygamberin hadislerinde bildirdiği olayda; 611 yılının Ramazan ayında (Hıra) dağındaki mağarada bulunurken; (Ya Muhammed) diye kendisini çağıran sesi işitmiş ve bundan sonra ortalığı büyük bir aydınlık (Nur) kaplamıştır. İşte bu olay Süleyman Çelebi'nin yazmış olduğu Türkçe mevlûd, manzum kitabında Hazreti Muhammed'in Burak'a binip cebrail ile göğe çıkmasını Kuranı Kerimdeki (ısrâ) suresinden ilham alarak şu dizelerle anlatır:

Gördüler (Nur) dan örülmüş nerediban

Nerdibandandan oldular göğe revan
Ol gök ehli cümle karşı geldiler
Mustafa'ya hayli ikram kıldılar
İnsan (Tanrı Nuru) ile götür.
Tanrı özellikle (Kâmil insan)ın gönlünde (Nur) olarak belirir. İnsan ruhu bir (Nur) olan Tanrı'sal evrenden ayrılarak beden denilen (zindan)a yani karanlıklar ülkesine atıldı. Bu yüzden sürekli olarak geldiği yere yani (Nur âlemine) dönmenin özlemi içindedir. Bütün varlıkların içinde Tanrı'nın yüceliğini gösteren bir (Nur) vardır. Tanrı, (Nur) olarak bütün varlık türlerine yayılır ve bütün evreni kuşatır. Ancak bu Tanrı'sal ışığı gönlü Tanrı sevgisi ile dolmayan ve içi (Tanrı Nuru) ile aydınlanmayan göremez. Tasavvuf tarihinde bütün varlık (Nur)larının, bir (Nur kaynağı) olan Tanrı'dan geldiğini, her şeyin üzerinde (Nur) olduğunu Eflatun'un görüşlerine benzer bir nitelikte ortaya atarak bu görüşe

belli bir felsefe çığırı kazandıran Şehabeddini Söhreveri'dir. Bu zatın yazdığı (heykûlmûur) yani (Nur heykelleri) adlı kitabında bu görüşü savunan Söhreveri'ye göre (insan tanrısal nitelikler taşıyan bir varlıktır). Tanrısal gerçekler yalnız (Nur) ile aydınlandığı gibi bu nitelikler ile kavramı: İnsanın Tanrı'sal nitelikleri kavraması, evrendeki (Nur) yüzünden dir. Bazı mutasavvufalara göre, Tanrı'ya yakın olan ve (mukarribunnas) adı verilen bütün melekler de (Tanrı Nurundan) yaratıldı.

Mason'lukta Nur

Masonluk eski çağlardaki ameli çalışma evresini tamamlayarak sonuçlandırdığı için, bu kudretini günümüzde zihinsel çalışmaya yöneltmiş bulunduğunu biliyoruz. Bundan anlaşıyorki bizler, (düşünce mâbedi)ni oluşturmaya gayret eden hümanist birer fikir işçileriyiz. Öte yandan (Nur) kavramı ritüellerimizin temel konularından birisini oluşturur. Bu nedenle (Nur) sözcüğü yalnız başına Mason'lukta az kullanıldığı halde (Nur ve ziya) örneğinden olduğu gibi iki sözcük yan yana kullanılırken (Nur) un manevî anlamı yanında (ziya) nın da maddî anlamına değer verilmektedir.

Masonlukta (Nur) konusu gözden geçirilirken ritüellerimizde bulunan pasajlara, kısa olarak yer vermekle yetinirken bazan da küçük çapta açıklamalar yapmaya gayret edeceğiz.

Mason'luk daha sembolik locaların (1.°)inde, (Nur) un bulunmadığı düşündüğümüz dış âlemdeki karanlıklardan gelen (Mason adayı) henüz (1.°)deki tekris töreni sırasında, mâbet kapısı önünde beklerken mahuf birader kapıya vurur ve bu sırada loca Üstadı Muhteremi seslenir: (Kimdir o, ya da onlar?) sorusuna mahuf birader şu yanıtı verir: (Nur arayan harici yada hariciler). Törenin devamı sırasında loca Üstadı Muhteremi önce birinci nazıra ve daha sonra da ikinci nazıra ayrı ayrı sorarak: (Aramıza katılacak yeni namzetler için ne istiyorsunuz?) sorusuna onlar da (Nur ve Ziya) Üstadı Muhterem yanıtını ayrı ayrı verirler. En sonunda Üstadı Muhterem bir kez de sütunlardaki kardeşlere benzer soru yöneltir ve onlar da hep birlikte (Nur ve Ziya) Üstadı Muhterem yanıtını verirler ki, bundan sonra çekicin üçüncü vuruşu ile bağlarından çözülmüş adayın gözlerine verilen (Nur ve Ziya) onları gerçeğe yönelik bir özgürlük dünyasına girmiş olduğunun idrakine erıştırir.

Modern bilime göre mâbedimizdeki (Nur ve Ziya) yani (Nur saçan üçgen) sembolü şöyle açıklanmıştır: Bütün maddeler en küçük parçacıklara ayrılır ve bunlarda sonsuzlukta birleşerek (nebueuse) leri ya da teşekkül halindeki dünyaları oluşturur. O halde en kaba madde (ziya) dır: Nitekim kutsal kitaplara göre Tanrı da ilk önce (ışık) ve daha sonra da (güneşi yaratmıştır).

Maddenin ana ögesi (ziya) olduğuna göre bunun hareket ettiği vasat ise (karanlık) tır. Çünkü (ışık) olmasa çok büyük olan evren mesafesi de (kapkaranlık) olan (chaos) dan ibaret kalır.

Öte yandan (Mason'ik üçgen) in anlamı da kenarlarının sembolize ettiği (ışık), (gölge yada karanlık) ve (zaman) dır. O halde bu üçgenin kaidesi daha uzun olan ve mâbedin doğusunda bulunan üçgenin Mason'lukta temel yeri vardır. Böylece (gerçek nuru) kuruluş törenleri sırasında Üstadı Muhterem ve nazırlar arasında (Nur) ile ilgili şu güzel konuşmalar sürer: (Nur), aramıza yeni katılacak haricilerin kalplerini hakikat sevgisi ile aydınlatsın, kalplerimizi temizlesin, bizlere rehber olsun. (Hakikat Nuru) insanlar arasında yayılarak çalışmalarında başarılar sağlansın. Böylece doğudan gelen (ebedî Hakikat nuru) dünyamızı aydınlatsın.

Genellikle Mason'luk (nur ve ziya) sembolü altında özgürlüğü arar. İnsanın malik bulunduğu en kutsal niteliğin vicdan ve düşünce özgürlüğü olduğuna inanır.

Felsefi derecelerde de planlanmış olan çalışmalar geliştirilirken elinde kılıç ile mâbede giren derecenin namzedi tuttuğu kılıç (Nurun sembolü) dür ve bunun anlamı ise; hurafe, cehâlet ve batıl inançları yenmek için gerekli yolu aydınlatır. Bu derecenin öğretmek istediği amaç şudur: in-

san zekâsı, kendisine bahşedilen (ilahî Nurun) bir zerresi olmasıdır.

Daha yukarıki derecelere yükselme töreni sırasında, namzet ile birlikte kapıya gelen teşrifatçı, kapıya vurduktan sonra, koruyucu kapıyı açar: (Kapıya böyle vuran ya da vuranlar kimdir veya kimlerdir?) der. Teşrifatçı da (Yeni ışıklar aramaya gelen Üstat ya da Üstatlar) yanıtını verir.

Sonraları Mason'luk bizleri direkt olarak (Nur ve ziya) üzerinde düşünmeye yönelttiği gibi (Nur) un bulunduğu yerlerden de örnekler verilir. İşte bu sarıda Hatip şöyle seslenir: (Kimisi der ki Allah bir nurdur, kimisi der ki Allah bir Ruhdur).

En sonunda kardeşler yalnız kendilerine değil bütün insanlara karşı; iyi ahlâklı ve faziletli ol-

mayı borç bildiklerinden (Nur ve ziya)yı ararlar. Bu nedenle gerçeklerin ardında saklı olan (vücut mutlak)'ın bulunduğunu kabul ederler.

ÖZET:

(Nur) hakkındaki yazımızı şöyle özetleyebiliriz.

(Nur), düşüncelerimize akıl ve hikmet ile yol gösterebilir.

Sönmeyen (Hakikat nuru); kalplerimizi, barış içerisinde her zaman aydınlatır. Böylece beklenen (Nur ve ziya) sembolü ruhu muza Allahı yani (ilâhî nuru) yerleştirirsin.

(Nurun manevî gücü) ise; hareketlerimizde ve tüm davranışlarımızda bizler için her zaman kalplerimizde çoğalsın ve (Masonluk ruhu) her yöne dağılsın.....

KAYNAKLAR

1. Akkerman, N. C. : *Sembolik Localarda Üç Temel Kavramın Normatif Düzeni ve Mâbet. Konferans 1984.*
2. Adasal, R. : *Semboller. Notlar*
3. Sekan, M. : *Nur Meşalesi. (Mimar Sinan, sayı: 18) 1975*
4. Aynı, M. A. : *Şeyhi Ekberi Niçin Severim. 1341*
5. Özden, A. M. : *İlim Bakımından Ahlâk. 1942*
6. Ritüeller
7. Sözlükler - Ansiklopediler
8. Tekyeliban, N. S. : *Semboller, 1965*
9. Tarhan, T. : *Nur ve Ziya (Mimar Sinan, Sayı 21) 1976*

EVREN İÇİNDE İNSAN VE MASONLUK

Semih S. TEZCAN

EVRENİN OLUŞUM HİPOTEZİ

Masonluk bir insanlık kuruluşu olduğuna göre, evren içinde insanın nereden gelip nereye gittiği konusunda geliştirilmiş en çağdaş bilgilere bir göz atmakta yarar olduğu, en seçkin kardeşlerimiz tarafından benimsenmiş bir uygulamadır. Evren ve insan oluşumunu, makro ve mikro kosmosun özelliklerini Erengül [1, 2, 6], Gürmen [4] ve Akkan [5] kardeşlerimiz, en geniş boyutları ile ve çok çarpıcı birer üslupla dile getirmişler ve Masonluğun anlam ve görevlerini buradan şekillendirmişlerdir.

Tüm astronomların üzerinde anlaştıkları hipotez, evrenin bundan yaklaşık 190 milyar yıl önce, enerji dolu ateşten bir kürenin "Big-Bang" olarak adlandırılan ani bir patlama ile parçalandığı, genişlediği ve bu parçaların dışa doğru yayıldıkça soğuyarak enerjinin maddeye dönüştüğü şeklindedir.

Meselâ, bu patlamadan hemen sonra, ısının 12 trilyon derece santigrad ve yoğunluğunun da suyunkinin 4 milyar katı olduğu; patlamadan ancak 700.000 yıl sonra ısının 4000 dereceye düştüğü hesaplanmıştır. Elektronlar birleşip hidrojen ve helyum gazlarını, bunlar da birleşip kaynaşarak galaksi ve yıldızları oluşturdular. Evrende yaklaşık 100 milyar adet galaksi olduğu ve her galakside de gene yaklaşık 300 milyar aşkın yıldız bulunduğu tahmin edilmektedir.

EVRENİN BOYUTLARI

Evrenin boyutları hakkında, Einstein'ın alan denklemleri yardımı ile bir fikir sahibi olmak mümkündür. Yapılan hesaplarla, galaksilerin içinde bulunduğu kâinat küresi yarıçapının 35 milyar ışık yılı [*1 ışık yılı = 300.000 km/sec (86 400 sec) 360 gün = 9.3 trilyon kilometre*] olduğu anlaşılmaktadır. Bu yarıçap, 0.33 trilyon kere trilyon kilometre uzunluk demektir. İnsan hayalinin kavramasının bile çok güç olduğu bir boyut.

Bir kıyaslama yapılacak olsa, kâinatın yarıçapı dünya ile güneş arasındaki uzaklığa indirgense (*ki bu mesafe yaklaşık 144 milyon kilometredir*), bu ölçek içinde dünya ile güneş arasındaki mesafe de 60 mikron kadar olurdu. Yani, 144 milyon kilometre uzunluğundaki bir plajda bir kum tanesi... Görülüyor ki, çok büyük boyutlarda olduğunu düşündüğümüz güneş sistemi bile kâinatın boyutları yanında ultra mikroskopik kalmaktadır. Başka bir deyimle, kâinatın çapı içine 5 bin trilyon adet güneş-dünya sistemi sığdırılabilir.

EVRENİN YAŞI

Astronomik gözlemler [Erengül, 1, 2, 6] bizden iki milyar ışık yılı uzaklıktaki galaksilerde bir yıldızın ortalama $v = 56.000$ kilometre/saniye'lik bir hızla daha da uzaklara yayıldığını göstermiştir. Dolayısı ile, yarıçapı $R = 0.33$ trilyon kere trilyon kilometre olan kâinatın yarıçapının oluşması için geçecek zaman, yani evrenin yaşı basit olarak $t = R/v$ yardımı ile yaklaşık 190 milyar yıl olarak hesaplanabilir.

GÜNEŞ SİSTEMİNİN YAŞI

Güneş sisteminin kâinatın ömrü içindeki yaşı çok gençtir. Işık spektrumundaki hidrojen-helyum dönüşüm hesapları, güneşin yaşının 5 milyar yıl olduğunu göstermektedir. Böylece, kâinatın yüzlerce milyarlık ömrü içinde güneş sisteminin çok genç bir yıldız sistemi olduğu anlaşılır.

Güneş yüzünde saniyede 600 milyon ton hidrojen füzyonu 596 milyon ton helyuma dönüşmekte; saniyede sadece 4 milyon ton hidrojen radyasyon, ısı ve ışık olarak uzaya yayılmaktadır. Bu hidrojen-helyum dönüşüm hesapları güneşin 8 milyar yıl daha yaşayacağını ve bu sürenin sonunda patlamalarla parlaklığının azalıp çapının artacağını ve nihayet kızıl kabuğunu kaybedip siyah bir nokta olacağını göstermektedir.

DÜNYANIN YAŞI VE ÖMRÜ

Dünyamız, güneşten uzaklıklarına göre sırası ile Merkür, Venüs, Dünya, Merih, Jupiter, Satürn, Uranüs, Neptün ve Pluton'dan ibaret dokuz üyüdüden biridir.

Dünya kabuğu üzerindeki bazı metallerin ve kayaların yaşlarını nükleer fizik radyoaktif metodları ile çok hassas bir şekilde tayin etmek mümkün olmaktadır. Buna göre, dünyanın yaşı şüphe kaldırmayacak bir şekilde 4.6 milyar yıldır. Elbette, güneşin ömrüne tabi olarak, 8 milyar yıl daha yaşayacak, bu sürenin sonunda yörüngesinden kurtulup ölü olarak veya toz bulutları halinde uzayın boşluklarında kaybolacak veya başka bir yıldızın uydusu olacaktır.

YER KABUĞUNUN EVRİMİ

a) Sıcak Küre Hipotezi

Şimdi de, 4.6 milyarlık süre içinde dünyanın geçirdiği evrimlere bir göz atalım. İkinci Dünya Savaşı'na kadar hâkim olan görüş, "sıcak" küre esasına dayanıyordu. Yeryüzü ateşle kaplı bir küre idi, gittikçe soğuyarak bugünkü halini aldı. Dağlar bile, bu soğumanın yarattığı büzülme nedeni ile meydana geldi. Kıtalar ve okyanuslar sabitti. Olsa olsa Atlantik Okyanusu büyük bir nehirdi. Tabanın çökmesi ile okyanus meydana gelmişti.

b) Soğuk Küre Hipotezi

Sıcak kürenin soğuması esasına dayanan bu hipotez, 1912 yılında Alman meteoroloji uzmanı Alfred Wegener'in Grönland'da yaptığı incelemeler sonucu ileri sürdüğü ve "Continental Drift" - Kıtaların Kayması başlığı ile yayınladığı "soğuk" küre teorisi ile çelişiyordu. Wegener, yeryüzü kabuğunun buzullarla kaplı olduğunu, mağmadan gelen sıcak malzemelerle gittikçe yer kabuğunun ısındığını, buzulların eridiğini, yeryüzü kabuğu altındaki ısı konveksiyonu akımları ile kıtaların yer değiştirdiğini ve bu kıtaların birbirlerini itmesi ve sıkıştırması ile dağların oluştuğunu iddia etti. 1912 ilâ 1950 yılları arasında geçen yaklaşık kırk yıl kimse bu "soğuk" küre hipotezine kulak asmadı, işin tuhafı Alfred Wegener ile alay bile edildi.

Wegener'in teorisi ancak 1950 ilâ 1970 yılları arasında yapılan çeşitli araştırmaların birbirleri ile uyum içinde olan sonuçları sayesinde kanıtlandı. Paleontolojik çalışmalar 500 milyon yıldan daha eski bir fosile ratlanmadığını, yani bundan daha önce canlı bulunmadığını, birbirlerinden kopan kıtalarda aynı yaştaki formasyonlarda aynı fosillere rastlandığını göstermiştir.

c) Yeryüzü Plâkaları

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Atlantik Okyanusu'na telefon kabloşu döşenirken, okyanus ortasında kuzeyden güneye yönelen bir dağ silsilesi keşfedildi. Denizaltılar ve okyanus araştırma gemileri ile arızın manyetizma ölçümleri yapılırken (1950-1970) Hint Okyanusu'nda, Filipinler'de, Orta Amerika'da ve Pasifik Okyanusu'nda da benzer okyanus-ortası dağ silsilelerine rastlandı.

Gerçekten bu dağ silsileleri, yeryüzü kabuğunu oluşturan ve devamlı hareket halinde bulunan ince plâkaların sınır çözgileridir. Yeryüzünde altısı çok büyük olmak üzere, yirmi iki adet plâka vardır. Plâkaların kalınlıkları okyanuslarda 10 kilometre, kara kıtalarının altında 30 kilometre kadardır. Bu plâkalar okyanus-ortası dağ silsilelerinin zirvelerinden çıkan mağma malzemesi ile yılda iki ilâ dokuz santimetrelilik hızlarla sağa sola ve genelde kuzeye doğru sürekli hareket etmektedir. Bu hareketler hassas jeodezik ölçümlerle saptanmıştır. Meselâ, Hint Plâğı yılda 7 santimetre, Afrika Plâğı 3 santimetre, Arabistan Plâğı 5 santimetre, Pasifik Plâğı 6 santimetre hızla kuzeye doğru kaymaktadır.

d) Pangea Kıtası

Ölçüle bu ızların ışığında yapılan hesaplar, yeryüzündeki plâkaların hepsinin bundan 300 milyon yıl önce Güney Kutbu'nda *Pangea* denilen buzullarla kaplı tek bir kıta halinde olduğunu göstermiştir. Dünyanın geri kalan kısımları da kâmilten buzullarla ve su ile kaplı idi. Kara tabakası yoktu. Son 300 milyon yıl boyunca, mağmadan malzeme çıktı, buzullar eridi. *Pangea* parçalara ayrıldı ve plâkalar yavaş yavaş kuzeye doğru harekete başladı.

Afrika Güney Amerika'dan, Hindistan Avustralya'dan ayrıldı. Hızla yürüyen plâka yavaş yürüyen iterek orojeni dediğimiz olgu ile dağları oluşturdu. Afrika Plâğı Alp Dağları'nı, Hindistan Plâğı Himalayalar'ı, Pasifik Plâğı da Kuzey Amerika'da Kayalık Dağları'nı ve Güney Amerika'da And Dağları'nı oluşturdu.

Mağmadan çıkan malzemenin yerine bazı plâkalar *subduction* denilen dibe dalış hareketi ile mağmaya kayarak eridiler, böylece çıkan ile eriyen malzeme arasında eşitlik ve denge sağlandı. Bu arada Pasifik'teki Farallon Plâğı gibi bazı plâkalar tamamen mağmaya daldı ve eridi gitti. Bugün Orta Amerika'nın batısındaki *Cogo* Plâğı ile Kuzey Amerika'nın kuzey batısındaki *Gorda* Plâğı, ilk kaybolacak plâkaların başında geliyor.

e) Pangea'dan Evvel Pangea'dan Sonra

Hızlı çekimle geriye doğru gidersek, Wegener hipotezine göre 300 milyon yıl evvel yeryüzünün bomboş olduğunu ve sadece Güney Kutbu'nda *Pangea* adı ile buzullarla kaplı küçük bir kıtanın bulunduğunu ve mağmadan gelen yavaş fakat sürekli malzeme ile *Pangea'nın* parçalara ayrılıp, bugünkü kıtaları ve yeryüzü coğrafyasını oluşturduğunu anlıyoruz. Öyle ki, bu coğrafyanın da sabit olmadığını, yılda 3 ilâ 9 santimetrelilik bir hızla kuzeye doğru ilerleyen kıtaların yaklaşık 200 milyon yıl sonra tamamen Kuzey Kutbu'nda toplanacağını ve dünya-

nın yüzünün yeniden boşalıp küresel bir su tabakası ile kaplı olacağını görüyoruz.

Güney Kutbu'ndaki ufacak Pangea'dan bugüne kadar geçen 300 milyon yıllık süreç, yerküremizin 4.6 milyarlık yaşının sadece onbeşte biridir. Demek ki, dünya coğrafyası en az onbeş kere böyle bir değişikliğe sahne olmuş olabilir. Eğer aynı konveksiyon akımları ile mağmadan malzeme yüklenişi ve mağmaya plâka dalışı (*subduction*) devam ederse, bu devri daimle 8 milyar yıllık bakiye ömrü içinde, yer kabuğu daha en az yirmibeş kere coğrafya değişterecektir. Kimbilir her coğrafya değişmesinde, canlılar, insanlar oluşacak; canlılar, insanlar kaybolacaktır. Düşünen insanın oluşması için sadece 100 bin yıllık evrime ihtiyaç görülmüşse, bu, dünya yaşının sadece 46 binde biridir. Hele, dünyanın geri kalan ömrü içinde, evrim yolu ile yeni bir insan yaratmak için 80 bin defa 100 bin yıllık süreler vardır.

f) Pangea'dan Bugüne Canlılar ve İnsanlar

Dünyanın 300 milyon yıl evvelki coğrafyasını yaklaşık olarak biliyoruz. Fakat, dünyanın 4.6 milyar yıl evvel varoloğunda coğrafyası ne idi bilemiyoruz. Bildiğimiz bir şey o tarihte yeryüzünde hiçbir canlı olmadığıdır. Yeryüzünde ilk canlı örneği bundan iki milyar yıl önce atmosferde bulunan inorganik maddelerden, su buharı, amonyak ve metan gazının amino ve nükleik asitlere dönüşmesi ve ultra viyole ışınlarının katalizörlüğü ile oluşan bir hücreli yaratıkla başladı. Yaşam gücü, çoğalma gücü, beslenme gücü ve çevreye uyum gibi hayati özellikleri taşıyabilmesi için bir hücreli bu canlının DNA (*Dezoksiribo-Nükleik-Asit*) molekülüne en az onbin bilgi ünitesi kodlanmış olmalı idi.

On milyon yıllık bir evrim sonucunda tek hücreli bu canlıdaki amino asit kombinasyonu sayısı birden ikiye çıkıyor; genetik DNA molekülündeki bilgi ünitesi sayısı ise, on milyonu bularak, tek hücreli canlı bir bakteri hayalini alıyordu. Ortalama her on milyon yıllık evrim dönemlerinde, temel amino asit sayısı bir adet artıyor; genetik DNA molekülündeki bilgi ünitesi sayısı ise, kırk katına çıkıyordu. Yaklaşık 700 milyon yıl önce yaşayan tek hücreli amib'den başlayarak, bu canlılar yeteneklerini artıra artıra, kontrol ve geri tepme mekanizmaları, uyum sağlama olgusu, değişim ve başkalaşım işlevleri sayesinde yeryüzünde milyonlarca çeşit bitki ve hayvana dönüştüler.

Günümüzden 600 milyon yıl önce yosunlar ve mercanlar, kabuklu deniz hayvanları, denizanaları, istridyeler ve kurtlar oluştu. Daha sonra, 400 milyon yıl yaklaşınca balıklar ve dinazorların ataları olan hem karada hem denizde dolaşan sürüngenler yaşadı. Dinazorlar ve kuşlar dönemi 220 milyon yıl evvel başladı ve 160 milyon yıl sürerek bizi 60 milyon yıl öncesine, primat kabul edilen ve başlıca cinsleri şempanze, orangutan ve gorilden ibaret olan memeliler dönemine getirdi.

g) İnsanın Oluşumu

Primat'lar döneminde amino asit kombinezonu sayısı 140'ı bulmuştu.

Amino asit kombinezonu 400 bin yıl evvel 141'e çıkararak insan zamanı *Antrapoid*'ler gelişti. Daha sonra, *Homo Habilis* (Âlet yapan insan), *Homo Erectus* (Ateşi bulan insan) ve nihayet 100 bin yıl önce de *Homo Sapiens* (Düşünen İnsan) ortaya çıktı. Kutsal kitaplardaki Adem ile Havva, *Homo Sapien*'lerin ilkeleri olsa gerektir.

İnsanoğlu artık dünyaya gelmiştir. Beyin hacmi 100 bin yılda beş misli büyüklüğe, DNA genetik molekülleri içindeki bilgi ünitesi sayısı 20 milyon ciltlik bir kütüphanenin hacmine erişmiştir. Boyu birkaç mikron mertebesindeki bir DNA genetik molekülünün içinde binlerce trilyonluk bilgi ünitesinin bulunduğunu hayalimize sığdırmak bile bize zor gelmektedir. Bu inanılmaz düzenin ve akılcı evrimin gerisinde, makro kosmos'tan mikro kosmos'a kadar ilâhi bir gücün mucizevi varlığının bulunduğu kanıtlanmakta, bu arada bütün bu olayların tesadüfi olarak gerçekleştiğini ileri süren materyalist düşün sistemi de iflâs etmektedir.

İnsanoğlunun tarih öncesi (*prehistorik*) dönemi otuz bin yıl öncesinden başlar; tarihsel (*historik*) dönemi ise, son on bin yılı kapsar. Düşünen insanın tarihsel döneminin dünyanın yaşına oranı o kadar küçüktür ki, dünyanın yaşını bir yıl farzetsek, tarihsel insan dönemi bu sürenin sadece bir dakikasını oluşturur. Acaba, insanoğlu yeryüzünde kaç dakika daha yaşacaktır.

Yeryüzünün yaklaşık 8 milyar yıl daha ömrü vardır. Bundan şüphemiz olmasın. Çünkü, dünya, güneş sisteminin bakiye ömrü kadar yaşayacaktır. Ama bugünün insanı bu kadar uzun bir süre, yani 8 milyar yıl daha yaşayabilecek midir? Geçmişini bilen insan geleceğini tahmin edebilir mi? Kendisini bekleyen tehlikeleri sezip, geleceğini güvence ve kontrol altına alabilir mi? Dilerseniz bu sorulara geçmişin ışığında bir göz atalım.

İNSANIN GELECEĞİ?

a) Nüfus Yönünden Olasılıklar

Homo Sapien'lerin 100 bin yıl öncesinden 20 bin yıl öncesine kadarki nüfusu yeryüzünden belki de parmakla sayılacak kadar azdı. Milâttan önce 5000 yılında insanoğlunun nüfusunun yaklaşık 100 bin kişi olduğu varsayılmaktadır. Bu arada geçen 95 bin yıllık süreçte yılda ortalama nüfus artışı onbinde bir mertebesinde olmuştur.

Dünyadaki insan nüfusu, genelde hep geometrik olarak artmıştır. Hazreti İsa'nın doğumuna rastlayan yıllarda nüfus artış hızı onbinde

iki, MS 1000 yılında onbinde 4 ve nüfusun 500 milyon civarında olduğu MS 1500 yılında ise binde bir mertebesinde olmuştur. Eldeki veriler dünya nüfusunun MS 1800 yılında 906 milyon MS 1900 yılında 1.6 milyar ve MS 1990 yılında 5.1 milyar olduğunu göstermektedir. Buna göre, dünya yıllık nüfus artışı geçen her yüzyılda ortalama binde 3.4 kadar artarak, MS 1990 yılında binde 18'e kadar ulaşmıştır.

Bu oran, korkunç bir "kaos"a işaret etmektedir. Çünkü, hiçbir önlem alınmazsa ve bir an için nüfus artış oranında artış olmayacağı dolayısı ile binde 18 büyümenin sabit kalacağı varsayılsa bile kısa zamanda yeryüzü yaşanılmayacak kadar insanla dolacaktır. Şöyle ki, bugünkü 6 milyar nüfus, MS 2100 yılında 6 katına, MS 2200 yılında 36 katına, MS 2300 yılında 220 katına ve MS 2500 yılında 8103 katına, MS 3000 yılında ise 65 milyon katına çıkacaktır. Hangi yeryüzü bu kadar kısa zamanda bu astronomik miktarlardaki nüfusu kaldırabilecek? Bu nüfus hangi gıda ile beslenecektir?

Bu bir gerçek "kaos"tur. İnsanoğlu bu kaos'a izin verecek midir? Hiçbir önlem alınmazsa maalesef bu "kaos" nüfusun 220 kat artacağı MS 2300 yılından evvel bile gelebilecektir. Nüfus artış oranını sınırlayacak önlemler alınmadıkça "kaos" kaçınılmaz olacaktır. Ancak, insanoğlu bunda başarı sağlayabilirse, yer kabuğunun en üstünü vasıflı canlı türü olarak nüfus patlaması kaos'undan kurtulacak ve çevre şartlarının elverdiği sürece yer kabuğunda yaşayabilme izni alacaktır.

b) Yer Kabuğu Yönünden Olasılıklar

Birkaç yüz milyon sene sonra, plâkalar Kuzey Kutbu'na sürüklenmiş olacak ve yeryüzü gene küresel sularla kaplanacaktır. Karada ve ılık iklimlerde yaşayabilen insanoğlu suda ve soğukta yaşayamayacağı için, eğer nüfus "kaos"u yoksa, çevre "kaos"undan dolayı yok olacaktır. Dünyanın geri kalan 8 milyar yıllık ömrüne göre bu 100 milyon yıllık ömür bile çok çok kısadır. Bir yıl içinde bu 4.5 gün gibidir.

c) Evrim Teorisi Yönünden Olasılıklar

Nasıl insanoğlu bir milyon veya 100 bin yıl evvelki atasına göre evrim yaparak, şempanzeleri, gorilleri ve orangutanları geride bırakıp onları yeryüzünün nadir ve hayvanat bahçelik yaratıklarına indirgemişse, 100 bin yıl sonra evrim yolu ile gelişecek ve başkalaşacak yeni bir canlı türü ortaya çıkacak, insanoğlunu aynı duruma indirgeyebilir. O takdirde yeryüzünün en üstün yaratığı insanoğlu değil, o yeni tür canlı olur. O yeni tür canlı, türü azalan insanları hayvanat bahçesinde sergileyebilir.

Evrim ve başkalaşma süreci, DNA moleküllerindeki bilgi ünetilerinin çokluğundan ötürü gittikçe artan bir hız kazandığı için, yeni bir insan

türünün oluşması için geçecek zaman artık eskisi kadar da uzun (100 bin yıl gibi) olmayacaktır. Dolayısı ile, bugünkü insan türü kısa sürede, belki 50 bin, belki 200 bin yıl sonra sona erecek ve yeryüzündeki yaşam, o yeni insan türünün veya o yeni canlı türünün hegemonyasına girecektir.

O zaman belki nüfus sorunu da, çevre sorunu da, küresel su tabakası sorunu da sorun olmaktan çıkabilecektir. Belki de, o yeni canlı türü, ışık ötesi hızlarla, zamanını aşmayı başaracaktır. İnsanın hayal gücü esasen ışık hızının çok üstündedir. DNA moleküllerindeki bu yetenek ile günün birinde, bedeni ile değil, ışık hızının çok üstündeki hızlarla ruhu ile maziye ve istikbâle seyahat etmeyi becerecek ve kainâtın boşluklarına, diğer âlemlere seyahat ederek, dünyayı terk edecektir.

NIÇİN BURADAYIZ?

Hakikatleri ve sırlarla örtülü gerçeği aramak uğraşısı, sevgi ve Tanrı kavramları'nı idrâk etmek olgusu ilk düşünen insanın, *Homo Sapien*'in varolması ile, yani Adem ile Havva'nın yaratılışı ile başlar. Masonluğun kökeni, işte bu nedenle insanoğlunun kökeni ile aynıdır.

İnsanoğlu daima karanlıklardan kurtulup, kendini aydınlığa atmak için koşmuştur. Evrenin sırlarını çözmek ve çözebilmek için bilgi sahibi olmuştur. Bilgi sahibi oldukça, evreni ve onu yaratan Tanrı'yı ve Tanrı'nın eserlerini sevmiştir. Faruk Erengül kardeşimiz veciz bir şekilde bunu şöyle dile getirir [6]:

"Bilgi ve sevgi arasındaki, bu birbirlerini daima destekleyerek artıran ilişkiyi, Tanrı ile kendi aramıza intikal ettirdiğimiz zaman gerçek mutluluğa erişmiş oluruz. Tefekkür hücreleri ile başlayan bilgi ve sevgi yolu, Masonluk derecelerinin herbirinde, gönülden bağlananlar için, daha aydınlanacak ve daha çok sevgi daha çok bilgiyi, daha çok bilgi daha çok sevgiyi doğura doğura, sonunda mistisizmin kanatlarında tefekkür evrenine uçar ve vuslatın yolunu buluruz."

Mason, tüm insanlık âlemi için sevgi ve mutluluk mâbedi kurmak için vardır. Sayıları toplum içinde azdır. Bazı toplumlarda nüfusun yüzde biri; bazılarında ise, onbinde biri kadardır. Örneğin, Türkiye'de ilkokullaşma oranı %90, üniversiteleşme oranı %12 mertebesindedir. Masonların toplumdaki oranı ise, onbinde birdir. Dolayısı ile, önemli olan bu nâdide okulun öğrencisinin sayısı değil, keyfiyettir. Çünkü, Masonluk bir öğretisi sistemi, iyi kalete ürünlerin yetiştirildiği özel bir sera gibi iyi kalite insanların yetiştirildiği özel bir insanlık üniversitesidir. Bu üniversitede yetişenler tüm insanlık için iyiliğin, doğruluğun, güzelliğin ve kardeşlik sevgisinin egemen olacağı bir dünyanın

yaratıcıları olacaklardır. Onlar özel kişilerdir ve özel olarak yetiştirilmişlerdir.

İnsan gerek zaman, gerek mekân, gerekse güç bakımından doğanın âciz bir varlığıdır. İnsan bu üniversitede bir taraftan evrenin makro ve mikro derinliklerinin sırlarını çözmeye çalışırken, diğer taraftan kendini aşarak, kendi benliği içinde Masonik kimliğini bulur.

Bu üniversitede, insana doğuştan gelen ve tüm diğer yaratıklarda bulunan kötü his, içgüdü ve zaaflarını yenmesi öğretilir. Akıl ve hikmetin ışığında doğruluk, gerçekçilik, samimiyet, tolerans, adâlet, özveri, tevazu, eşitlik, dayanışma, ahlâk, sadakat, güzellik, iyilik, şefkât ve karşılık sevgi gibi erdemlere yücelmenin yolları gösterilir.

Bu üniversitenin topluma göre çok az sayıdaki öğrencilerinin gösterdikleri sınırlı çabaların ve eriştikleri mükemmeliyetin, tüm dünyada bir insanlık ve sevgi mâbedi yaratmak için yeterli olmayacağı ileri sürülebilir. Özel bir serada itina ile yetiştirilmiş üstün kaliteli bir ürünün, bütün çiftçiler ve ziraat âlemi için bir örnek ve bir anahtar teşkil edeceği, her çiftçinin aynı kaliteli ürünü alabilmek için bu örneği ve bu anahtarını kullanacağı unutulmamalıdır. Çünkü, bu üniversitede öncü ve örnek insan yetiştirilir.

Bu üniversitede hiçbir eylem yapılmaz, eylem kararı alınmaz; hattâ, üniversitenin devamlılığını sağlamak ve öğrenci seçimindeki titizlik ve özeni korumaktan öteye hiçbir karar da alınmaz. Bu üniversitede, günlük yaşantıdan bir süre için koparak, vicdanının sesini dinlemek üzere, zevkle, iştiaqla, isteyerek ve severek toplanılır; bireyler kendilerini yetiştirmek, yüceltmek, olgunlaştırmak, yanlışlarını gidermek için bazı dersler alır ve bu dersleri dış âlemde uygularlar.

Bu üniversitenin öğrencileri hayat boyu öğrenci kalırlar ve mimarlık dersleri alırlar. Önemli olan Evrenin Ulu Mimarı'nın yardımı ile, bireyin başarılı bir mimar olması, kendisi ve toplumu için evrensel mutluluğa erişmesidir.

Bu üniversitede başlıca görev kendini bilmek, daha uygar olmak, diğer insanlarla ve bilhassa kardeşleri ile bütünleşerek, diğer insanları daha çok sevmek ve daha çok sevmektir.

Bu üniversiteye girişin yapıldığı tekris töreninde yeni adaya şöyle seslenilir:

"Masonlar birbirlerine kardeş derler ama kardeş olmayanları da severler. Aslolan insanları sevmektir. Kardeşlerim, dünyada verdikçe azalmayan ve bilâkis artan yegâne şey sevgidir. Sevgisiz insanlar acımasız ve zâlimdirler. Evrenin Ulu Mimarı, onlara acısın ve kalplerini sevgi ile doldursun."

Yunus Emre yüzyıllar önce, bu öneriyi Tanrı sevgisi ile bütünleştirerek şu veciz dize ile dile getirmiş:

*"Elif okuduk ötürü
Pazar eyledik götürü
Yaradılmışı severiz
Yaradandan ötürü"*

Sevginin görevinin başarı ile yerine getirilebilmesinde en büyük vasıta ve en büyük güç ise, düşünce hürriyetimizdir.

Sözlerimi Cevat Memduh Altar kardeşimizin şu cümlesi ile bitirmek istiyorum [3]:

"Doğa, yaratıcı gücünü insanın yardımı ile daha da verimli kılar. İnsanın insana yönelik düşün gücü, akıl ve hikmetin katkısı ile, bilim, kültür ve sanatta, statik değil, dinamik gelişim içinde tüm dünyaya yararlı olur ve insan sevgisinde bütünleşir."

Dileriz, Evrenin Ulu Mimarı insanın insana yönelik düşün gücünü insan sevgisinde bütünleştiresin.

REFERANSLAR

1. Erengül, Faruk "Evrenin Sırları Nerede Saklı," *Mimar Sinan* 17, s. 20-45, 1975
2. Erengül, Faruk "Evrende Zekâ II," *Mimar Sinan* 46, s. 22-32, 1982.
3. Tezcan, Semih S. "Hayat Felsefesinin Temel Unsurları," *Eğitim ve Araştırma Vakfı Yayınları, Seher Yıldızı Sok. 22/11, Etiler, İstanbul, 1982.*
4. Gürmen, Sinan "Evren, İnsan, Mason," *Mimar Sinan* 49, s. 17-26, 1983.
5. Akkan, Ahmet "Evrende Uzay Boyutları ve İnsan," *Mimar Sinan* 52, s. 37-47, 1984.
6. Erengül, Faruk "Tefekkür Hüccresinden Tefekkür Evrenine," *Mimar Sinan* 52, s. 29-36, 1984.
7. Cezik, Atilla ve Arkadaşları "Çağdaş Dünya, Yeni Toplum Düzeni ve Globalleşme Karşısında Masonluk," *Ulus Olgunlaşma Grubu Yayınları No. 4, Türkiye Fikir ve Kültür Derneği, s. 170, 208 Ankara, 1992.*
8. Tezcan, Semih S. "Evrenin Sonsuzluğunun İlham Ettikleri," *Mimar Sinan* 87, s. 79-80, 1993.

MASON VE GÖREV

Abdurrahman ERGİNSOY

Son günlerde -birkaç yıldan beri- Türk masonluğunda karşılaştığım bozukluklar yüzünden sık sık aklıma şu soru gelir: Neden Mason olduk?

Kâmil insan demek olan Mason, Masonluğa girip üye olmasıyla Masonluk sıfatını kazanıyor, Mason oluveriyor mu?

Bunlara cevabı Localarda ve Kardeş sofralarında aramaktayım.

Pek çoğumuz, özellikle İstanbul'da mesafelerin ve trafiğin açtığı yorgunluk nedeniyle, pek çok Kardeş locada ve yemek salonunda dinlenmek, bazan eğlenmek ve vakit geçirmek amacıyla bulunmaktadırlar kanaatine ulaştım. Yaptığım konuşmalarda bazı kardeşlerin Masonlukta (ama gerçek Locasında) aradığını bulamadıkları, bazılarının da eğitim ve öğretimin (kendi Locasında) kendisine birşey vermediğini ifade ettiklerini duydum. Acaba Loca görevlileri, rehber üstatları bu kardeşlere taşlarını yontmada yardımcı olamıyorlar mı? Ma-

sonluğun felsefesini, özünü, içeriğini, ideal ve ruhunu aktaramıyorlar mı diye düşünüyorum.

Bugüne kadar ben şunu öğrendim: Mason olmak demek kendini aşmak demektir. Ham taş yontmanın amacı bu. Bu işleyle Mason yaşamında iki yerde olur:

1- In vitro deyimi ile dile getirilen Mason çıraklıktan ölünceye kadar Locada âlet-edevatla, sembollerle kendi üzerinde çalışmasıdır.

2- In vivo deyimi ile dile getirilen, çıraklıktan ölünceye kadar, kardeşleriyle beraber ve dış âlemdeki yaşamında yaşanan olaylar ve yaşadığı olaylardan elde ettiği deneyimlerle ve de okuyarak mâna âlemini aydınlatma-ya çalışmasıdır.

Bu çalışmalar sonucu, operatif Masonluğun inşa ettikleri büyük taş mâbet yerine spekülâtif Mason olarak kendi kişiliğinin mâbedini yapmaya yönelmiş demektir. Bu haliyle de insanlık ideal mâbedini inşa çalışıyor demektir. Çünkü asıl ideal mâbet

kendi kişiliğinin mâbedini yaparken oluşturduğu her taş mükemmel bir insan demektir Böylece mükemmel bir insanlık mâbedi ortaya çıkar.

Masonun zor işi işte budur.

Bu çalışma (tabii her zaman böyle zorlu çalışma olmasa da) verildiği gibi Masona verilen dereceler, tecvih edilen dereceler o Masonun hakiki derecesini değil, matrikülüne yazılan, diploması verilen derece değil, gerçek derece onun fikren, manen ve de ahlâkın eriştiği, ulaştığı derecedir.

Loca toplantısı açılırken söylenen (Kardeşlerin beni öyle bilir)'in gerçek karşılığı, Mason kardeşlerin kendilerini aşmış olarak, ruhlara nüfuz ederek o kardeşi görüp okuyacak gözlerle ulaşmış kardeşler kastedilmektedir.

İnsan olarak bulunduğumuz toplum içindeki ortak yaşamımızda rastladığımız pek çok olayda üzülürüz, sinirleniriz. İşimiz gereği gittiğimiz ve görüştüğümüz kişilerin sözleri, hareketleri bizi üzebilir. Bu halde sorar araştırırız: o kişinin iyi eğitim gördüğü, fakülte bitirdiği, zeki çalışkan bir kişi olduğunu öğreniriz. Bu kişi öğretim görmüştür ama genel deyimle adam olmamıştır. Adam olmaya yalnız eğitim ve öğretim (tabii harici âlemdaki eğitim ve öğrenim) görmesi yetmemektedir.

Çocuk belirli yaşa kadar pek çok kavramlardan habersiz yaşar,

eylemde bulunur. Önce aileden, sonra çevreden bir şeyler alır, okula başlar, görüş, kavrayış, anlayış ve düşünme yeteneğine göre bilgilendirilir. Böylece kendisinde var olan akıl ile muhakeme ve analiz etmeye, sonra senteze başlar ve bu hale göre kendini geliştirmeye çalışabilir.

Bu gelişmede de yine aile, çevre etkisi sürer. Eğer aile huzurlu ve bilgili ise çocuk iyi bir ortamda gelişiyor diyebiliriz. Karı koca çalışan bir ailede çocuğun eğitime yardım edecek vakit ayrılmazsa etkiler altında kalabilir. Aynı şekilde vaktini kumarda harcayan bir ananın çocuğuna kötü etkisi olmaz mı?

Böyle durumlarda çocuk veya kişi, belki özünde sahip olduğu yeteneklerinin kapağını açacak şekilde öğrenim ve eğitim görmeyebilir. Çünkü çalışma ve edinimlerinde bir yönlendirme olmamaktadır.

Kişinin moral, bedensel ve kültürel yapısına da dikkat edilmesi önem taşır. Bu hususa dikkat edilmezse çalışmalar, yönlendirmeler semeresiz kalır.

Oysa yüzyıllardan beri, eski bilginler, eğitimciler, filozoflar ve dinler insanın gelişip olgunlaşması için sürekli aydınlatmalarında bulunmuşlardır ve bulunmaktadırlar. Bu aydınlatmaların en belirgin dövizini -Kendini bil- olmuştur, olmaktadır ve olmaya devam edecektir.

Alşiminin kurşunu altına çevirme sembolizması, Rose Croix'nin

benzer görüŖü, Gazali'nin Mutluluk Kimyasındaki sistemi, Jung'ın, E.Fromm'un metodları, hindin yogası hep Kendini Bilmeyi iŖlemiŖtir. Bu yöntemle kiŖi öz varlığını yani Ben'ini tanıyıp öğrenmeye çalıŖır. Eğer ben'in tanıyıp kavranması sağlanırsa kiŖi bedenini ve zihnini beceri ile iyi yolda kullanmayı başariır. KiŖi gerçek varlığını tanıması sonunda beden ve zihnin bütün bölgelelerine egemen olabilir. Dinlerin, Raja Yoga'nın, tasavvufun, psikolojinin yapmak istediği budur.

Böylece insan iç dünyasına yönelip önce kendi özüne, sonra evrene, daha sonra da yüce güç'e yönelir. Kendini tanıyıp seven, insanları sever, bilgiğe ulaşabilir. Artık o olgunlaŖmış, yücelmiŖtir, insanları yüceltmeye, mutlu kılmaya yönelir, evrene yönelir, onun sırlarını okumaya yönelir. Ben ile ben olmayı ayırt edebilmektedir artık.

İŖte bu bilinçlenmedir. Bilinç en kabul edilir şekilde zihinsel iŖlemlerin ve hislerin bilgisidir diye tanımlanmaktadır.

Bilincin geliŖmesi, bilincin üst düzeye çıkıp aydınlanması ile başlar. Ve kiŖi hemen Ŗu soruları sorar kendine: Ben kimim, neyim? nereden geldim, nereye gidiyorum? Neden var'ım?

Gerçekte bu soruların cevapları, kiŖinin kendi içindedir. Kendini bilme yolunda bilinçlenmeye, aydınlanmaya ve sonra da kendine ulaşma çabası, önce kiŖinin yaşamındaki bilgilenme, eğitim , çev-

re gibi önemli etkenlerle olmaktadır. Yukarıda aile, çevre ve eğitim etkenleri ve kiŖinin özündeki yeteneklerin varlığı ve etkenlik derecelerine göre deęiŖtięini vurgulamıŖtık. Ayrıca kiŖi kendisi de etkide bulunan faktörlerin uyardırdığı atılım ve hevesle de aydınlanma ve olgunlaşma çabasını güçlendirebilir. Ancak yüzyılların ortaya koyduğu gerçek ise kiŖinin tek başına, yardım olmadan aydınlanma ve yücelme yolunda mükemmel bir düzeye çıkamayacağını göstermiŖtir.

Bilinçlenmeye, aydınlanmaya kendini bilmeye bir an önce ulaşmak, insan olarak yükümlü olduğu ödevleri ve görevleri yerine getirmeye, özetle insanları sevmeye- biran önce ulaşmak için çalıŖırken önüne çıkacak zorlukları yocketmek için bir disipline ve disiplin içinde yol gösterecek rehber ihtiyacı vardır.

Bu tarz çalıŖma ile kiŖi öz varlığını anlamıŖ, öğrenmiŖ olur. Sonra da çevresini saran insanların varlığını idrak eder. Bu idrakle tefekküre dalar, kendisinin de insan olduğunu, insan olarak bir görevi bulunduğunu bunun yerine getirilmesine çalıŖması gereğini anlar.

Gerçekte evrende her nesnenin mutlaka bir ödevi-görevi vardır. Ama genelde insanlar, kendi mutluluklarını düşünce-sizce teknolojinin yarattığı rahatlıkta bulmaya yönelmiŖlerdir ve doğru yoldan uzaklaŖmıŖlardır. İnsan sevgisi için, kardeŖ sevgisi için çalıŖarak, yücelerek insanlara

hizmet etme yemini yapan bizler de ne yazık ki aynı gerçekle başbaşayız.

7 yüzyıl önce Hayyam ne diyor: Sevgiyle yoğrulmamışsa yüreğin Tekkede, manastırda eremezsin Bir kez gerçekten sevdin mi dünyada

Cennetin cehennemim üstündesin

Bu sevgiye ulaşamazsak -ki çoğumuz ulaşmış değiliz- Masonik ilkelerden de uzağın demektir. Masonluk insanın yücelmesini sağlama hizmeti demektir. Masonluk bu iş, bu eylem için vardır. Bir eğitim öğretim sistemi ile insanı yetiştirme ve yüceltme yoludur. Ham taşı yontma metodu budur. Bu yol ile Mason olunur, kâmil insan olunur. Mason olduktan sonra verdiği söz ve yemine göre ana görevi-ödevi olan insanları mutlu kılma ve yüceltme eylemine çalışmaktır.

Ancak bu sözler kısa bir süre sonra unutuluyor.

Daha tekriste Nur'un uyandırılmasıyla birlikte Kendini Bil-Kendini Tanı telkininde bulunulur. Böylece aday zihinsel düzeyden ruhsal düzeye yükselir ki bu halde gerçek kişiliğinin beden ve zihinden üstün olduğunu, her ikisinin de Ben tarafından bir araç gibi kullanıldığını idrake başlar, bilinçlenmeye çalışır.

Masonluk (inisiyasyon ve Loca) sistemiyle kişinin bilincinin güçlendirilmesi için aile dışında belirli bir disiplin içindeki eğitim ve

öğretim sistemi ile yaratılan ve adeta aile ortamı varmışçasına güzel ve sıcak duygularla dolu Kardeşlik havası içinde - bir tür sosyo aile tipi oluşan bir birliktir.

Masonluk, çevresindeki kişileri ve toplumu kendi sistemi ve değerlendirmesiyle etkileyerek kendi disiplini ve ilkelerini, fikir ve kültürünü kişilere ve topluma benimsetme yolunu tutmuştur. Çünkü tuttuğu yolun insanlığın mutluluğu için, refahı için, insan sevgisi için olduğunu, bunu amaç edindiğini 276 yıldır yaşayan kuruluşun bunu ispatladığını göstermiştir.

Bugün ne yazık ki Türk Masonluğunun, bu bilinçlenme ve sevgi yolu, belki bilerek, belki bilmeyerek baltalanmaktadır, hem de kendi Kardeşleri tarafından.

Konuya tarafsız olarak bakarsak derdin özü, Masonun davranışlarıyla ile çevreyi ve insanları etkileyip değiştirme yolunda olması gerekirken onlar çevreden gelen yanlış değerler ve değer yargılarının ve şartlanmaların içindedir.

Bunlar Masonluğun Kültür-Ahlâk-Sevgi üçgeni olduğunu, Masonun sorumluluk ve ödev-görev bilincine sahip olduğunu -olması gerektiğini-unutup haricî âlemdeki güçlükleri keşfetmekle uğraşırlar. Kendi varoluşlarını bir dizi seçenek olarak görür ve bu seçeneklerle ancak kendileri karar verip sorumlu olduklarını kabul ederler. Kimse onlarla yarışamaz. Sonra da eylemsizlik

haline geçerler, yani pasif olurlar. Buna da pek çok bahaneler yaratırlar.

Bunlara Masonluğu anlamamışlar diyebiliriz. Bazıları Masonluğun görevini bitirdiğini, eskidiğini ifade ederler. Ben diyorum ki bugünkü Masonluğun soyut olarak belki bir anlamı yoktur, sanılabilir. Onun tüm anlamı geçmişten gelen Masonluk bağlarının gücünde, eskilerden aktarılan geleneğin özündedir. Masonlukta geçmişe dayanmayan, hiçbir eskiye borçlu olmayan bir yenilik yoktur. Mason bu geleneğin sınırını iyi bilmezse görevinin gereklerini yerine getirmez.

Tabiatı aşmaya çalışan, kendini bilmeye çalışan Hürmason kendini gerçekten hür saymak ve hür olarak hareket etmek ister. İşte bu, Masonluğun, bugüne kadar ki yaşamının güçlü olarak sürmesinin sırrı, Masonun ödev-görev bilincine bağlı olması demektir.

Masonun ödev-görev'i bence şudur:

Ödev-görev, yükümlü bulunduğumuz manevî, insanî varlığımızın devam ve bekasına yönelik taahhütlerin yerine getirilmesidir.

Mason ödev-görev bilinci ile kendisini bilerek hareket ettiği zaman hiçbir işinde ve eyleminde harici yaşantısındaki kişiliğini ve üstünlüklerini dile getirmez. Çünkü gelenek ve Masonik düzen, hiçbir yatırım olmadan, içten, gönülden iş yapmayı, eylem-

de bulunmayı, konuşmayı, verilen görevleri seve seve yerine getirmeyi özetle Masonca yaşamayı istemektedir, gerekli görmektedir.

Gelenek, masonlukta eski günlere ait bilgiler değildir. Masonlukta gelenek eskiden beri birikilen Masonik bilgiler ve bu bilgilerin bize aktarılma metodunu anlatır. Yoksa geçmiş özlemi değildir. Masonik gelenek bir bilgi meşalesidir. Halen ışık saçan bu meşaleyi biz de yanar halde, ışık saçarak halde tutmaya ve genç kuşaklara öylece aktarmaya mecburuz. Gelenek ne put, ne de kalıptır. Bu geleneğin incelenmesi, bilinmesi gereklidir ki onlardan yazılmamış kurallarımızı, Masonik etiketi özetle Masonluğu öğrenelim. Böylece ta baştan beri yaşayan, yaşatılmak istenen ilkeleri, Masonik bayrağı, Masonluğu, Masonca yaşamak aşkı içinde sonsuz dek sürdürme sağlanmış olur.

Mason bu ödevle yükümlüdür. Mason ettiği yeminlere, verdiği sözlere uygun ve bağlı olarak yaşamak, eylemde bulunmak zorundadır.

Yorgun olarak işimizden gelip toplantıya katılarak; eğer Masonluğu benimsemişse, sevmişse toplantıya katılmakla kişiliğinde bir değişiklik olduğunu mutlaka farkedecektir.

Bir gün akli-hikmet, kuvvet ve güzelliğin kendi içinde yeni bir görüş, bir inanış, yeni bir yaşamın kapılarının açıldığını görecektir. Yine bu kardeş, bu yeni gö-

rüşle ve yeminlerine sıkıca bağlı olarak kendi kısır yaşamından ve işinden daha çok zaman ayırma yollarını bulup loca çalışmalarına daha çok katılacak, locasındaki aksaklıkları ve aynı şekilde toplumun problemlerine karşı kendini motive edercesine önemseyip bunların üzerine eğilecektir ve eyleme geçecektir.

Unutulmaması gereken bir şey de ödev ile mutluluk arasındaki bağıdır. Bu bağ ne kadar güçlü olursa ideale ulaşmak yolunda başarı daha yakın ve sağlam olur. Bir de şunu eklemeliyim. Masonun mutluluk duymayacağı, gücünü ve yeteneklerini aşacak görevlerden kaçınmasının da doğru olacağını vurgulamak doğru ve uygun bir görüş olmaz mı?

Bizlere verilen ödev ve görevler Masonluğun ve Masonun ve de insanın parçasıdır.

Geleceğin kimi karanlık, kimi aydınlık ve umut dolu günleri bizleri bekliyor. Bu nedenle güçlü olmak, dirlik ve düzenlik içinde ilkelermize doğru, yeminlerimize sadık olarak ödev ve görevlerimizi yerine getirmeye çalışmalıyız. Bununla yükümlüüz.

Kâmil insan şu niteliğine sahip ise kâmil insandır:

- iyi düşünce ve ifade
- iyi eylem
- iyi ahlâk
- iyi bilgi sahibi olmalıdır.

İnsan olarak yücelme yolunda çalışan Mason, yücelmenin temelinde Düşünceyi eyleme dönüştürmek olduğunu bilecektir. Demek ki ilk ödev-görev düşünmektir. Masonluğun en kısa tarifi olarak Masonluk düşünme sanatıdır deyimi olduğunu hepimiz bilirsiniz. Ama Mason yalnız düşünüp sonra ifade edip duracak mı? Hayır. İlk eylemi düşünmek, ikinci eylemi ise düşünceyi hayata geçirmektir. Operatif Mason düşünüp taşını ona göre yontar ve yerine kor. Spekülatif Mason da önce düşünür sonra onu realizasyona sokar. Tabii düşüncesini realize ederken zevk alacağı şekle sokmayı da yine düşünür.

Çoğumuz var olanı keşfetmiş gibi yapıyoruz. Varolanı sergilemek yetmiyor, arzu edileni ve de insanlığa yakışanı düşünüp bulmak ve onu sergileyecek hale getirmek gereklidir. Çünkü üstün kişi olan Mason, düşünce ve sözlerinin yaptıklarıyla denk olmasını ister, sözlerinin yaptıklarını aşmasından utanır.

Tüm Kardeşlerimin yaptıklarının düşünce ve sözlerini aşmasını diliyor, anılarınızla, sevdiklerinizle ortak yaşamınızda Sevgi ile taşarak hem kendi, hem de tüm insanların mutluluğunu arayalım, bu yolda çabamızı akıl ve hikmetle yönlendirelim, Sevgimizin gücünü kullanalım. Güzelliğe ulaşalım.

POLONYA'DA MASONLUĞUN KISA BİR TARİHÇESİ

Çeviren: Falih ERKSAN

Anlatıldığına göre Polonya'da Hürmasonluk, ilk resmî Mason Locasının kuruluşundan takriben bir kaç yıl önce, "La Confrerie Rouge" Fransızca adı ile mevcut imiş. Hiç şüphe yok ki, ilk Loca 1742 yılında, Andrzej Mokronowski adında bir asilzade tarafından Wisniowiec, Wolhynia'da kurulmuş idi. Mokronowski, İngiliz ve Alman Masonları ile yapmış olduğu temaslardan sonra Polonya'ya henüz dönmüştü ki, hemen ertesi yıl Saksonya Hükümdarı da olan Polonya Kralı III.üç August kendi sarayı içersinde Skoç Riti denetimi altında bir Loca kurulmasına önyak olmuştu. Bizzat Kırallık tarafındanda teşvik ve tasvip gören Masonluk böylece süratle Polonya'nın her tarafına yayılabilmek imkânı buldu.

1744 yılında, Polonya Masonluğunun kurucusu olarak kabul edilen Mokronowski, Polonyanın Başkenti olan Worşova'da Trzech Braci "Üç Kardeşler" adındaki Locayı kurdu. Bu yeni Loca'nın üye sayısı çok kısa bir zamanda 75 e ulaştı. Hemen hemen aynı zamanlarda Gdansk, Danzig, Dukla ve daha bir çok yörede Localar kuruldu. Bütün bu Loca-

lar, İngiltere Masonluğunun kabul etmiş olduğu 1723 Anayasasına uygun olarak çalışmalarını sürdürmekte idiler.

Başlangıçta, Polonya Masonluğu, üyeleri arasında pek azı Polonya doğumlu olan kimselerden oluşuyordu. Bununla beraber, 1767 de sırf Polonyalıların teşkil etmiş olduğu, Cnotliwy Sarmata veya "The Virtuous Sarmatan" adı ile bir Loca tesis edildi. Bu Loca, bütün diğer Polonya Localarına karşı bir Ana Loca vasfını aldı. Bütün bu Locaların üyelerini her dinden ve her meshepten oluşan Kardeşler teşkil ediyordu. Bunların arasında, ekserisi hiç bir mesleğe mensup olmayanlarda dahil olmakla beraber, asilzadeler, katolik olan din adamları, Polonya ordusuna mensup subaylar, ressam, tiyatro sanatçıları, müzisyenler ve bir çok sanat erbabı bulunuyordu.

1769 un 28 Eylül günü, Polonya Masonluk tarihine yeni ve önemli bir adım olarak damgasını vurmuştur. Bu tarihte, fransızca adı ile Grande Loge "du Vertueux Sarmate" de Varsovie Büyük Locası muntazam olarak August Maszynski tarafından is'ad edilmiştir. Bu büyük Locayı dokuz Loca teşkil ediyordu, bunlardan yedisi Polonya içerisinde ve ikisi yurt dışında çalışmakta olan Localardı. Yurt dışındaki bu iki Loca, özellikle siyasî mültecilerden oluşmakta olup, üyelerini o zaman Rusyanın ağır etkisi altında bulunan Polonya vatandaşlarının, emniyetleri bakımından Avusturya'ya sığınmış olanlar, teşkil ediyordu.

1772'lerde ilk bölünme hadisesi gündeme gelmeye başladı. Rusya, Prusya ve Avusturya'nın devamlı baskıları altında kalan Polonya Hürmasonluğu zayıflamaya ve kuvvet kaybetmeye başladı. En sonunda, seyrekte olsa, yapılan Masonik toplantılarda son verildi ve yeni Büyük Üstad, Alois Frederik Brühl Polonya Masonluk oluşumunu Alman Obediyansı altına girmesini sağladı.

Böyle karmaşık bir duruma elbetteki uzun zaman devam edilemezdi. Mokoronowski, Ignacy Potocki ve arkadaşları, Katazyna pod Gwiazda Polnoona, veya diğer adı ile "Catherine under the North Star"-Kuzey yıldızı altında Katerina- adlı yeni bir Polonya Ana Locasını kurmayı başardılar. Ignacy Podocki İngiliz ve Fransız Masonları ile olan yakın ilişkiyi yenililerle, bunların himayelerini sağladı.

"Catherine" adlı Ana Locanın ve diğer on üç Locanın delegeleri, Polonya Büyük Locasını, 27 Aralık 1781 tarihinde resmî adı olan "Polonya ve Lithuania Büyük Üstadlığı" adıyla yeniden reorganize etmeye muvaffak oldular. Muntazam İngiliz Anayasasını kabul ettiler ve Ignacy Potocki K.i Büyük Üstad seçerek Batı Avrupa Masonluğu ile ilişki ve uyum sağladılar. İşte o zamandan itibaren ta Polonya Cumhuriyeti'nin hitama ermesine kadar Polonyada Masonluk inkişaf ederek en parlak devrini yaşadı. Bu durum 1792 de Polonyanın ikinci defa bölün-

mesini takiben, Thaddeus Kosciuszko'nun 1794 deki İstiklal mücadelesinde, zafına ve aciz duruma düşmesine kadar devam eder.

1795 de, Polonya Cumhuriyetinin inkırazından sonra Masonluk, Polonyayı istila edenler tarafından kanun dışı ilân edilmesi üzerine, bilfiil sona ermiş oldu.

Bu uyku devri, taki Napoleon Bonaparte'ın Warşowa'yı zaptetmesine ve Warşowa'yı bir eyalet ve kontluk yaparak Masonluğuda himayesi altına almasına kadar devam eder. Bilindiği gibi, Napoleon da Masondu.

Bundan sonraki savaşlar, ki bunlar Rusya İmparatorluğu hakimiyeti altında oluşmuş ve Polonya tarihi içersinde önemli bir rol oynamışlarsada, Masonluğun süratle yayılmasını önleyememişlerdir.

Rusya hakimiyeti, hayret verici şekilde liberal olmakla beraber, oldukça kısa sürmüştür. İmparator ve Polonya Kralı olan Aleksander I.in irticaî idaresi, hakiki çehresini üç sene sonra göstermiştir. Rus Çarı I.Aleksander, 1 Ekim 1821 tarihinde bir ferman yayınlayarak bütün Mason Localarını kapattırır ve arşivlerini müsadere ettirir. Bu suretlede işte Polonya Masonik hayatının yeniden sonu ve Polonya muh-tariyeti de hitama ermiş oldu.

Ancak 1909 yılında Hürmasonluk mütevazi bir şekilde tekrar geri dönmeye başlayabilmiştir. Mesleğin dirilişi görevi yalnızca Masonik idealizminin yaygınlaştırılması ile kalmamış, aynı zamanda Polonya İstiklâlinin yeniden kazanılmasına yardımcı olma gayretlerinide göstermiştir. 1918 de Polonya uzun zamandan beri arzulanan Hürriyetine yeniden kavuşabilmiştir. 1920 de Kopernik adındaki Ana Loca tekrar tesis edilebildi. Bir kaç ay sonra da, 11.Eylül 1920 de bir Millî Büyük Loca ile birlikte Skoç Riti Yüksek Şurası (Supreme Council), tekrar kurulabildi, ve işte böylece yıkılışının tam yüzüncü yıldönümünde Polonya Hürmasonluğu Büyük Dünya Masonluğu içersinde lâyük olduğu yerini yeniden almış oldu. 1928 de Polonyada 13 loca kuruldu, ve bunlardan 10 tanesi Warşova'da bulunuyordu, ancak üye adedi henüz pek az olup, ancak takriben 500 kadar dı. Üyelerden çok cüz'i bir bölümü alenen Mason olarak tanımlanabiliyordu, ve bunlarda sık sık Roman katolik yönlü gazetelerin hücumlarına uğramakta idiler. Bununla birlikte, Polonya Masonları, içtimai ve kültürel durumlarından ötürü kamu yaşamı üzerinde oldukça büyük nüfuz sahibi oldukları bilinmekte idi. Bunların arasında herkes tarafından çok iyi tanınan politikacılar, sanatkârlar, yüksek rütbeli Subaylar, büyük iş sahipleri ve ilim adamları bulunuyordu.

1990 ların başlarında Masonların önde gelen şahsiyetlerinden bazılarını,örneğin meşhur yazar ve politikacı olan Andrzej Strug (1871-

1937); Polonya Yüksek Şurası Hâkim Büyük Amiri ve Polonya Millî Büyük Locası (N.G.L.P.) Büyük Üstadı olan Rafak Radziwickowics (1860-1929) ve Jan Masurkiewicz, doktorlar, İlim adamları ve Polonya Millî Büyük Locası(N.G.L.P.) büyük Üstadları gibi kimseleri sayabiliriz. Yine politikacı, yazar ve 1938 yılına kadar Polonya Yüksek Şurası Hâkim Büyük Âmiri olan Stanislaw Stampowski bunlar arasında idi.

Amerik Birleşik Devletleri Güney Jüridiksiyonu Yüksek Şurası Hâkim Büyük Âmiri PMn. John H.Cowles, 33 K. 1928 ve 1936 yıllarında Polonyaya yapmış olduğu iki ayrı seyahat dolayısıyla tanıdığı Polonyalı Mason Kardeşleri şöyle tasvir ediyor:

"Onların yüzlerine baktığımda, onların en yakın gelecekte mücrimlerinin üzerlerine gideceklerini ve onları daima takipte azimli olduklarını görüyordum... Onlarda sevmenin nedenini ve fedakarlık kelimesinin neler ifade ettiğini anladıklarını görmekte bende, en kuvvetli duygu ve hayranlığı uyandırmışlardır."

Bu yazı "The New Age Magazine" dergisinin Vol. 37, No. 4, Nisan 1929, sahife 235 de, "Hâkim Büyük Âmirin seyahat İntibaları" olarak neşredilmiştir.

Roman Katolik papazlarının baskıları ve politik olarakta Hakimiyet taraftarlarının baskıları sonucu Mason Cemiyeti Polonya da 22 kasım 1938 tarihinde Devlet Başkanlığı kararı ile yeniden yasaklandı. Polonya Büyük Locası (N.G.L.P.) esasen bundan evvelki Hükümet emri gereğince her ne şekilde olursa olsun tatili faaliyet kararı almıştı. Polonya Hürmasonları faaliyetlerinin meşruluğu ile her ne kadar daima talâkatlı davranmışlar isede, bu müesseseye karşı olan derin bağlılıklarını her zaman ilân ve beyanda geri kalmamışlardır.

1940 senesinin Şubat ayında, Nazi işgali dışında kalan Polonyalı Masonlar faaliyetlerine devam edebilmişlerdir. Kopernik,"Copernicus" adındaki bir Loca, Polonya Hükümetinin eski Devlet Adamları ve politikacıları tarafından-Gurbette-Fransada-Pariste-tesis edildi.

II.ci Dünya savaşından sonra komünistlerde, Masonların orijinal ilericileri karakterlerini kaybetmiş olduklarını ileri sürerek ve ilân etmek suretiyle, Masonlara karşı savaş açtılar.

1961 yılına kadar bu böyle devam etti, ta ki son Hâkim büyük Âmir Stanislaw Stempowski, 33° K.den Mieczyslaw Bartoszkiewicz, 33° K.e tevcih edilen selahiyetten istifade etmek suretile ve gurbette, Pariste eşiti ve kardeşi olan, ancak Polonyalılık prensiplerini unutmuş olmakla tanımlanan, Kopernik Locasını Warsova vadisinde yeniden kurmaya muvaffak oldular. Bunların üyeleri arasında, 1991 de ebedî maşrika intikal etmiş olan, merhum Jan Lipski K.de bulunuyordu.

Lipski K. KOR kısaltılmış adı ile bilinen, Muhafif İşçi Dayanışma Komitesinin, bir çok demokratik ve liberal devlet ricalı ile birlikte, başta gelen üyelerinden biri idi.

1963 senesinde, Waşowa vadisindeki Kopernik adındaki Ana-Loca ile Paris vadisindeki Kopernik Locası arasında Şahsi münasebetler yardımı ile dostluk kuruldu.

1989 yılında, Paristeki Locaya Polonya Masonluğunu temsil edip etmeyeceği soruldu. O zamanın İtalya Yüksek Şurası Hâkim Büyük Amiri PMn. Elvio Sciubba K. 6 Ekim 1991 tarihinde Polonyalı Masonlarla Waşowa da bir toplantı yaparak Polonyada Masonluğu yeniden teessüsü için bir yardım teklifinde bulundu. Bu teklif memnunluk ve minnettarlıkla karşılandı ve onun gösterdiği yolun takip edilmesi kararlaştırıldı. 2 Aralık 1991 tarihinde : Walerian Lukasinski adı ile Waşowa vadisinde ve Przesad Zwyciezony veya Superstition Overcome" yani "Batıl inanca Karşı" adı ile Krakow vadisinde olmak üzere iki Loca kuruldu.

9 Aralık 1991 tarihinde bu üç Loca, Polonya Millî Büyük Locasının uyandırılmasına karar verdiler. Bu olay, dünyadaki 70 Millî Büyük Locaya duyuruldu ve bu merasime katılmak üzere samimî bir şekilde davet edildiler.

27 Aralık 1991 tarihinde Kopernik, Walerian Lukasinski ve Przesad Zwyciezony adındaki bu üç Locanın yaptıkları resmî toplantıda Polonya Millî Büyük Locası yeniden kurularak görevlilerinin seçimini yaptı. Böylece, Polonya Obediansının yeniden uyandırılması, uzun süren Masonluk tarihinde Polonya Masonluğunun zirvesine erişmiş olduğunu teşkil ediyordu.

Soldan sağa: Tadeusz Cegielski, Polonya büyük Üstad Kaymakamı; Jiri Sonka, Çekoslovakya Büyük Locası Büyük Sekreteri; Tadeusz Gliwic, 27 Aralık 1991 de Polonya Büyük Locasının yeniden kuruluşunda Polonya Büyük Locası Büyük Üstadı.

Polonya Büyük Ustadının adresi:

Tadeusz Gliwic : Lekarska 19

00-610 Warsaw, Poland

The Journal Scottish Rite 1993 Mart sayısı

MASONİK ZARFLAR VE MÜHÜRLER - DAMGALAR

İsmail İŞMEN

Masonik filatelinin ilgilendiği konulardan biri de, masonik zarflar ve masonik mühürlerdir. Bunlara ait bazı örnekler verelim:

1.-En Muhterem Büyük Üstadımız Can Arpaç'a Almanyadan gönderilen bir mektubun zarfı.

2.-Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) K: ölümünün 200. yıldönümünde Fransa'nın, 1991 de kullandığı özel damgalar.

3.-İskoçya Büyük Locası Büyük Sekreteri'nin Büyük Sekreterimiz Oryal Güventürk'e Edinburgh'tan gönderdiği mektubun zarfı.

4.-Fransa Posta İdaresinin, Yıldız, Gönve ve Şakul amblemlerinin yanı sıra üç yıldızdan sonra "ilk defa olarak KARDEŞLİK" İbaresini taşıyan ve Fransız ihtilâlinin 200. yıldönümünü masonik tarihlerle (5789-5989) ifade eden özel damga ve mühür.

5.-Almanyanın Düsseldorf şehrindeki Masonluk Müzesinde ziyaretçilerin mektupları üzerinde kullanılan damga ve mühür.

6.-A.B.D. Texas Eyaletinin seçilmiş Valisi, Mason Sam Houston'u anmak için Amerikan Posta İdaresinin çıkardığı Sam Houston pulu üzerinde, Houston şehrinden gönderilen ilk gün mühürlü zarf.

7.-Perudan Amerikaya gönderilen mektubun pulları üzerinde güneşi simgeleyen damga ve üçgen mühür.

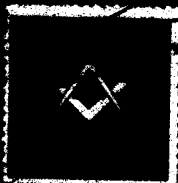
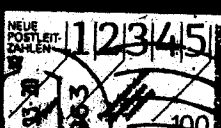
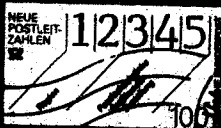
8.-A.B.D. Hazine Dairesinden 1912 de Washington'dan Paris'e gönderilen mektubun üzerindeki mühür, bir gönye işaretini taşımaktadır.

9.-Charles Dickens'in anılması ile ilgili olarak İngiltere Posta İdaresinin kullandığı damga.

10.-Avustralya'da Birleşmiş Victoria Büyük Locasının 100. yıldönümü münasebetiyle 14 Mart 1989 da East Melbourne'daki Masonik Merkezde kullanılan damga... Bu törene Türkiye Büyük Locası, büyük bir heyetle katılmıştır.

11.-Almanyada Mason Ressam Lovis Corinth (1858-1925) anısına, 1975 yılında Berlinde çıkan ilk gün zarfı.

12.-Almanyada Mason Yazar Johann Gottfried Schadow (1764-1850) anısına, 1975 yılında Berlinde çıkan ilk gün zarfı.

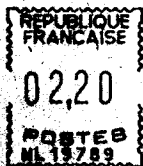
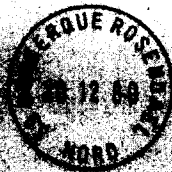

COMPIEGNE 2-11-90

IF DELIVERED PLEASE RETURN TO

**GRAND SECRETARY
FREEMASONS' HALL
96, GEORGE STREET
EDINBURGH EH2 3DH**

**Freemasons' Hall
96, George Street
Edinburgh EH2 3DH**

MASONIC CACHETS
FIRST DAY COVER

SAM HOUSTON

DECEMBER 13, 1863

American patriot and political leader who was elected first president of the Republic of Texas. Elected Governor of Texas in 1860.

He received his degree in Cumberland Lodge No. 8, Nashville, Tenn., being raised on July 23, 1817. He later affiliated with Holland Lodge No. 26 of La. in 1837. He was Knighted in Washington Commandery No. 1, Washington, D. C., on Feb. 23, 1853.

On December 28, 1837 he presided over the meeting which established the Grand Lodge of Texas, serving as its first president.

FIRST DAY OF ISSUE

**MASONIC STAMP UNIT
3510 NO. 91ST STREET
MILWAUKEE, WISC. 53222**

1863-1963

DELTAHOPE
NO. 10

4

5

6

"James Ingham",
110, Park St, A.

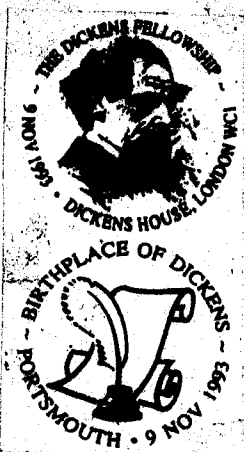

Henry W. Clarke, Esq.,
21 Park Street,

7

8

39c

10

9

79

Philatelistische Zeitschrift f. d. Jah. Lovis
 „Zum Anker z. d. Nordsee“ - Wetzlar/Für

Postamt
 Friedrichshagen
 Loge im Freien
 im Dienst von
 Wetzlar, L. Fr.

Regel York
 der Ritterschaft
 Am Neuen
 Wetzlar, L. Fr.

St. Lovis Corinth - Meier - Graefelbe 1928 - 1928
 Philatelistische Zeitschrift f. d. Jah. Lovis
 „Zum Anker z. d. Nordsee“ - Wetzlar/Für
 Nr. 14, 1928 H.L.O. Später

Lovis Corinth
 * 21.7.1858
 † 17.7.1925

BERLIN 12
 15.7.1975
 LOVIS
 CORINTH
 ERSTAUSSGABE
 1000

11

BERLIN 12
 15.7.1975
 LOVIS
 CORINTH
 ERSTAUSSGABE
 1000

Dr. Wilhelm Gustaf Schadow
 * 20. Nov 1794 Berlin - August 24. & 1794 d. Loge
 „Zum Anker z. d. Nordsee“ in Berlin - im Dienst von
 Loge „Zum Anker z. d. Nordsee“ in Berlin - im Dienst von
 Loge „Zum Anker z. d. Nordsee“ in Berlin - im Dienst von
 Loge „Zum Anker z. d. Nordsee“ in Berlin - im Dienst von

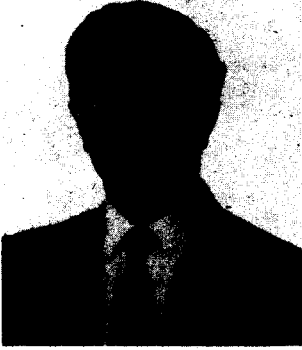

GERMANISCHE BERLIN 12
 15.1.1975
 ERSTAUSSGABE
 1

12

GERMANISCHE BERLIN 12 G. S. CHADW
 15.1.1975
 ERSTAUSSGABE
 1

IN MEMORIAM AZİZ HATIRASINA

HİKMET KARABEY Kardeşimiz 23 Temmuz 1921'de Şarki Karaağaç'ta doğmuştur. Karabey K. babasının görevleri dolayısıyla ilkokul tahsiline yedi ayrı kasabada devam etmiş ve sonunda Etimesgut Yatılı İlkokulundan mezun olmuştur. Karabey K. Ortaokulu Isparta'da ve Liseyide Konya Lisesinde bitirmiştir.

Sonra İstanbul'a gelen Hikmet Karabey İstanbul Üniversitesi Diş Tababeti Yüksek Okuluna girmiş ve buradan 1943 yılında mezun olmuştur. Askerlik görevini Yedek Subay olarak 30 ay müddetle tamamladıktan sonra tekrar Diş Tababeti Okuluna müracaatla burada bir süre Ortodonti asistanlığı görevinde bulunmuştur. Karabey K.imiz daha sonra Şişli Çocuk Hastanesinde Diş tabibi asistanlığını tamamlamış ve

aynı Hastaneye Diş tabibi olarak tayin olmuş, aynı Hastanede 36 yıl hizmet ettikten sonra 1980 yılında emekli olmuştur. Hikmet Karabey K. bundan sonra da kendi özel muayenehanesinde mesleğine devam etmiştir.

Masonluk hayatına Karabey K.imiz 7 Mart 1955 tarihinde doğmuştur. Bu tarihten itibaren aynı Locada çeşitli görevlerde bulunduktan sonra bu Locanın ÜS.Muh.lık görevini de üstlenmiştir. Bütün kardeşleri tarafından sevilen ve herkese karşı nazik hareketleri, son derece ölçütlü ve çelebi davranışları ve daima güler yüzü ile temayüz etmişti.

Karabey K.imiz 14 Mayıs 1961 tarihinde Felsefi derecelere kabul olunarak Akasya OL.Locasına girmiş ve burada değişik görevlerde bulunduktan sonra bu Locanın Başkanlığında seçilmiştir.

İstiklâl areopajında da değişik görevlerde bulunmuş olan Kardeşimiz bu Atölyenin başkanlığında yapmıştır. Şüksek Şûra üyesi olarak Büyük Merasim Üs. ve HBÂ Bursa Temsilciliği görevlerindeki başarı ile sürdürmekte iken çok âni olarak 23 Kasım 1993 tarihinde 72 yaşında Ebedî Maşrika intikal etmiştir, aziz kardeşimizin ruhu şad olsun

F.E.

IN MEMORIAM AZİZ HATIRASINA

NEVZAT ÖKE: Kardeşimiz 19 Haziran 1927 tarihinde İzmir'de dünyaya gelmiştir. İlkokul öğrenimini babasının memuriyeti nedeni ile İzmir ve Adana'da yapan K.imiz Orta tahsilini Ankara'da ve Liseyi de Ankara Atatürk Lisesinde tamamlamış ve bilahere İstanbul'a gelerek 1946 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesine girmiştir. 1952 yılında mezun olan Nevzat Öke K.imiz askerlik görevini Isparta, Eğridir de yaptıktan sonra Haydarpaşa Nümune Hastanesi Deri Hastalıkları kliniğinde ihtisasını yapmıştır. Bolu Frengi Hastalıkları Savaş Derneğinde de Başkan olarak görev yapan Nevzat K.imiz Doçentlik imtihanına girmiş ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Deri Hastalıkları Kliniğine kabul edilmiş ve aynı Klinikte 1967 yılında Profesörlüğe yükselmiştir. Fevkalâde ba-

şarılı ve hazık bir Deri Hastalıkları mütehassısı olan ve 2 Haziran 1961 tarihinde Erenler Locasında nur'a kavuşan Dr. Nevzat Öke K.imiz bilahere Sevenler Loca'sına tebenni etmiştir. Felsefi Derecelere de intisap eden Öke K., Masonik konferans ve çalışmalarını ile de Mesleğe katkıları olmuştur. Mimar Sinan Araştırma Locası üyesi de olan Nevzat Öke Kardeş maalesef genç denecek yaşta, 9 Ocak 1994 Pazar günü aramızdan ayrılarak Ebediyete intikal etmiştir. Onun sevimli yüzü daima gönüllerimizde yaşayacaktır. Bütün Kardeşlerimize Başsağlığı dilerim, Ruhu Şad olsun.

F.E.

Localarda Verilen Konferanslar

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
İSTANBUL			
İdeal	Başar Nuhoğlu, İhsan Tahan, Ahmet Han Nusret Elgin Dündar Erendağ	Aydın İnsan, Mason; Ötesi? Nur İdealin Tarihi, Türk Masonluğunun Tarihçesidir.	06.12.1993 03.01.1994 17.01.1994
Kültür	Sahir Erman Haluk Kulen Hoşcan Tura Yavuz Güntekin Salim Rıza Kırkpınar	Lâiklik Kalfalık Üzerine Doğu'ya Yolculuk Masonik Düşünce Üzerine Şiirlerle İstanbul	03.12.1993 14.01.1994 28.01.1994 11.02.1994 25.02.1994
Ülkü	Yüksel Öcal, Uğur Uluç Kutluk Armaoğlu Şinasi Afacan Aktan Okan	Ülkü Muh.: Lo.: ve Muh.: Mim Kemal Öke Cesaret Şair Nazım Hikmet Akıl ve Hikmet Rehberliğinde Masonluk	27.01.1994 10.02.1994 24.02.1994 10.03.1994
Kardeşlik	Mehmet N. Ertem Ergun Önen	Yönetimde Çağdaş Yenilikler Masonik Sembolizmadan Esintiler	09.12.1993 17.03.1994
Hürriyet	Özer Yelçe Mesut Ilgım Mehmet Zafer Aslan	Mozart ve Tekris "APHRODISAS" Sevgi Şehri Hürriyet ve Görev	21.12.1993 04.01.1993 18.01.1993
Sevgi	Necmi Karakullukçu Ahmet Tan, Remzi Sanver Nuri Doğan, Bülent Saygun Soygun Gürpınar, Gürkut Uysal	Masonluğun Evrensel Boyutları ve Özgürlük Kültürel Gelişimde M.:luğun Rolü	21.02.1994 07.03.1994
Atlas	Roland Kunze Joseph Tari Roland Kunze Albert Menase Yusuf Sönmez	Bir Devrin Sonu İnsan Beyninin Harikaları Bir Devrin Sonu Kardeşlik Üzerine Organ Nakli ve Problemleri	08.12.1993 22.12.1993 05.01.1994 16.02.1994 02.03.1994

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Müsavât	Ruşen Dora	Kutsal Orta Mekan	07.01.1994
	Nişan Kara	Piramitlerin Gizemi	04.02.1994
Libertas Hakikat	Falih Erksan	Esoterizm ve Eksoterizm	26.01.1994
	Yani Paisios	Türk Masonluğunun tarihinden (II)	09.12.1993
Ahenk	Andon Parizyanos	Efthanasia "Ötanazi"	23.12.1993
	Yani Skarlatos	Ahlak-Fazilet	03.03.1994
	Yani Paisios, Leon Mitrani	Savaşta ve Barışta Masonluk	17.03.1994
	Necmi Karakullukçu	Geleneksel Masonluk ve Landmarklar üzerine Düşünceler	15.12.1993
Fazilet	Abdülkadir Erengül	Stres	12.01.1994
	Sinan Artan	İnsan Seçimindeki Unsurlar	09.02.1994
	Yusuf Nomal	M.:nik Adap, Erkan	23.02.1994
	Ruhi Gümüşoğlu	Ahenk Muh.: L.: 'sının 40 Yılı	09.03.1994
	Murat Bilgen	Masonluk ve Hata	28.12.1993
Erenler	Üstün Gürtuna	Rönesans ve M.:luk	18.01.1994
	Celil Layıktez K.:	Osmanlı Döneminde M.:luk	08.02.1994
	Taylan Sezer	İnsanlık Mabedi ve Ekşenar Üçgen	08.03.1994
	Nusret Şemî	Üç Basamağın Yorumu	24.12.1993
Sadık Dostlar	Sahir Erman	Laiklik	21.01.1994
	İlker Birdal	Türkiye ve Masonluk	10.01.1994
	Tuncel Gülsoy	2000'lere doğru TÜRKİYE	24.01.1994
	Mükerrerem Hiç	Dünyadaki Başlıca Olaylar Trendler ve Masonlar	07.02.1994
Ülke Şefkat	Tahsin Bumin	Ahilik	21.02.1994
	Esat Çam	Türkiye'nin Durumu ve Laiklik	21.03.1994
	Tamer Ayan	M.:luğun Toplumsal Öğretileri	06.01.1994
Hümanitas	Nail Güreli	İnsan Hakları ve Sevgi	03.03.1994
	Leon Koen	Nur Ararken	18.01.1994
Freedom	Doğan Karagül	Günümüzde Türk Cumhuriyetleri	20.12.1993
	Atilla Kentkur	Masonluk ve Toplum	28.02.1994
Devrim	Mehmet Ali Doğançay	ATATÜRK	14.12.1993
	Mehmet Fuat Akev	Batıl İtikat	11.01.1994
Hulus	İzak Eskenazi, Sahir Talât Akev, M. Akif Akev	Hümanitas İsrail'de	25.01.1994
	Bernar Şer	İnsan'ın ölçeğinde	08.02.1994
Devrim	Dimitri Karakaş	Masonluğun Temel İlkeleri	01.12.1993
	Lefter Karakaş	Hermetizm	29.12.1993
Devrim	Istavro Yoanidis	Gönye ile Pergel	26.01.1994
	Edis Embil	Mabed ve Loca	02.12.1993
Devrim	Ferit Ojalvo	Batıl İtikatlar ve Evren	27.01.1994
	Ersin Alok	Ball	24.02.1994
Devrim	Selim Güven	Kalite Yönetimi	10.03.1994
	Atilla Akyol	Deprem ve Olası Önlemler	08.12.1994
	Rıza Kırkpınar	Ömer HAYYAM ve M.:luk	19.01.1994

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
	Bilgin Kosova Semir Abbasoğlu	Küçük Mutluluklar Doğudan Batıya, Kuzeyden Güney'e Sular	02.02.1994 16.02.1994
Pınar Sevenler	Hoşcan Tura Suat Ekit Ö. Aysun Voştina A. Hayri Araboğlu	Eflatun, Meviana ve M.: 'luk Mitoloji İnsanı Yargılamak İnsan Olmak	01.02.1994 17.12.1993 14.01.1993 11.02.1994
Hisar	Turhan Iigaz Özer Yelçe Davut Altaras	Atatürkçü Düşünce üzerine Medya Terörü Adalet ve Nasafet Kavramları	25.02.1994 11.03.1994
	Sümer Karamustafa	Arasındaki Fark Hava Kirliliği ve Sağlık Sorunları	25.01.1994 08.02.1994
Üçgen	Erdal Dönmez	Özgürlük ve M.: 'lik Görev	10.12.1993
	Cumhur Ferman	Kalkınmada Yaratıcılık	21.01.1994
Üçışık Gün	Mehmet Alkan Turgay Koçak	Yunus ile 5-10 dakika Gelenekler ve Davranışlar	10.01.1994 10.02.1994
	Haluk Kulen	Kalfalık Üzerine	07.04.1994
Özlem Başak	Reşat Zincirkıran Zafer Kural	Hiram Deizm ve Teizm	06.12.1993 16.12.1993
	Ertan Birkan Sahir Erman	Türklerin Masonluğa Etkileri Laiklik ve Masonluk	13.01.1994 27.01.1994
	Cahit Bergil	Speklatif Masonluğun Tarihi	24.02.1994
İrem	Çınar Şahenk Ahmet Mağdenci	Kaosdan Pitagorasa Türkiyede Çağdaşlaşma	17.12.1993 28.01.1994
	Giray Olcay Engin Sağdıç	Regius Elyazması Düşüncenin Gücü	25.02.1994 11.03.1994
Evren	Kırkor B. Erciyeş Kaya Akıalp	Ma.: 'da Kardeşlik Türkiye Ekonomisi ve Para	09.12.1993 23.12.1993
	Engin Güremen	Tiyatro Dünyasından Esintiler	17.02.1994
Piramit	İlhan Güngören A. Rıza Kutlu	Meditasyon, Cinsellik Devrimci Atatürk	03.12.1993 14.01.1994
	Necdet Demirci Zafer Dikmen	Hümanist Atatürk Asker Atatürk	14.01.1994 14.01.1994
	Ahmet Altındağ	Devlet Adamı ATATÜRK	14.01.1994
Burç	Murat Eriç Murat Selamet	Taşın Söyledikleri Masonlukta Güven Duygusu	13.12.1993 10.01.1994
	Kemal Özerman	Eski Mükellefiyetler ve Anderson Nizamnamesi	07.02.1994
Sembol	Hilmi Erginoz	Atatürk'ün Düşünce yapısını Etkileyen Düşünceler ve Kitaplar	20.12.1993
	Tanju Koray	Merak Ettiklerimiz	14.02.1994
Güven	Murat Eriş Ahmet Girin	Taşın Söyledikleri Masonik Gözle Ayasofya	02.12.1993 24.02.1994
Meşale	Haluk Kaplan Salim Rıza Kırkpınar	Toplumsal Sorumluluklar Sanat ve Sevgi	15.12.1993 29.12.1993

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Anadolu	Tanji Bilen, Akın Paksoy Kutlu Hemişoğlu, Erol Ünal Sedat Uygur, Dinç Kızıldemir	Masonluğun Kurumsal ve Örgütsel Misyonu	21.12.1993
	Raşit Temel	Buraya Ne Yapmaya Geldik	04.01.1994
	Cumhur Ferman	İnsanlık ve İletişim	18.01.1994
Sezgi	Sahir Erman	Laiklik	25.01.1994
Akil ve Hikmet	Ahmet Arzan	Hürriyet ve Cumhuriyet	
	Seyfi Nazım Basa	Düzene Geçiş	20.01.1994
	Mehmet Kasaboğlu	İtihat ve Terakki Masonluk	03.03.1993
Boğaziçi	Ergün Sümer	Eski Mısır Medeniyeti	22.12.1993
	Faruk Erengül	Siyah-Beyaz	16.02.1994
Yeditepe	Tamer Ayan	Masonik Etiket	16.12.1993
	Hasan Akdeniz	Sorular	13.01.1994
	Adnan Sütmen	Mevlânâ'yı Anlamak	10.02.1994
	Salim Rıza Kırkpınar	Tevfik Fikret	10.03.1994
Gönye	Semih Yalçın	Gönye, Tesviye,	
	Davit Abenyakar,	Şakul	24.01.1994
	Savaş Oray	Keops'un Gizemleri	21.02.1994
Güzel İstanbul	Faruk Keskinel	Büyük Piramitin Geometrisi	04.02.1994
	Üstün Gürtuna	Sibeliüs Birder ve Müzikleri	04.03.1994
Günüşiği	Melih Berkay	Çırac Mükellefiyetleri	06.12.1993
	Ergun Zoga	Masonluk ve Taassup	20.12.1993
	Eralp Ögünç	Dr. Albert Schweitzer	03.01.1994
	Mişel Yahni, Metin Türkmen,	Toplantıyı Üs.: Muh.: açar neden	
	Göksel Yücel	1. Na.: kapatır.	17.01.1994
	Burak Adamoğlu	Sessizlik	17.01.1994
Tanyeri	Erol Karasu, Sümer Gözüm	Masonluk Tarihi	03.12.1993
	Ahmet Girin	Masonik Gözle Ayasofya	17.12.1993
	Necdet Egeran	Masonik Sohbet	28.01.1994
Sadakat	Ercan Albayrak	M.:ik usul	21.12.1993
	Sadi Toran, Gürkan Aktoluğ	Mevlana	04.01.1994
	Alp Atamer, Doğan Güvenç	Keman, keman yapım sanatı	01.03.1994
Marmara	Gökay Daloğlu	Sevgi Üstüne	01.12.1993
	Tanju Koray	Bugünkü Ma.:luğun İik İzleri	01.12.1993
	Haluk Bitek	1965 Olaylarının Perde Arkası	09.02.1994
	İsmail İşmen K.:	Localar ve İik Türk Masonları	23.02.1994
Dostluk	Cüneyt Aydınbaş	Locanın Mücevherleri	10.01.1994
	Kutsal Tülbentçi	Günümüzde Laiklik	07.02.1994
	Hasan Akdeniz, Tuğrul Şavkay	Masonluk Ne Verebilir, ne Bekler	21.02.1994
Gelişim	Mithat Cin	İnsan Sesinin Kudreti	14.12.1993
	Fuat Altınsoy	Aydın İnsan Olmak ve Masonluk	08.02.1994
	Tankut Centel	Medya ve Birey	22.02.1994
	Semir Abbasoğlu	Damar Sertliği ve Tansiyon	08.03.1994
Onur	Aytekin Özalp	Söz Vermek	30.11.1993

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Necdet Egeran	Masonlukta Tanıtım Konusu		11.01.1994
	Naci Övünç	Tereddütsüz Vazife	22.02.1994
Umut	Uğur Albulak	M. . Olarak Niye Burdayız?	23.12.1993
Yakacık	Adnan Sütmen	2000'li Yıllara Doğru Bilim	21.01.1994
	Levent Aksüt	Dumrupınar Zafer Anıtı	04.03.1994
	Adnan Sütmen	2000'li Yıllarda Bilim ve İnsan	18.03.1994
Kadıköy	Oğuz Ülkü, Osman Yiğit	Değişim, Bilgi ve Masonluk	06.12.1993
	Necdet Bayraktar	Nüfus Patlaması,	31.01.1994
	Abdurrahman Erginsoy	Masonluğun Felsefesi	14.02.1994
	Aycan Ülgencan	Hoşgörü	28.02.1994
Ahmet Velibeşe, Sedat Düzkan		Demokratik Özgürlük ve Masonluk	28.03.1994
Geometri	Uğur Tuzlacı	Hoşgörü	08.12.1993
	Tamer Ayan	Mason ve Zaman	22.12.1993
	Başar Nuhoğlu, Ahmet Han,		
	Sinan Tahan	Aydın İnsan, Mason ve Ötesi	05.01.1994
	Tanju Koray	Merak Ettiklerimizden	16.02.1994
Doğu	Aktan Okan	Rehberlik Kurumunun Önemi	07.12.1993
	Celil Layıktez	Anderson'un Kişiliği ve Anayasası	21.12.1993
	Semih Tezcan	Evrende İnsanın Yeri ve M. . 'luk	04.01.1994
	Tanju Koray	Tefekkür Hücresi	18.01.1994
	Suha Umur	Mason'lukta Etiket	01.02.1994
Ülküm	Nusret Semi	İtidal	19.01.1994
	Ekrem Ülkü	Koşullu akıldan özgül akla	02.02.1994
ANKARA			
Uyanış	Ahmet Kurtaran	Türkiyede Masonluk	03.12.1993
	Ömer Fıratoğlu	Türkiyede Masonluk	18.02.1994
Doğuş	Ziya Tanalı	Neden Buradayız?	14.12.1993
	Tuncay Kesim	Akil Üzerine Düşünceler	28.12.1993
	Hoşcan Tura	Eflatun Mevlana ve M. . 'luk üzerine	25.01.1994
Yükseliş	Seyhun Tunaşar	İnanç ve Dini İnanç	03.02.1994
İnanış	Esat Keskin	Ruh	10.01.1994
Bilgi	Tevfik Orbey	Sev Vakfı	15.12.1993
	Okan Işın	Süleyman M. . 'i Sembolizması	19.01.1994
	Tuncay Kesim	Düşüncenin Evrimi	16.02.1994
	Cemal Ertan	Biz Niçin Masonuz?	02.02.1994
	Tuğyan Dinç	III. Derecenin Felsefesi	02.02.1994
Barış	Haluk Günöğür	Dünyadaki son gelişmeler	
		ışığında Türkiye ve Avrupa İlişkileri	07.02.1994
	Kaya Toperi	Türk Dış Siyaseti	21.02.1994
Dikmen	Ahmet İsfendiyar	Laisizim	02.12.1993
	Kutbi Yücesümbül	Hz. Mevlana	18.11.1993
Yıldız	Muzaffer Yönezer	M. . 'lukta Yemek Adabı	09.12.1993
	Sami Bocutoğlu	M. . 'ik Terimler Kökeni ve Anımları	
Çankaya	Ekrem Gürenli	Toplumda Yalnızlaşan İnsan	26.11.1993

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
Ahiler	Haluk Günüşür	Rusya'da M.:luk ve Gelişimi	11.02.1994
	Erkan Yücel	İnsan Hakları	02.12.1993
	Murat Bozkurt	İnsanlığın Jeopolitik Gelişimi ve Tazimattaki Gizli Işık	13.01.1994
Çağ	Necdet Ersoy	Landmarklar ve Anderson Nizamnamesi	07.02.1994
Gönül Mimarları	Yavuz Durak	Demokrasi ve Özgürlükle Milliyetçilik nasıl Bağdaşır.	18.01.1994
	Mustafa Balıkçioğlu	Enf. Niçin Düşürülmemelidir	01.02.1994
	Tuncay Kesim	M.:luğun Yazılı Olmayan Kuralları	15.02.1994
Eşitlik	Yavuz Hakman	Landmarklar	23.11.1993
	Tuncay Kesim	M.:luk daha neyi Gerektirir	18.02.1994
Ankara	Ali Padir	Çağdaşlık ve Masonluk	24.01.1994
Yunus Emre İike	Himmet Umunç	Ezber Sanatı	10.12.1993
	Kaya Dekirkan	Mozart ve M.:lik Müzikleri	28.01.1994
	Kaya Güvenç	İnsan Hakları Yaya Hakları	11.02.1994
Atanur	Taner Ercan	İdeal Toplum Düzenleri	06.12.1993
	Ceyhan Güner	Neden Buradayız	17.01.1994
	Ruhi Altınörs	M.:lukta Teklifin Önemi	
Çukurova	Fuat Göksel	MASONİK KÜLTÜR	02.12.1993
	Pekşan Tamdoğan	Laiklik ve Masonlar	06.01.1994
Erdem	Ruhi Altınörs	M.:lukta Teklifin Önemi	07.12.1993
	Ateş Akyüz	Günümüz ve Sanat	30.11.1993
Denge	Timur Gürkan	BİLİM	28.12.1993
	Doğan Güneş	Hakikat Kavramı ve Masonluk İlkeleri	10.01.1994
Tolerans	Atilla Altınay	Temel Kardeşe Görevi	08.12.1993
	Ergun Özel	Kardeşin Kardeşe Görevi	12.01.1994
	Ahmet Emin Güven	ADAP	23.02.1994
Kutup Yıldızı	Metin Hepar	Özerklik	09.02.1994
	Osman Köseoğlu,	Mason kendini nasıl	
	Rumi Doğay	Eğitmelidir?	02.12.1993
Üçnur	Aydın Sefa Akay	Zaman Dilimi İçersinde Masonluk	20.01.1993
	Mustafa Ertem	Süleyman Mabedi	03.02.1994
	Ahmet Bosut İrfan Delice	Kültür ve Eğitimin Toplum Üzerindeki Etkisi	24.01.1994
Başkent	Erdal Samim	M.:lukta Sır	28.02.1994
	Hidayet Ünal	Söz Söyleme Sanatı	06.12.1993
	Şahin Akkaya	Sanat ve Masonluk	03.01.1994
	Emin Çulhacı	M.:lik Ahenk	17.01.1994
Gökkuşaağı	Cahit Geveci	Neden M.:luk	21.02.1994
	Soner Akyol	Masonlukta Bazı Kavramların İrdelenmesi	17.12.1993
	Necil Kurtkaya	Kendini Bilmek	07.01.1994

LOCASI	KONUŞMACI	KONU	TARİH
	Nejat Bilgen	Masonlukta örf ve Adetler	21.01.1994
Hoşgörü	Güngör Çamlıyurt	C.: D.: 'nin Öğretileri	05.01.1994
	Özkaya Akçağlar	Ç.: D.: Masonik Eğitim	02.02.1994
Antalya	Çetin Vefkioğlu	Landmarklar	17.02.1994
Ekin	Ruhi Esirgen	Eğitim ve Atatürk	26.11.1993
	Kaya Toperi	Avrupadan Türkiye	10.12.1993
Yörüngen	H. Avni Serter	Seçilmiş Kitaplardan Özümseme	11.01.1994
	Eralp Özgen	Ülkemizde İnsan Haklarının Son Yıllardaki Durumu	25.01.1994
	Hüseyin Avni Serter	Mali Yükümlülükler	08.02.1994
	İsmail Altıntaş	Mesleğimizdeki Yeni Gelişmeler	22.02.1994
Pergel	Demir Bayka	TOLERANS	30.11.1993
	M. Tekin İmir	G. Harfi	21.12.1993
	Erdal Eseröl	M.: 'luk ve Siyonizm	01.02.1994
	Rusuhi Ecevitoglu	Ayna ve Gizemi	15.02.1994
İZMİR			
Izmir	Ziya Nazlı	Masonluk tarihi boyunca hatip	30.12.1993
	Özden Ertöz	Türk Masonluk Tarihi Bölüm IV 1948-1965 Dönemi	10.02.1994
Nur	Cahit Boyar	Köklerimiz ve Gövdemiz	17.01.1994
Promethee	Rafael Benvestiva	Hakikat	01.12.1993
	Bilal Başev	Tekrisler	12.01.1993
	Necdet Kestelli	Nur	09.02.1994
Gönül	Cumhur Ferman	İletişim ve Küreselleşme	14.10.1993
	Tuncay Kesim	Masonluk Türü Kendine Özgü bir Kavramdır	03.02.1994
İrfan	Murat Bozkurt	Kainatımızı son 200 Yıldan Beri Aydınlatan İlahi Işık Mozart	07.02.1994
Ümit	Haluk Kurdoğlu	Mevlana	23.11.1993
	Reşit Ata	Masonlukta Adap ve Erkan	15.02.1994
Eylem	Aydın Üçok	İngiltere'den M.: 'lik izlenimler	20.12.1993
Ege	Tevfik Özpamir	Tolerans	13.01.1994
	Cengiz Özarı	Merak Ettiklerimiz	20.01.1994
Başarı	Necdet Egeran	Masonluğu Nasıl Tanıtalım?	13.12.1993
	Cavit Yenicioğlu, Yaşar Aysev		13.12.1993
Üçsütun	Cahit Akyol	Felsefi Antropoloji	02.12.1993
	Ergun Bozkurt	Rıza Tevfik	13.01.1994
Kordon	Yusuf Kökdamar	Laiklik ve Masonluk	10.02.1994
Tan	Etem Sena Çınar	Mutluluk Düşünceleri	07.12.1994
Ocak	Özkan Aras	Varlık Birliği ve Masonluk	17.02.1994

ARAMIZDAN AYRILANLAR

ADI SOYADI	DOĞUM YERİ VE TARİHİ	TEKRİR TARİHİ	LOCASI	EB.. MAŞ.. İNTİKAL TARİHİ
İmran Fersan	İstanbul 1919	05.11.1963	Doğuş	13.10.1993
Nurer Özcan	İstanbul 1937	29.04.1991	Şefkat	22.10.1993
Nazif Ersoy	Mestanlı 1929	14.10.1991	Sabah Güneşi	24.10.1993
Hikmet Karabey	S. Karaağaç 1920	07.03.1955	Kardeşlik	23.11.1993
N. Yaman Şekeralp	Edirne 1947	17.10.1973	Anadolu	19.11.1993
Nejat İren	Selanik 1913	01.06.1956	Müsavat	28.03.1993
Ratip Sipahi	Adapazarı 1907	04.03.1955	Fazilet	13.09.1993
Savaş Akhan	Konya 1940	24.10.1975	Çağ	31.12.1993
Adil Baydar	Doğubeyazıt 1919	09.12.1968	İnanış	01.01.1994
Stefanos Papalyaris	İstanbul 1928	02.12.1987	Hulus	28.12.1993
Neşet Kirant	İzmir 1911	24.11.1958	Gönül	19.01.1994
Barbaros Günergin	İstanbul 1912	08.06.1958	Erenler	14.04.1993
Selçuk Uz	Kırşehir 1941	31.10.1974	Ege	25.06.1993
Orhan Tanç	İzmir 1926	28.02.1985	Ege	23.11.1993
Melih Sarter	Viyana 1924	10.11.1958	Libertas	30.01.1994
Atila Aktaş	Bursa 1947	18.05.1993	Sezgi	06.02.1994
Nevzat Öke	İzmir 1906	21.06.1961	Sevenler	09.01.1994
Mahir Haluk Kösemem	Konya 1943	23.03.1988	Devrim	09.01.1994
Hakkı Taylan	Manisa 1993	08.04.1993	Manisa	21.03.1993
Atila Oktay	Yalova 1927	29.05.1942	Piramit	07.02.1994
Süleyman Kayın	Yozgat 1945	21.10.1992	Marmara	19.09.1993
Sabahattin Dağkılıç	İstanbul 1924	03.04.1959	Kültür	05.02.1994
İzak Yako Abudaram	İstanbul 1937	29.04.1982	Hümanitas	11.02.1994
Paul Bero	İstanbul 1913	07.12.1964	Hoşgörü	15.02.1994
Ahmet Metin Sümer	Ankara 1946	02.10.1992	Ankara	28.01.1994

HIÇ BİR ŞEY ÖLMEZ – HER ŞEY YAŞAR

Eb. Maş.'a İntikal eden kardeşlerimize Ev..'in U.. Ml..'ndan sonsuz mağfret ve kederli allelerine ve bütün kardeşlerimize sabırlar dileriz.

Mimar Sinan Dergisi 87-90 Fihristi

Derleyen: Reşad UMUR

KONULAR FİHRİSTİ

En. MUH. BÜYÜK ÜSTAT MESAJLARI

ARPAÇ C.	93.87.04
ARPAÇ C.	93.88.04
ARPAÇ C.	93.89.04
ARPAÇ C.	93.90.04

ARAŞTIRMA

Gönül (RONA N.)	93.87.64
Önemli Bir Masonik Belge (AYAN T.)	93.88.53
Türk Masonluğunda Sönmeyen Bir Meş'ale: Ali Paşa (NESAR N)	93.88.61
Sözüm Sevgi Üstüne (AKIŞIK O.)	93.88.64
Temel Ahlak Sorunları ve Bencil Gen Varsayımı (GÖKSEL F.)	93.89.43
Hugo Projesi ve Masonluk (YALIM D.)	93.90.09

BAŞYAZI

Laiklik Nedir? Ne Değildir? (ALTAR C.M.)	93.88.11
İnsan (ALTAR C.M.)	93.89.15

DERLEME (Tercüme)

Bulgaristan'da ve Polonya'da Masonluğun yeniden Nur'a Kavuşması (ERKSAN F.)	93.88.57
--	----------

Çekoslavakya'da Masonluk (ERKSAN F.)	93.89.46
Rusya'da Masonluk (ERKSAN F.)	93.90.43
DENEME	
Özgürlük (ÇERMAN K.)	93.89.53
Masonluğunun Niyazı (KÖKDAMAR Y.)	93.90.67
Eşitlik (ÇERMAN K.)	93.90.70
FELSEFE	
Kendini Bilmek (ARAS Ö.)	93.87.68
Evrenin Sonsuzluğunun İlham Ettikleri (TEZCAN S.)	93.87.81
Eflatun, Mevlâna ve Masonluk Üzerine (TURA H.)	93.89.59
Tanrı, Din, İnsan (GÜZELBAHAR V.)	93.90.51
MASONİK KONULAR	
Ahlak Yasasının Düşündürdükleri (TEMEL R.)	93.87.41
Yazılı Olmayan Kurallarımız I (ÖZDEM T.İ.)	93.87.45
Masonluğun Düşündürdükleri (TEMEL R.)	93.88.35
Masonik Zihniyet ve Masonik Kültür (RONA N.)	93.88.39
Yazılı Olmayan Kurallarımız II (ÖZDEM T.İ.)	93.88.46
Masonluk Bizden ne Bekliyor (TEMEL R.)	93.89.50
Masonluğun Nuru (TEMEL R.)	93.90.47
MASONLUKTA FİLATELİ	
Masonik Pullarda Sevgi ve Hoşgörü, Uzayda Masonlar (İŞMEN İ.)	93.87.81
Naismith-Necat, Kitaplar-Liszt (İŞMEN İ.)	93.88.71
İnsanların Hakları; Yazarlar, Müzisyenler. Yıldönümleri, Sütunlar (İŞMEN İ.)	93.89.73
Masonik Filateli Brezilya'dan İngiltere'ye Fransa'dan Amerika'ya Bü Filatelik Gezinti (İŞMEN İ.)	93.90.77
TARİH	
Türkiye'deki Masonluk Tarihinde İbret Alınması İcap Eden Bir Dönem (1930-1935) (AKKAN A.)	93.87.15
Mustafa Hakkı Nalçacı (AKKAN A.)	93.88.17
Türkiye'deki Masonik Protokol Tatbikatında Örnek Bir Davranış (AKKAN A.)	93.88.23
Voltaire-Les Neuf Soeurs Locası-Ahlak İlkeleri	

Beyannamesi (LAYIKTEZ C.)	93.88.25
Mehmet Von Königstren Hakkında (AKEV M.F.)	93.88.44
Muhiddin Osman Omay (AKKAN A.)	93.89.21
31 Mart Olayı (LAYIKTEZ C.)	93.89.27
İspanyol Obedyansına Bağlı Selanik Locaları (AKEV M.F.)	93.90.17
Fethi Erden (AKKAN A.)	93.90.27
Ahmet Salih Korur (AKKAN A.)	93.90.33
OLAYLARIN İÇİNDEN	
Erman S.	93.87.91
Türkay Locası İs'ad Konsekrasyon İntibaları (DENİZ F.)	93.89.85
Hümanitas Locasının İsrail Gezisi (AKEV M.F.)	93.90.85
In Memoriam Aziz Hatırasına-Saim Bostancıoğlu (F.E.)	93.90.87
In Memoriam Aziz Hatırasına-İsmail Hüsrev Tekin (F.E.)	93.90.88
In Memoriam Aziz Hatırasına-Nezih Rona (F.E.)	93.90.89
LOCALARDAN HABERLER	
Mimar Sinan	93.87.93
Mimar Sinan	93.88.79
Mimar Sinan	93.89.87
Mimar Sinan	93.90.90
ARAMIZDAN AYRILANLAR	
Mimar Sinan	93.87.98
Mimar Sinan	93.88.84
Mimar Sinan	93.89.88
Mimar Sinan	93.90.96
FİHRİST	
Mimar Sinan D. 87-90 Fihristi (UMUR R.)	93.87.99
YAZARLAR FİHRİSTİ	
A	
AKEV M.F.	
Mehmet Von Königstren Hakkında	93.88.44

İspanyol Obedyansına Bağlı Selanik Locaları	93.90.17
Hümanitas Locasının İsrail Gezisi	93.90.85
AKKAN A.	
Türkiye'deki Masonluk Tarihinde İbret Alınması İçap Eden Bir Dönem (1930 - 1935)	93.87.15
Mustafa Hakkı Nalçacı	93.88.17
Türkiye'deki Masonik Protokol Tatbikatında Örnek Bir Davranış	93.88.23
Muhiddin Osman Omay	93.89.21
Fethi Erden	93.90.27
Ahmet Salih Korur	93.90.33
AKIŞIK O.	
Sözüm Sevgi Üzerine	93.88.64
ALTAR C.M.	
Laiklik Nedir? Ne Değildir?	93.88.11
İnsan	93.89.15
ARAS Ö.	
Kendini Bilmek	93.87.68
ARPAÇ C.	
En Muh. Büyük Üstad Mesajı	93.87.04
En Muh. Büyük Üstad Mesajı	93.88.04
En Muh. Büyük Üstad Mesajı	93.89.04
En Muh. Büyük Üstad Mesajı	93.90.04
AYAN T.	
Önemli Bir Masonik Belge	93.88.53
Ç	
ÇERMAN K.	
Özgürlük	93.89.53
Eşitlik	93.90.70
D	
DENİZ F.	
Türkey Locası İs'ad ve Konsekrasyon İntibaları	93.89.85

E**ERKSAN F.**

Bulgaristan ve Polonya'da Masonluğun Yeniden Nura Kavuşması	93.88.57
Çekoslavakya'da Masonluk	93.89.46
Rusya'da Masonluk	93.90.43
Aziz Hatırasına	93.90.87

ERMAN S.

Olayların İçinden	93.87.91
-------------------	----------

G**GÖKSEL F.**

Temel Ahlak Sorunları ve Bencil Gen Varsayımı	93.89.43
---	----------

GÜLBAHAR V.

Tanrı, Din, İnsan	93.90.51
-------------------	----------

İ**İŞMEN İ.**

Masonik Pullarda Sevgi ve Hoşgörü	93.87.81
Naismith-Necat-Kitaplar Liszt	93.88.71
İnsan Hakları, Yazarlar, Müzisyenler, Yıldönümleri, Sütunlar	93.89.73
Masonik Filateli Brezilya'dan İngiltere'ye Fransa'dan Amerika'ya Bir Filatelik Gezinti	93.90.77

K**KÖKDAMAR Y.**

Masonun Niyazı	93.90.67
----------------	----------

L**LAYIKTEZ C.**

Voltaire-Les Neuf Soeurs Locası-Ahlak İlkeleri Beyannamesi	93.88.25
31 Mart Olayı	93.89.27

M**MİMAR SİNAN**

Localardan Haberler	93.87.93
---------------------	----------

Localardan Haberler	93.88.79
Localardan Haberler	93.89.87
Localardan Haberler	93.90.90
Aramızdan Ayrılanlar	93.87.98
Aramızdan Ayrılanlar	93.88.84
Aramızdan Ayrılanlar	93.89.88
Aramızdan Ayrılanlar	93.90.96

N

NESAR N.

Ebedi Maşıkda Yaşayanlar Türk Masonluğunda Sönmeyen Bir Meş'ale: Ali Paşa	93.88.61
--	----------

Ö

ÖZDEM T.İ.

Yazılı Olmayan Kurallarımız I	93.87.45
Yazılı Olmayan Kurallarımız II	93.88.46

R

RONA N.

Gönül	93.87.64
Masonik Zihniyet ve Masonik Kültür	93.88.39

T

TEMEL R.

Ahlak Yasasının Düşündürdükleri	93.87.41
Masonluğun Düşündürdükleri	93.88.35
Masonluk Bizden Ne Bekliyor?	93.89.50
Masonluğun Nuru	93.90.47

TEZCAN S.

Evrenin Sonsuzluğunun İlham Ettikleri	93.87.79
---------------------------------------	----------

TURA H.

Eflâtun, Mevlâna ve Masonluk Üzerine	93.89.59
--------------------------------------	----------

U

UMUR R.

Mimar Sinan Dergisi 87-90 Fihristi	93.87.99
------------------------------------	----------

MİMAR SİNAN

Organ of the Grand Lodge

of Free and Accepted Masons of Turkey

CONTENTS

4. Message from M.W. Grand Master Bro. Can Arpaç
7. Message from M.W. Grand Master Bro. Can Arpaç
9. Worldwide Communications and mankind Cemhur FERMAN
15. G.M. Kemalettin Apak Ahmet AKKAN
16. G.M. Ekrem Tok Ahmet AKKAN
22. Anderson, his personality and Constitutions Celil LAYIKTEZ
33. Modesty Raşid TEMEL
36. Symbolism and philosophy of the Azealia..... Tamer AYAN
47. Enlightenment Sami GÜRÜN
53. Mankind and Freemasonry in the Universe Semih S. TEZCAN
63. The Freemason and Duty Abdurrahman ERGİNSOY
69. Short History of Freemasonry in Poland Falih ERKSAN
75. Masonic Envelopes, Postage Stamps
and Stamps. İsmail İŞMEN
81. Events F.İ.
83. News From Lodges Mimar SİNAN
90. Obituaries Mimar SİNAN
91. Table of Contents For Members 87-90 Raşad UMUR

Adress : 25, Nuruşiya Sokağı — Beyoğlu / İSTANBUL

YEAR : 1994

NO : 91

